

T.C.

İSTANBUL MEDİPOL ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**18-26 YAŞ ARASI ERKEN YETİŞKİN BİREYLERDE FLÖRTTE
ŞİDDETE YÖNELİK TUTUMLARIN BENLİK SAYGISI VE
BAĞLANMA MODELLERİ AÇISINDAN İNCELENMESİ**

ECENUR ÇAKAL

KLİNİK PSİKOLOJİ YÜKSEK LİSANS PROGRAM

DANIŞMAN

Dr. Gökçen Duymaz

İstanbul – 2022

BEYAN

Bu tez çalışmasının kendi çalışmam olduğunu, tezin planlamasından yazımına kadar bütün safhalarda etik dışı bir davranışımın olmadığını, bu tezdeki bütün bilgileri akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, bu tez çalışmasıyla elde edilemeyen bütün bilgi ve yorumlara kaynak gösterdiğimi ve bu kaynakları da kaynak listesine aldığımı yine bu tez çalışmasında ve yazım sırasında patent ve telif ihlal edici bir davranışımın olmadığını beyan ederim.

ECENUR ÇAKAL

TEŞEKKÜR

Lisans ve yüksek lisans eğitimim boyunca hem akademik hem mesleki duruşuyla bana ışık tutan, her bağlamda destek sağlayan ve çalışmalarımda benden daha çok bana güvenerek ihtiyaç duyduğum cesareti bana veren Saygıdeğer danışman hocam Dr. Gökçen DUYMAZ'a teşekkürü borç bilirim. Üniversite eğitim sürecimde bana ilham olan ve klinik psikoloji alanına yönelmemde etkili olan Sayın hocalarım Prof. Dr. Gökhan MALKOÇ'a ve Dr. Erol YILDIRIM'a teşekkür ediyorum. Tez çalışmamın hazırlanma sürecinde istatistik bilgisiyle bana destek sağlayan Sayın hocam Recep MİNGA'ya ve ne yazık ki bu süreç içerisinde yaşamını kaybeden değerli arkadaşım Hüda ÖZDEMİR'e teşekkürlerimi iletiyorum.

Yaşamımın her anında bana destek olan, sevgisiyle ve şefkatiyle beni büyüten, isteyebileceğimden daha fazlasını veren ve esasında bağlanma kuramına yönelmemde belki de en büyük etkiye sahip sevgili annem Sibel AKDAĞ ve sevgili babam Mehmet AKDAĞ'a çok teşekkür ediyorum. Yaptığım seçimlerde ve ilerlediğim yolda beni hiç yargılamayan ve beni olduğum gibi kabul eden, hem akademik hem de duygusal açıdan hep yanımda olduğunu hissettiğim biricik arkadaşım Uzm. Psk. Melis SEZER'e teşekkür ediyorum.

Hayatımı birleştirdiğim; sevgiyi, dostluğu, aile olmayı ve yeni mutlulukları tattığım; tüm kararlarım ve kararsızlıklarım da desteğini derinden hissettiğim çok sevgili eşim Emre ÇAKAL'a içtenliklerimle teşekkür ediyorum.

Aşkta şiddette yer yoktur. Çalışmamı şiddetin ve nefretin olmayacağı, kadınların öldürülmeyeceği yarınlara armağan ediyorum...

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR.....	III
İÇİNDEKİLER.....	IV
KISALTMALAR.....	VII
ŞEKİL, RESİM VE TABLOLAR.....	VII
ÖZ.....	X

ABSTRACT.....	XII
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

1.1. Araştırmanın Amacı ve Önemi.....	4
1.2. Araştırma Soruları.....	5
1.3. Flört Şiddeti ve Flört Şiddetine Yönelik Tutumlar.....	6
1.3.1. Flört Şiddetinin Tanımı.....	6
1.3.2. Flört Şiddetinin Türleri ve Risk Grupları.....	9
1.3.3. Flört Şiddetinde Sebep ve Sonuçlar.....	12
1.4. Benlik Saygısı.....	15
1.4.1. Benlik Saygısının Tanımı.....	15
1.4.2. Benlik Saygısını İçeren ve Etkileyen Faktörler.....	18
1.4.3. Benlik Saygısı ve Romantik İlişkiler.....	22
1.5. Bağlanma ve Bağlanma Modelleri.....	24
1.5.1. Bağlanma Olgusunun Tanımı.....	24
1.5.2. Bağlanma Modelleri.....	30

1.5.3. Bağlanma, Benlik Saygısı ve Romantik İlişkiler.....	35
--	----

BÖLÜM II

2. Yöntem.....	40
2.1.Örnekleme.....	40
2.2. Veri Toplama Aracı.....	40
2.2.1. Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği (Rosenberg Self-Esteem Scale).....	41
2.2.2. Flörtte Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği (Attitudes Towards Dating Violence Scales).....	42
2.2.3. Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri- II (Experiences in Close Relationships-Revised).....	43
2.2.4. Kişisel Bilgi Formu.....	44
2.3. Uygulama.....	45
2.4. Verilerin Analizi.....	45

BÖLÜM III

3. Bulgular.....	45
3.1.Araştırma Değişkenlerinin Demografik Özelliklere Göre İncelenmesi...50	
4. Korelasyonel Analizlerin İncelenmesi.....	70
4.1. Korelasyonel Analizlerin İncelenmesi.....	70
4.1.1. Araştırma Değişkenleri Arasındaki İlişi.....	70

4.1.2. Flörtte Şiddete Yönelik Tutumların Benlik Saygısı Düzeyi ve Bağlanma Modelleri Açısından Yordanması.....	73
---	----

BÖLÜM IV

5. Tartışma ve Yorum.....	78
5.1.Bireylerin Sosyodemografik Özellikler Dağılımı.....	78
5.1.1. Sosyoekonomik Düzey İle İlgili Faktörler.....	79
5.1.2. Cinsiyet İle İlgili Faktörler.....	80
5.1.3. Romantik İlişkide Yaşanan Şiddetin Bildirilmesini Etkileyen Faktörler.....	82
5.2.Araştırma Değişkenleri Arasındaki İlişki.....	83
5.3.Sosyodemografik Veriler Üzerinden Ölçek Sonuçlarının Değerlendirilmesi.....	87
5.4.Flört Şiddetine Yönelik Tutumların Benlik Saygısı ve Bağlanma Modelleri Açısından Yordanması.....	93
5.5. Flörtte Şiddete Yönelik Tutumların, Benlik Saygısı Düzeyi ve Bağlanma Modeli Açısından Karşılaştırılma Sonuçları.....	94
6. Öneriler.....	96
7. Kısıtlılıklar.....	98
8. Kaynaklar.....	100
9. Ekler.....	121

KISALTMALAR

ANOVA: Tek Yönlü Varyans Analizi

ECR-R: Experiences in Close Relationships- Revised

TÜİK: Türkiye İstatistik Kurumu

YİYE-II: Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri II

WHO: Dünya Sağlık Örgütü

ŞEKİL, RESİM VE TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1. Ölçme Araçları için İç Tutarlılık Güvenirlik Katsayıları.....	46
Tablo 2. Ölçek Toplam Puanları İçin Betimleyici İstatistik Değerleri.....	47
Tablo 3.1. Yaş ve İlişki Süresinin Sürekli Değişken Olarak İfadesi	47
Tablo 3.2. Sosyo-demografik Değişkenlerin Sayı ve Yüzde Dağılımı.....	48
Tablo 4. Romantik İlişki Durumu İle İlgili Değişkenlerin Sayı ve Yüzde Dağılımları.....	49
Tablo 5. Ölçek Toplam Puanlarının Cinsiyet Değişkeni Açısından Farklı Gruplar İçin t-Testi Analizi İle Karşılaştırılması.....	51
Tablo 6. Ölçek Toplam Puan Ortalamaları Romantik İlişki Geçmişi Açısından Farklı Gruplar İçin t-Testi Analizi İle Karşılaştırılması.....	52
Tablo 7. Ölçek Toplam Puanlarının Psikolojik Partner Şiddeti Açısından Farklı Gruplar İçin t-Testi Analizi İle Karşılaştırılması.....	53

Tablo 8. Ölçek Toplam Puanlarının Partnere Psikolojik Şiddet Uygulama Durumu Açısından Farklı Gruplar İçin t-Testi Analizi İle Karşılaştırılması.....	54
Tablo 9. Ölçek Toplam Puanlarının Fiziksel Partner Şiddeti Açısından Farklı Gruplar İçin t-Testi Analizi İle Karşılaştırılması.....	56
Tablo 10. Ölçek Toplam Puanlarının Partnere Fiziksel Şiddet Uygulama Durumu Açısından Farklı Gruplar için t-Testi Analizi ile Karşılaştırılması	57
Tablo 10.1. Ölçek Toplam Puanlarının Partnere Fiziksel Şiddet Uygulama Durumu Açısından Farklı Gruplar için t-Testi Analizi ile Karşılaştırılması.....	58
Tablo 11. Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Kaçınma Boyutu Puanının Doğum Yılı ve İlişki Süresi Değişkenleri İle Yordanması.....	59
Tablo 12. Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Kaygı Boyutu Puanının Doğum Yılı ve İlişki Süresi Değişkenleri İle Yordanması.....	59
Tablo 13. Ölçek Toplam Puanlarının Doğum Yılı Açısından Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) İle Karşılaştırılması.....	60
Tablo 14. Ölçek Toplam Puanlarının Romantik İlişki Süresi Açısından Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) İle Karşılaştırılması.....	61
Tablo 15. Ölçek Toplam Puanlarının Eğitim Düzeyi Açısından Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) İle Karşılaştırılması.....	62
Tablo 16. Ölçek Toplam Puanlarının Gelir Düzeyi Açısından Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) İle Karşılaştırılması.....	64
Tablo 16.1. Ölçek Toplam Puanlarının Gelir Düzeyi Açısından Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) İle Karşılaştırılması.....	65

Tablo 16.2. Ölçek Toplam Puanlarının Gelir Düzeyi Açısından Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) İle Karşılaştırılması.....	66
Tablo 17. Ölçek Toplam Puanlarının Romantik İlişki Durumu Açısından Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) İle Karşılaştırılması.....	68
Tablo 18. Toplam Puanlar Arası Korelasyon Katsayıları.....	71
Tablo 19. Romantik İlişki Süresi İle Ölçek Toplam Puanları Arasındaki Korelasyon Katsayıları.....	72
Tablo 20. Erkeğin Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutumun Benlik Saygısı ve Yakın İlişkilerde Yaşantılar İle Yordanması.....	73
Tablo 21. Erkeğin Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutumun Benlik Saygısı ve Yakın İlişkilerde Yaşantılar İle Yordanması.....	74
Tablo 22. Kadının Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutumun Benlik Saygısı ve Yakın İlişkilerde Yaşantılar İle Yordanması.....	75
Tablo 23. Kadının Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutumun Benlik Saygısı ve Yakın İlişkilerde Yaşantılar İle Yordanması.....	76
Tablo 24. Erkeğin Toplam Flört Şiddetine Yönelik Tutumunun Benlik Saygısı ve Yakın İlişkilerde Yaşantılar İle Yordanması.....	76
Tablo 25. Kadının Toplam Flört Şiddetine Yönelik Tutumunun Benlik Saygısı ve Yakın İlişkilerde Yaşantılar İle Yordanması.....	77

ÖZ

Bireylerin yaşamları boyunca çeşitli ihtiyaçları ve bu ihtiyaçları karşılama sürecinde ilişki kurma gereksinimleri vardır. Bir birey dünyaya geldiği an itibariyle bakımvereniyle ilişki kurmaya ve temel ihtiyaçlarını bakımvereni aracılığıyla gidermeye yatkındır. Bu süreçte bakımveren ile geliştirilen ilişkinin güvenli veya güvensiz olması yetişkin yaşantısında birçok değişkeni etkilemektedir. Yaşamın ilk yıllarında atılan bağlanma temelleri romantik ilişki içerisindeki tutum, davranış ve yaklaşımları etkilediği gibi; içsel süreçlerdeki benlik saygısı ve kendilik algısına da dolaylı veya doğrudan etkiler oluşturmaktadır.

Bu araştırmada, bağlanma stili ile benlik saygısının flörtte şiddete yönelik tutumlar üzerindeki yordayıcılığı ele alınmıştır. Çalışmamız, 18-26 yaş arası tüm sosyoekonomik ve eğitim düzeylerine mensup 561 Kişi ile gerçekleştirilmiştir. Katılımcıların 331'i kadın (% 59,0), 230'u erkek (%41,0) ve yaş ortalamaları 23'tür. Katılımcılara *Açıklanmış Onam Formu*, *Kişisel Bilgi Formu*, *Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği* (Çuhadaroğlu, 1986), *Flörtte Şiddete Yönelik Tutumlar Ölçekleri* (Yumuşak ve Şahin, 2014) ve *Yakın İlişkilerde Yaşantular Envanteri-II* (Selçuk, Günaydın, Sümer ve Uysal, 2005) gönüllülük esasları ile uygulanmıştır. Değişkenler arasındaki ilişkileri ortaya koymak adına, ölçme araçlarına yönelik iç tutarlılık analizi yapılmış, Pearson Korelasyon Analizi ile olgular arası ilişkiler incelenmiş, oluşturulan değişken grupları ile ölçek toplam puanları açısından ikili kategoriler için bağımsız örneklem t-Testi, çoklu gruplara yönelik ANOVA kullanılmıştır. Çalışmanın son aşamasında değişkenlerin birbirlerine etkilerini ortaya koymak adına Çoklu Regresyon analizi uygulanmıştır.

Yapılan alışmalar sonucunda, belli başlı sosyodemografik değişkenlerin beraberinde; benlik saygısı ile bağlanma modellerinin flört şiddetine yönelik tutumları ¼zerine yordayıcı etkileri ortaya konmuştur.

Anahtar Kelimeler:*Bağlanma, Benlik Saygısı, Flrt şiddeti, Romantik İlişki*

ABSTRACT

Individuals have various needs through out their lives and the need to establish relationships in the process of meeting the seneeds. From the moment of birth, an individual is inclined to establish a relationship with his parents and to meet his basic needs through his parents. In this process, whether the relationship with the parent is secure or insecure affects many variables in adult life. Attachment foundations laid in the first years of life affect attitudes, behaviors and approaches in romantic relationships; It also has indirectordirect effects on self-esteem and self-perception in internal processes.

In this study, the predictors of attachment style and self-esteem on attitudes towards violence in dating were discussed. Our study was carried out with 561 people between the ages of 18-26, including all socioeconomic and educational levels. Of the participants, 331 (59.0%) were female, 230 (41.0%) were male, and their meanage was 23. Volunteers; *Announced Consent Form*, *Personal Information Form*, *Rosenberg Self-Esteem Scale* (Çuhadaroğlu, 1986), *Attitude Scales towards Violence in Dating* (Yumuşak and Şahin, 2014) and *Experiences in Close Relationships Revised* (Selçuk, Günaydın, Sümer and Uysal, 2005) done. In order to reveal the relationships between the variables, internal consistency analysis was performed for the measurement tools, the relationships between the cases were examined with Pearson Correlation Analysis, and the independent sample t-Test and ANOVA were used for the binarycategories. Multiple groups were examined in terms of variable groups and scale total scores. In the last stage of the study, Multiple Regression analysis was applied to reveal the effects of the variables on each other.

As a result of the studies, along with certain sociodemographic variables; The predictive effects of self-esteem and attachment models on attitudes towards dating violence were revealed.

Keywords: *Attachment, Self-Esteem, Dating Violence, Romantic Relationship*

BÖLÜM I

1. GİRİŞ

Ülkemizde son dönemlerde kadına yönelik şiddet olgusunun oldukça fazla gündeme geldiği ve şiddetin görünürlüğündeki artışın da tartışma konusu olduğu gözlemlenmiştir (Karal ve Aydemir, 2012). Ayrıca Türkiye’de her üç kadından birinin yaşamlarının bir döneminde fiziksel ve/veya cinsel şiddete maruz kaldıkları ifade edilmiştir (Karal ve Aydemir, 2012). Bu bilgiler doğrultusunda Türkiye İstatistik Kurumu’nun 2008 yılı veri girişlerine göre ülkemizde eşi veya romantik partner(ler)i tarafından, hayatlarının bir sürecinde fiziksel veya cinsel şiddete maruz kalmış kadınların oranı %41.9 olarak belirtilmiştir. Bir başka yapılan çalışmada; Türkiye Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması (2009), sonuçlarıncı ülkedeki kadınların %39’u fiziksel, %15’i cinsel ve %44’ü duygusal şiddete maruz kalmıştır (Başar ve Demirci, 2015). Yalnızca son dönemlere veya belli başlı ülkeler özelinde değil, tarih boyunca ve dünya çapında bir kadına yönelik şiddet olgusu söz konusudur. Binlerce yıl öncesine dayanan kadına yönelik şiddet olgusu, arkeologların kadın ve erkek mumyaların kemikleri üzerinde yaptıkları çalışmayla ele alınmıştır (Erbek, Eradamlar, Beştepe, Akar ve Alpkan, 2004 akt. Yetim ve Şahin, 2009). Bu çalışmada arkeologlar; erkek mumyaların kemik kırıklarını %9-20 oranlarında saptarken kadın mumyaların kemik kırıklarını %30-50 oranlarında bularak bu kırıkların savaş etkisinden ziyade bireysel şiddete bağlı olduğunu belirtmişlerdir (Erbek, Eradamlar, Beştepe, Akar ve Alpkan, 2004 akt. Yetim ve Şahin, 2009).

Tarih boyunca süregelen kadına yönelik şiddet olgusunun birçok korelasyonel sebepleri mevcut olmakla birlikte toplumsal cinsiyet eşitsizliği ve toplumsal cinsiyet rolleri de başlıca sebeplerden biridir (Başar ve Demirci, 2015). Toplumda cinsiyet eşitsizliği noktasında özellikle tarih boyunca etkisini koruyan ataerkil toplum yapısından kaynaklanan asimetric güç ile ortaya çıktığı söylenmektedir (Başar ve Demirci, 2015).

Kadına yönelik şiddetin toplumsal cinsiyet eşitsizliği ve rollerinin etkisinin yadsınamayacağı gibi bir diğer husus olan, romantik ilişkilerdeki şiddetin oluşumunda etkili olan faktörlerde unutulmamalıdır. Aile içi şiddette kadının dezavantajlı bir konumu olduğu ele alındığı gibi; Fidan ve Yeşil (2018) tarafından desteklenen araştırmalar ışığında, flörtte ve romantik ilişkide de özellikle fiziksel ve cinsel şiddet içeriği baz alındığında kadının dezavantajlı bir konumda olduğu gözlemlenmiştir. Flört şiddeti kişilerarası şiddet türlerinden biridir (Aslan, Vefikulucay, Zeyneloğlu, Erdost ve Temel, 2008, akt. Fidan ve Yeşil, 2018). Alan- Dikmen, Özaydın ve Yılmaz (2018)'in üniversitede öğrenim gören kadınlarla gerçekleştirdikleri araştırmaya göre; romantik ilişkisi olan 500 kadın öğrencinin partnerleri tarafından %88'inin duygusal, %22.2'sinin sözlü, %21.4'ünün ekonomik, %16.4'ünün fiziksel ve %7.2'sinin cinsel şiddete uğradıkları sonucuna ulaşılmıştır. Flört şiddetindeki bu yüksek oranlara rağmen ilişkide şiddet uygulandığı ve bir tür istismarın söz konusu olduğu taraflarca fark edilmeyebilmektedir (Fidan ve Yeşil, 2018). Alan- Dikmen, Özaydın ve Yılmaz (2018)'in çalışmasından yola çıkarak flört şiddeti sebepleri olarak; kıskançlık, partnerin isteklerini yerine getirmeme, öfke nöbetleri, partnerin dışarıda çok vakit geçirmesini sorgulama v.s. gibi bireysel faktörler söz konusudur.

Flört şiddeti olgusunun sebeplerine bakılacak olursa tümevarımsal yaklaşım ile bireyden- romantik ilişkiye şeklinde ilerleyerek bireysel faktörlerin temelinde yer alan

bağlanma modeli ve benlik saygısı gibi çift yönlü etkileyici *kavramsal unsurlar* bu araştırmanın temelinde yer almaktadır. Karabacak ve Çetinkaya (2015)'nın araştırmasına göre; flört şiddeti olgusunu ele alırken çocukluktan yetişkinliğe geçiş sürecinin önemi göz ardı edilmemelidir. Bireylerin erken yetişkinlik dönemini sevgi ve saygıdan yoksun bir şekilde geçirmelerinin, sürekli bir şekilde reddedilmelerinin ve ihtiyaçlarının önemsenmemesi gibi durumlarda hem kendilerine hem de çevrelerine yönelik belli başlı saldırgan tutumlara bürünebilecekleriyle ilişkili olacağı ortaya konmaktadır (Öztürk, 1990 akt. Karabacak ve Çetinkaya, 2015). Böylece bireylerin sahip oldukları özsaygı unsuru da ayırt edici bir olgu olarak ortaya çıkmaktadır. Flört şiddeti ve şiddetine yönelik tutumlarda göze çarpan bir diğer olgu da tarafların kurduğu romantik ilişkilene şekli, yani bağlanma örüntüleridir. Bağlanma; bireyin yaşamının erken dönemlerinde bakımveren kişisiyle kurduğu ve süreklilik gösterdiği düşünülen ilişkisi sayesinde oluşan bağlanma biçimi, kişinin diğer insanlarla olan ilişkisini ve ilişki kurma döngüsünü etkileyen bir olgudur (Kesebir, Kavzoğlu ve Üstündağ, 2011). Bu noktada romantik ilişkilerde oluşan tutumların bağlanma modelleri ile ilişkisi göz önündedir.

Bu çalışmada ise; benlik saygısı ve bağlanma modellerinin, flört şiddetine yönelik tutumlar üzerine etkisinin değerlendirilmesi ve yordanması, ayrıca sosyodemografik değerlerin benlik saygısı, flört şiddetine yönelik tutumlar ve bağlanma modelleri ile etkileri ele alınmaktadır.

1.1. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Ülkemiz ve dünya genelinde uygulanan şiddetin önemli bir alt kolu olan romantik ilişkideki şiddetin yaygınlığı ve görünürlüğünün son zamanlarda artmasına ilaveten romantik ilişkilerde ortaya çıkan sorunların bireysel ve toplumsal değeri göz ardı edilemeyecek bir düzeydedir. Şiddetin öğrenilen bir olgu olması ve erken yaşantıda bakım verenle olan ilişkinin etkisi de literatürde sıklıkla ele alınan bir konudur. Bu hususta dünyaya yeni gelen bir bebeğe ne verilirse karşılığında o tutum ve davranışları sergileyeceği, ayrıca bir zincir gibi temasta olduğu her insanda etki bırakabileceği de söz konusudur. İlgili literatür çalışmalarında da olduğu gibi, şiddetin erken dönemlerde deneyimlenmesinin bağlanma modeli üzerinde belirli bir etki oluşturduğu; Mayda (2019)'un çalışmasında, fiziksel olarak istismar veya gözardıedilmiş çocuk popülasyonunda güvensiz bağlanmanın yoğun olduğunu belirtilmiştir (Egelande & Sroufe, 1981; Main & Goldwyn, 1984; Schneider-Rosen et al., 1985; Carlson et al., 1989; Lyons-Ruth et al, 1989; quoted by: Bacon & Richardson, 2001, akt. Mayda, 2019). Alan yazınlarda; güvensiz bağlanma paternine sahip ergen kişilerin güvenli bağlanma paternine sahip ergen kişilere göre daha yüksek saldırganlık sergiledikleri ifade edilmiştir (Kaplan ve Aksel, 2012 akt., İlgar ve Coşgun-İlgar, 2018).Ek olarak erken yaşantıların oluşturduğu bağlanma modeli ile romantik ilişkilerdeki tutumlar için çift yönlü bir etkiden söz edilebilmek mümkündür. Bir toplumu anlamının bir insanı anlayabilmekten geçtiği düşünüldüğünde, flörtte şiddet tutumunu anlamak için bireyin tutumunda önemli etkiler yaratan “benlik saygısı” ve “bağlanma modelini” anlamlandırmak nitekim gerekli olmaktadır. Özellikle romantik ilişkide şiddeti tanımlamak, fark edebilmek “kadın cinayetleri”, “kıskançlık cinayetleri” veya “aşk cinayetleri” gibi toplumun kanayan yarasına ışık tutabilmek adına atılabilecek ilk adımdır. Hem romantik ilişkilerde oluşan sorunlara hem de flört şiddetine dönüşebilecek durumları tanımlamak açısından literatürde de

eksikliği gözlemlenen flört şiddetine yönelik tutumları etkileyen faktörleri araştırmak kıymetli bir çalışma konusudur. Benlik saygısı ve bağlanma modellerinin birlikte ele alınmasıyla flört şiddetine yönelik tutumların üzerine etkisi veya yordayıcılığı henüz çalışılmamış olan ve literatürde eksikliğini hissettiren önemli bir durumdur.

Bu araştırmanın amacı; erken yetişkin bireylerde flört şiddetine yönelik tutumların benlik saygısı ve bağlanma modeli açısından değerlendirilmesi ve yordanmasıdır. Böylece flört şiddetine yönelik tutumlarda etkisi olabileceği düşünülen benlik saygısı ve bağlanma modeli gibi değişkenlerin birlikte ele alınması esastır.

1.2. Araştırma Soruları

Araştırmanın temel sayılması; 18-26 yaş arası erken yetişkin bireylerin flört şiddetine yönelik tutumlarının benlik saygısı ve bağlanma modeli açısından yordanması sonucunda oluşacak değerler nelerdir? Bu doğrultuda ortaya çıkan alt problemler aşağıda verilmiştir.

- 1.2.1.** Erken yetişkin bireylerde flörtte şiddete yönelik tutum düzeyleri nelerdir?
- 1.2.2.** Genel kapsamda erken yetişkin bireylerin, flörtte şiddete yönelik tutum düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlılık sağlayan değişkenler nelerdir?
- 1.2.3.** Erken yetişkin bireylerde flörtte şiddete yönelik tutum düzeylerinin cinsiyet, doğum yılı, eğitim ve aylık gelir düzeyi değişkenlerine göre oranı nedir?
- 1.2.4.** Erken yetişkin bireylerde flörtte şiddete yönelik tutum düzeylerinin romantik ilişki geçmişi, şu anki romantik ilişki durumu ve en uzun süren ilişki süresi değişkenlerine göre dağılımı nedir?

- 1.2.5.** Erken yetişkin bireylerde flörtte şiddete yönelik tutum düzeylerinin daha önce romantik partner tarafından fiziksel ve/veya psikolojik şiddete maruz kalma durumuna göre dağılımı nedir?
- 1.2.6.** Erken yetişkin bireylerde flörtte şiddete yönelik tutum düzeylerinin daha önce romantik partnere fiziksel ve/veya psikolojik şiddet uygulama durumuna göre dağılımı nedir?
- 1.2.7.** Erken yetişkin bireylerin benlik saygısı düzeylerine göre flörtte şiddete yönelik tutum düzeylerinin dağılımı nedir?
- 1.2.8.** Erken yetişkin bireylerin, sahip oldukları bağlanma modeli referans alındığında kaygılı bağlanma modeline sahip bireylerin flörtte şiddete yönelik tutum düzeylerinin dağılımı nedir?
- 1.2.9.** Erken yetişkin bireylerin, sahip oldukları bağlanma modeli referans alındığında kaçınan bağlanma modeline sahip bireylerin flörtte şiddete yönelik tutum düzeylerinin dağılımı nedir?
- 1.2.10.** Erken yetişkin bireylerin, sahip oldukları benlik saygısı ve bağlanma modelleri açısından flörtte şiddete yönelik tutum düzeylerine göre yordayıcılığı nedir?

1.3. Flört Şiddeti Ve Flört Şiddetine Yönelik Tutumlar

1.3.1. Flört Şiddetinin Tanımı

İnsanların ihtiyaçları söz konusu olduğunda Maslow'un (1943) teorisindeki ihtiyaç piramidinde yer alan; ait olma ve sevgi ihtiyacı özellikle sosyal ilişkiler oluşturularak giderilebilmektedir. Bu sosyal ilişkiler arasında romantik ilişkilerin elbette yeri ve ehemmiyeti büyük etki arz etmektedir. Günümüz romantik ilişkilerinde belli başlı öznel kategoriler bulunduğu gibi, flört olgusu genel kapsamda ele alınmaktadır. Flörtün tanımı ise; sosyal açıdan etkileşim ve ikili birliktelik olarak

romantik ilişkiye devam ya da sonlandırma amacıyla varlığını sürdüren, ilişki içerisinde bir veya iki tarafın isteğiyle sonlandırılan ya da formal olarak nitelendirilen bir ilişki (evlilik, nişanlılık gibi) şeklini alan bir çeşit romantik ilişki şeklindedir (Straus, 2004). World Health Organization (WHO), (2002) tanımına göre şiddet; fiziksel kuvvet veya otorite sahibinin kasti bir tehdit ya da gerçeklik şeklinde bir başkasının üzerinde uygulanması vasıtasıyla mağdur bireyde ortaya çıkabilecek zarar görme, ölüm ve psikolojik hasara yol açması veyahut açabilme olasılığının bulunmasıdır (Polat, 2017). Şiddet olgusu dünyadaki tüm kesimlerde önemli bir sorun halinde yer almaktadır. Şiddet, hem gelişmiş toplumlarda hem de gelişmekte olan toplumlarda bulunan mühim bir halk sağlığı ve sosyolojik sorundur (Polat, 2017). Birçok ilişki, şiddet unsuru barınabileceği gibi özellikle romantik ilişkilerde şiddet sıklıkla görülmektedir (Ackard, Einsenberg & Neumark-Sztainer, 2007). Flört şiddetinin varlığı çok daha eskilere dayanmasına nazaran literatür ele alındığında henüz yeni çalışılmaya başlanmış bir kavramdır. Romantik ilişkilerde şiddetin görünürlüğü, çeşitliliği ve sebeplerindeki benzerlikler bu şiddet türünün ayrıca incelenmesine yol açmıştır. Flört şiddeti ise; romantik bir ilişki içerisinde kişinin partnerinin isteği dışında ortaya konulan, partneri üzerinde güç kullanması ve/veya istismar etmesi olarak tanımlanmaktadır (Fidan ve Yeşil, 2018). Bu tanım kaynaklara göre çeşitlilik göstermekle beraber, romantik bir ilişkide ortaya çıkması ve maruz kalan partnerlerin rızası dışında oluşması esas noktalar arasında yer almaktadır. Burada flört şiddeti tanımında nitelendirilen 'güç uygulama' yalnızca somut ve fiziksel olarak algılanmamalıdır. Çiftlerin, romantik ilişkisi esnasında birbirlerine; fiziksel, cinsel, duygusal ve sözel şiddet veya şiddeti içeren tutumlarda bulunması ya da sosyal kısıtlamalar ve baskı oluşturması flört şiddeti olarak bütüncül bir şekilde ele alınmaktadır (Aslan, Vefikuluçay, Zeyneloğlu, Erdost ve Temel, 2008). Flört şiddeti

çift taraflı da olabileceği gibi aynı anda diğer şiddet türlerini de kapsayabilmektedir. Romantik ilişki esnasında oluşan flört şiddeti, çoğu zaman şiddeti uygulayan ve/ veya şiddete maruz kalan partnerler tarafından fark edilmeyebilmekte ya da bir şiddet yaşantısı olduğu göz ardı edilebilmektedir (Fidan ve Yeşil, 2018). Ayrıca; farklı kaynaklara göre flört şiddeti tanımı duygusal kötü muameleyi de kapsamaktadır (Ramisetty-Mikler, Goebert, Nishimura&Caetano, 2006 akt, Fidan ve Yeşil, 2018). Flört şiddetinde yaş aralığı geniş bir yelpaze olmasına karşın; son zamanlarda yapılan birçok araştırmada ergenlik ve erişkin dönemlerinde romantik ilişkilerinde çoğunlukla flört şiddetinin varlığı (Ackarda ve Neumark-Sztainer, 2002; Chen, 2002; Schweiter, 1996; Swart, Seedat, Stevens & Ricardo, 2002) ve cinsiyete göre de şiddete dair algının değiştiği (Aizenman & Georgette, 1988) ortaya koyulmuştur. Bu noktada birçok cinsiyete yönelik algı ve toplumsal cinsiyet rolleri de önemli bir değişken etkisidir. Bahsedildiği üzere, flört şiddetinde tarafların ikisinin de şiddet uygulayabilecek olmasına rağmen Archer (2000)'in yürüttüğü çalışmada, heteroseksüel çiftlerdeki romantik ilişkide kadınların erkeklere oranda daha fazla şiddete ve şiddet sebebiyle zarara uğradıkları sonucuna ulaşılmıştır. Fakat diğer araştırmalara göre, cinsiyet ile şiddetin türleri arasında maruz kalma ve maruz bırakma ile ilişkisinin oranlarında belirgin bir farklılaşma ortaya çıkmamaktadır.

1.3.2. Flört Şiddetinin Türleri ve Risk Grupları

Genellikle şiddet denildiği noktada fiziksel ve gözle görülür sonuçlar beklentisi söz konusudur, fakat şiddetin duygusal ve psikolojik boyutları ihmal edilmemesi gereken bir husustur. Flört şiddeti; duygusal, fiziksel, cinsel şiddet veya baskıyla

kısıtlamalar içeren tutumları kapsamaktadır (Aslan,Vefikuluçay, Zeyneloğlu, Erdost ve Temel, 2008; akt, Yumuşak ve Şahin, 2014). Hatta bazı kaynaklarda ekonomik ve siber şiddet de ele alınmaktadır. Bu kaynağa örnek olarak; Ely, Dulmusand & Wodarski (2002)'nin araştırmasına göre flört şiddeti, romantik ilişkide bir partnerin diğer partnere bilinçli şekilde cinsel, fiziksel, ekonomik, duygusal ve psikolojik saldırıda bulunması olarak geçmektedir. Fidan ve Yeşil (2018)'in çalışmasının diğer kaynaklarında farklı olarak dijital flört şiddeti ve ısrarlı takip (Stalking) kategorileri ayrıca ele alınmaktadır. Sanal flört şiddeti (siber flört şiddeti); partnerin teknolojik araçları diğer partneri kontrol etme amaçlı kullanması veyahut bu araçlarla kişi üzerinde baskı ve tahakküm oluşturması olarak ele alınmaktadır ve ısrarlı takip (Stalking) ise; romantik ilişki içerisindeyken veya bitmiş olmasına rağmen bir partnerin diğer partneri sürekli izlemesi, takip etmesi ve bu takiplerin kişiye gözdağı vermek ya da korku uyandırmak amacıyla yapılması olarak tanımlanmaktadır (Fidan ve Yeşil, 2018). Kaynaklara göre ele alınan flört şiddeti türleri çeşitlilik göstermekle beraber bu çalışmada ele alınacak flört şiddeti türleri özellikle; fiziksel, psikolojik (sözel, duygusal,psikolojik) ve cinsel flört şiddeti alt boyutlarıdır. İlgili alan yazılarında da flört şiddeti; fiziksel, psikolojik/duygusal ve seksüel olmak üzere üç kategoride ele alınmaktadır. Alan-Dikmen, Özaydın ve Dereli-Yılmaz (2018)'in gerçekleştirdikleri tanımlayıcı ve kesitsel araştırmada katılımcıların romantik ilişkideki partnerleri tarafından gördükleri şiddet ve türlerini şu şekilde betimlenmektedir: fiziksel şiddet, partnerin saçını çekmek, şiddetli şekilde sarsmak-hırpalamak, oda içinde sürüklemek, cisimler fırlatmak veya cisimle vurmak gibi fiziksel bütünlüğü bozacak darbeler olarak ele alınmıştır. Yine aynı çalışmada; Sözel şiddet; partnerin bağırması, tehdit etmesi, azarlaması, korkutması, hakaret ve küfür etmesi olarak ele alınmıştır ve duygusal şiddet; partnerin kişiye baskı oluşturarak

yaşamına müdahale etmesi, karşı cinsle olan arkadaşlıklarına müdahale etmesi, hayatına tahakküm kurma ve yaşantısı üzerinde söz sahibi olması veya hep bilgilendirme istemesi, kılık kıyafet ve sosyal hayatına müdahaleler ve baskılar oluşturması olarak ele alınmıştır. Avşar-Baldan ve Akış (2017)'in çalışmasına göre cinsel şiddet; partnerin cinsel sınırlamalara saygı duymamak, kişinin isteği dışında cinsel ilişkiye zorlamak, cinsel ilişki için baskı ve ısrarda bulunmak, cinsellik talebiyle tehditlerde bulunmak, cinselliği araç olarak kullanmak ve cinsel yaşantılar üzerinden tehditler olarak ele alınmaktadır. Yumuşak ve Şahin (2014)'in çalışması ele alındığında üç alt boyuttaki flört şiddeti şöyle açıklanmaktadır: Fiziksel flört şiddeti; tırmalamak, tokat atmak, hırpalamak, birisini sıkıştırmak, ısırarak, boğmak, yakmak, dövmek veya silahla yaralamak gibi tutumları kapsamaktadır (Foshee et al., 2007). Aynı çalışmadan devam ederek; Duygusal/ sözel flört şiddeti ise; istihkar etmek, insanlar içinde küçük düşürücü tutumlarda bulunmak veya azarlamak gibi kişiyi psikolojik olarak hasara uğratan ifadeleri barındırmakta (Offenhauer & Buchalter, 2011) şeklinde betimlemektedir. Çalışmada bir diğer boyut olan cinsel flört şiddetini ise; tecavüz, tecavüz girişimi, taciz ve girişimi, cinsel davranış temalı baskıcı tutumlar ve de doğum kontrolü ve gebelik sonlandırma alan örnekler üzerinden açıklanmaktadır (Rickert, Wiemann, Vaughan & White, 2004; Miller et al., 2007; akt., Yumuşak ve Şahin, 2014). Ayrıca kadınların erkeklere oranla daha fazla cinsel flört şiddetine maruz kaldıkları görülmüştür (Le Franc, Samms-Vaughan, Hambleton, Fox& Brown, 2008; akt., Üçok-Demir, Irmak, Murat ve Perdahlı-Fiş, 2016). Flört şiddeti ve türleriyle ilgili modern tanımlamaları özetlemek gerekirse; partnerin cinsel, fiziksel veya psikolojik tümülüğünü tehlikeye sokacak ve maruz kalan kişinin gelişimi ve de sağlığı açısından hasar oluşturacak tutum ve davranışların tümünü kapsamaktadır (Ayyıldız ve Taylan, 2018). Ayrıca Ayyıldız ve Taylan (2018)'in gerçekleştirdiği araştırmaya göre; erkeğin

ve kadının flörtte uyguladığı fiziksel ve psikolojik şiddete yönelik tutumların cinsiyetler arası değişkenlik gösterdiği ayrıca bu tutumların erkeklerde daha çok görüldüğü sonucuna ulaşılmıştır.

Flört şiddeti ve şiddet tutumunda maruz kalan ve maruz bırakılan olmak üzere iki farklı perspektif söz konusudur. Risk faktörleri ele alındığında flört şiddetine maruz kalma noktasında, iki tarafın da şiddet ve şiddet tutumu uygulayabilirliği olmasına rağmen genç kadınların erkeklere nazaran daha fazla maruz kaldığı gözlemlenmiştir (Ayyıldız ve Taylan, 2018). Çalışmada risk faktörleri arasında; 17-29 yaş aralığı, partnerlerin bir veya ikisinin de alkol- madde tüketimi, toplumsal cinsiyet rollerinin benimsenmesi (ataerkil düzlemde), çocukluk dönemi yaşantılanandepresif duygudurum, şiddet öyküsü, kişilik bozuklukları ve düşük akademik başarı veya düşük gelir durumu şeklinde belirtilmektedir (Kızmaz, 2006). Yine Ayyıldız ve Taylan (2018)'e göre bunların yanı sıra tüm ırk ve etnik gruplarda veya kültürel seviyelere dahil olan bireylerde görülmesi açısından anlamlı bir farklılık mevcut olmamaktadır (Martins et al., 2014). O'Keefe (1998)'in çalışmasında domestik şiddet etkisi ile kuşaklar arası bir şiddete tanık olmanın flört şiddeti tutumunda etkili olabileceği bazı kaynaklarda ele alınmıştır (Kaufman& Zigler, 1987). Ergenlerde geçmiş şiddet öyküsü olanların flört şiddeti tutumları üzerine yapılan araştırmada; aile içinde yüksek şiddete tanık olan erkek bireylerin, flört şiddeti ve tutumunda yatkınlığı yüksek olmaktadır ve ayrıca şiddet içermeyen ilişkileri olan bireylerden farklı olarak düşük benlik saygısı ve arkadaşlık ilişkilerinde şiddetin kabulü gibi değişkenlere ulaşılmıştır (O'Keefe, 1998). Avşar-Baldan ve Akış (2017)' in de çalışmasında ele alındığı gibi ergenlik dönemi şiddetin ve romantik ilişkilerin oluşumu ve ortaya çıkmasında kritik bir öneme sahip olmakla beraber, adölesan ve sonrasında flört şiddetinin görülmesindeki yoğunluk önem arz etmektedir (Subası ve Akın, 2003; akt, Avşar-Baldan ve Akış, 2017).

Böylece erken yetişkinlik dönemi flört şiddetini ele alırken dikkat edilmesi gereken bir yaş aralığını kapsamaktadır.

1.3.3. Flört Şiddetinde Sebep ve Sonuçlar

Özellikle flört şiddetinin görülme sıklığı ve yaygınlığı arttıkça, bu olgunun anlamlandırılabilmesi açısından sebep ve sonuçları üzerinde çalışmalar ortaya konmuştur. Fidan ve Yeşil (2018)'in sınırlı örnekleme yürüttükleri nitel araştırmada; flört yaşamının sebepleri olarak bir arada zaman geçirmek, sevmek ve beğenmek, yalnız kalmamak ve evlilik sürecine hazırlık gibi yanıtlar gelmiştir. Bu sebepler birey özelinde çeşitlendirilebilir. Flört ilişkisinde şiddetin ortaya çıkmasındaki sebepler ele alındığında; partnerin öfkeli olması, sevginin bitmesi, ilişki içerisindeki bir tarafın aşırı sevgisi olarak betimlenen kıskançlıklar, anlaşmazlıkların fazlalıkları, kültürel farklılıklar, partnerlerin kontrolcü tutum ve istekleri, partnerin bağımsız davranma isteği ve partnerlerin cinselliğe karşı birbirlerinden farklı tutum ve yaklaşımları olarak belirtilmiştir (Fidan ve Yeşil, 2018). Alan-Dikmen ve ark. (2018)'nin çalışmasında ise flört ilişkisinde şiddetin sebepleri olarak; kıskançlık, partnerin taleplerini yerine getirmemek, öfke nöbetleri, partnerin üzerinde baskı kurmak veya yaşamıyla ilgili sorgulayıcı yaklaşımlar ve özel bir nedeni yok şeklinde belirtilmiştir. Kaynaklara göre farklılık göstermekte olan flört şiddeti sebepleri Avşar-Baldan ve Akış (2017)'in çalışmasındaysa; kıskançlık, alkol tüketimi ve cinsellik gösterilmekle beraber; aile içi şiddet, para, cinsellik ve sosyal aktiviteler konusundaki anlaşmazlıklar da önde gelen sebepler olarak nitelendirilmektedir (Clark, 1994). Nitel çalışmalarda ele alınan flört şiddeti sebepleri, daha öznel cevapları sergilemekle beraber temelde bağlanma ve benlik saygısı gibi önemli olguları içinde barındırmaktadır. Flörtte şiddetin ortaya çıkmasına neden olan faktörler ele alınacak olursa; bireyin erken yaşantısı ve erken dönemdeki aile içi süreçleri özellikle erken yetişkinlik dönemlerindeki flört şiddeti

tutumlarıyla ilişkili görülmektedir (Yıldırım ve Terzioğlu, 2018). Çocuğa yönelik, ebeveyn tutumlarının ihmal, cezalandırıcı veya kötü muamele içeren bir şekilde olması da bireyleri şiddete yönelmeye açık bir hale getirmektedir (Cascardi & Jouriles 2018). Yalnızca şiddeti uygulamak pozisyonunda da değil; Auslander et al., (2018) çalışmasında, 12-19 yaş arasındaki 234 kız çocuğu ile gerçekleştirilen araştırmada çocukluk döneminde travmatik yaşantıları deneyimleyen bireylerin, ergenlik dönemde de flört şiddetine maruz kalma ihtimalinin arttığı sonucuna ulaşılmıştır. Böylece erken yaşantısında şiddet veya kötü muamele deneyimleri olan bireylerin hem şiddete maruz bırakan hem de şiddete maruz kalan pozisyonlarında bulunabilmesi ihtimaller dahilindedir. Flört şiddetinde bireylerin ebeveyn tutumu ve erken yaşantısının öneminin yanı sıra ebeveynler arası ilişki ve bu ilişkiye tanıklık etmenin de etkisi söz konusudur. Türk ve Tekin (2018)'in çalışmasında da, bireylerin şiddete yönelik tutumları aile içinde olgunlaşır ve domestik şiddete yol açan sebepler bir bakıma flört şiddeti için de geçerliliğini sağlamaktadır (Bernard & Bernard, 1983). Ayrıca Türk ve Tekin (2018)'in üniversite öğrencileriyle gerçekleştirdikleri araştırmanın sonuçları; çocukluk çağı travmalara maruz kalmanın çiftler arası şiddeti kabul düzeyini etkilediği ve çocukluk dönemi örselenme yaşantılarının gelecekteki olası olumsuz sonuçlardan birini meydana getirme açısından önemini ortaya koymuştur. Flört şiddeti tutumlarında, erken yaşantının ve aile içi ilişkilerin bu denli önemli korelasyonu da bağlanma paterni ve bakım verenlerin ilişkisini ortaya koyar niteliktedir. Kepir-Savory ve ark. (2014)'nın üniversite öğrencilerinin çift şiddetini kabul düzeyleriyle ilgili araştırmasında, bireylerin çift şiddetini kabul düzeyleriyle çaresizlik inancı ve sevilmezlik inançlarıyla anlamlı bir ilişkisi olduğu tespit edilmiştir. Bir başka anlatımla; öğrencilerin özsaygı ve kendilerine güven gibi kendilik ve beden imajlarına (Bush & Simmons, 1987) yönelik akılcı olmayan inançları arttıkça çiftler arası şiddeti

kabul düzeyleri de artmaktadır (Kepir-Savory ve ark., 2014). Bu sebepler doğrultusunda; bağlanma örüntüleri ve benlik saygısının flört şiddeti üzerindeki etkisi bu araştırmada detaylıca ele alınmaktadır. Flört şiddetinin bu denli titizlikle ele alınması gerekliliğinin esasında, ileriki dönemlerde aile içi şiddete dönüşebilecek olması yatmaktadır (Avşar-Baldan ve Akış, 2017). Böylece flört şiddetinin bilincine varılması ve önlenmesi, gelecekte meydana gelebilecek birçok şiddet türünün ve oluşabilecek bir şiddet zincirinin de önüne geçebilmek için önem arz etmektedir (Avşar-Baldan ve Akış, 2017). Flörtte şiddete maruz kalan bireylerde; madde kullanımı ve bağımlılıklar, 15 yaş ve altı ilişkiye girme, korunmasız ve çok partnerli cinsel ilişkiye girme, riskli davranışlarda bulunma ve öfke patlamaları gibi sorunların yanı sıra özgüvende azalma, anksiyete bozuklukları, depresyon ve intihar düşünceleri gibi çok boyutlu sorunlar ortaya çıkabilmektedir (Silverman, Raj, Mucci & Hathaway, 2001; Kaestle & Halpern, 2005; akt., Avşar-Baldan ve Akış, 2017). Sonuç olarak; flört şiddetinin hem birey özelinde hem de toplumsal durum maiyetinde etkileri önemli bir konudur.

1.4. Benlik Saygısı

1.4.1. Benlik Saygısının Tanımı

Benlik saygısı kavramı birçok bilim dalında çalışma unsuru olarak ele alınmaktadır. Saygın (2008)'in çalışmasına göre benlik; “ben” olgusunu anlamlandıran bütün fikir, algı ve değerleri kapsayan bir kavram, William James (1890)'da benliği iki boyutta ele alır ve “ben kimim” ya da “ne yapabilirim” farkındalığını oluşturan bir unsur söz konusudur. Bu doğrultuda algılanan benlik ile

bireyin hem dünyayı algılayışını hem de kendi tutumlarını belirleyen bir olgu haline gelmektedir (Atkinson, 1999; akt., Saygın, 2008). Benlik, bireyin bilinçli bir şekilde kendi varoluşu olarak adlandırdıklarının totali olarak da görülmektedir (Saygın, 2008). Teorisyenlerin çeşitli yaklaşımlarına göre farklı perspektiflerden de ele alınan benlik kavramı Aydın (2005)'a göre; bireyin kendisi ile alakalı algıların, yüklemelerin, geçmiş yaşantıların, gelecekle ilgili gayelerin ve sosyal rollerin zihinde temsil edilmiş biçimine kavramsal ben şeklinde odaklanmaktadır (Aydın, 2005; akt., Saygın, 2008). Psikoloji literatüründe halen daha çalışılmakta olan benlik saygısı kavramı James (1980)'e kadar dayanmaktadır (Doğan ve Eryılmaz, 2013). James (1890) eserlerinde benliği, “bilen benlik” ve “bilinen benlik” olarak özne ve nesne pozisyonlarında ele almıştır (Saygın, 2008). Böylece benlik değerinin, benliğin duygusal ve değerlendirilebilir boyutu olarak ele almak mümkün olmakta ve benlik saygısını da bireyin beden ve benliğinin beğenilme derecesi olarak gözlemlenebilmektedir (Kulaksızoğlu, 2001). Literatürde benlik saygısı çeşitli perspektiflerden ele alınmıştır. Altıok, Ek ve Koruklu (2010)'nun araştırmasına göre benlik saygısı; bireyin kendine saygı duyması kadar kendiliğine güven duyması, şahsiyetini benimseyerek değer vermesi, kendini onaylaması ve hoşnut olması, kendini olumlu ve sevilmeye layık bulması gibi çeşitli kavramsal işbirliği ile ifade edilmiştir (Esenay, 2002; Yüksekaya, 1995; Roman, Cuestas, Fenollar, 2008; akt., Altıok ve ark., 2010). Coopersmith (1967) benlik saygısını, bireyin kendini yeterli, önemli ve değerli bir şekilde değerlendirmesi olarak tanımlamıştır (Doğan ve Eryılmaz, 2013). Bir çalışmada; McKay & Fanning (2000)'e göre benlik saygısı, sahip olunan yetenek ve kabiliyeti kabul etme ve de kendine önem vermeye yönelik bir değerlendirmeler bütünüdür. Tafarodi & Swann (1995) benlik saygısını; kendini sevmek ve öz-yeterlilik şeklinde iki boyutlu bir olgu olarak ele almıştır ve, kendini sevmek yapısı kişinin sosyal bir varlık olarak kendini

değerli görmesi yani bireyin iyi veya kötü bir insan olarak şahsına değer biçmesi olarak görülmüş (Tafarodi & Swann, 2001); öz-yeterlilik yapısı ise bireyin kendini yetkin, etken ve denetim sahibi halinde algılaması olarak ele alınmıştır (Doğan ve Eryılmaz, 2013). Chrzanowski (1981)'ye göre ise benlik saygısı; kişinin kendi becerilerine dair pozitif yönde bir muhakeme ve kendine yönelik olumlu temsil olarak tanımlanmıştır (Sezer ve Sumbas, 2018). Bir diğer benlik saygısı tanımı; bireyin kendini tanımlaması, kişiliğinin göze çarpan niteliklerini değerlendirmesi ve gereksinimlerini tamamlayabilmesi ve kendiliğini değerleri ile birlikte saygın bir konuma getirmesi olarak ele alınmıştır (Flouri, 2006). Sezer ve Sumbas (2018)'in çalışmasında benlik saygısı; bireyin kişiler arası etkileşim sürecinden (Horney, 2008) çevresi tarafından kabul görmüş ve desteklenmiş olmasından (Adler, 1984) ve de bireyin yakın çevresinde olan kişilerin tutumları ve her tür deneyiminden etkilenecek şekilde gelişmektedir (Rogers, 1947). Son olarak Rosenberg (1965)'in ifadesine göre benlik saygısı; bireyin becerileri ve kendini kabul düzeyindeki evrensel duyguları ve değerleri ile ilgili kendilik yargılarıdır, ayrıca benlik saygısını kişinin kendini yorumlama sonucunda ve bireyin kendine karşı olumlu- olumsuz tutumları içeren anlamlar bütünü olarak tanımlanmaktadır. Hümanist psikologlar ise yüksek benlik saygısında, sahip olunan benlik ile ideal benlik arasındaki uyuma vurgu yapmaktadır (Hamarta, Arslan, Saygın ve Özyeşil, 2009). Benlik saygısı bebeklikten itibaren temel gereksinimlerin tutarlı ve sürekli bir şekilde sevgi, ilgi, alaka ve empatik bir yaklaşım ile karşılanması ile şekillenmektedir (Sacks, 1996; akt., Altıok ve ark., 2010). Üniversite öğrencilerine yönelik yapılan araştırmaya göre, çeşitli değişkenler ışığında biçimlenen benlik saygısı, sosyal destek ve bağlam gibi iç ve dış uyaranların etkisiyle fizyolojik ve psikolojik noktalarda etkili olmakta ve sağlıkla alakalı tutumlara da yön verebilmektedir (Esenay, 2002). Esasen benlik saygısının gelişimi, bebeklik

döneminde başlayan ve toplum ile irtibata geçtikçe olumlu ya da olumsuz reaksiyonlara göre farklı seyirler gösteren, hayat boyu süren süreçler bütünü olarak ifade edilmektedir (Kılıç, 2015). Böylece aileden veya toplumdan alınan tepkiler ve bu tepkilerin bireyin öznelliğinde yorumlanış biçimi benlik saygısının gelişiminde etki arz etmektedir. Kısacası benlik gelişimi, doğum ile başlayan, ölümle sona eren ve egonun tatmin miktarına göre şekillenen süreçler bütünüdür (Güney, 2009; akt., Kılıç, 2015). Ayrıca Rogers (1994), psikolojik destek talebinde bulunan bireylerin sıklıkla yetersizlik ve değersizlik hislerinden yakındığını belirtmektedir, bu perspektiften bireyin kendine ve sosyal yaşantısına göre olumlu benlik imajı geliştirmesi için “koşulsuz sevgi” ile yetiştirilmeleri gerektiğini savunmaktadır (Kılıç, 2015). Koşulsuz sevgi ve koşulsuz saygının benlik saygısının gelişimini olumlu yönde etkileyeceği söz konusudur. Özellikle psikoloji literatüründe benlik saygısı yüksek ve düşük olmak üzere iki kategoride ele alınmaktadır. Bu verilerden yola çıkılarak, yüksek benlik saygısına sahip bireylerin kendiliklerini daha olumlu değerlendireceği, kendi potansiyelleri ile beklentilerinin yüksek olabileceği, atılgan ve istekli sosyal davranışlar sergileyebilmeleri ve sosyal görünüş kaygısına daha az girebilecekleri söz konusudur (Kılıç, 2015). Benlik saygısı yüksek olan bireylerin; mutlu, sağlıklı, üretken ve başarılı olmak için çaba gösteren, güçlükleri yenmek için daha azim sarf eden, diğer bireyleri kabul edici ve baskılara karşı daha az boyun eğici yaklaşımları benimseyen tutumlarda olduklarını ifade etmektedir (Coleman & Hendry, 1990; akt., Karataş, 2012). Buna karşın, düşük benlik saygısına sahip bireylerin kendilerine olan güvenlerinin az olabileceğini ve de kabul görmeyeceklerine yönelik düşünceleri sebebiyle daha pasif ve çekingen davranabilecekleri (Sarıçam, 2011) ifade edilmektedir. Ayrıca düşük benlik saygısı olan kişilerin daha endişeli, pesimist, gelecek hakkında daha karamsar fikirlere sahip ve başarısızlık konusunda yüksek

benlik saygısına sahip bireylere nazaran eğilimlerinin daha fazla olacağı savunulmaktadır (Coleman & Hendry, 1990). Düşük benlik saygısına sahip bireylerin; kendilerini başarısız görmeye eğilimli oldukları, sinirli olabilme, daha az çaba sarf etme gibi tutumlar içerisine girdikleri ve yaşamda kendileri için önemli sayılabilecek fırsat, eleştiri veya başarıyı göz ardı ederek; başarısız olduklarını düşündükleri durumlarda, kendilerine değersiz ve yeteneksiz biri olduklarına yönelik eleştirel olabileceklerini ifade etmiştir (Kassin, 1998; akt., Karataş, 2012). Benlik saygısının düşük olması halinde birey olumsuz durumlardan daha kolay etkilenebileceği gibi, benlik saygısının yüksek olması durumunda olumlu durumlar içerisinde daha fazla bulunmasını ve olumsuz olarak algılanan yaşantılarla daha kolay baş edebilmesi söz konusudur; Alan yazından yola çıkarak, benlik saygısı bireyin kendine yönelik yaklaşımını belirlediği gibi diğerleri ile oluşan etkileşimde de son derece önemli bir noktadır (Karataş, 2012).

1.4.2. Benlik Saygısını İçeren ve Etkileyen Faktörler

Toplumsal deneyimler vasıtasıyla elde edilen kazanımların benlik üzerindeki etkisi ve önemi ifade edilmiştir ve bu noktada insanın biyopsikososyal bir canlı olmasının sosyal unsurların önemini de kanıtlar niteliktedir. Aile, arkadaşlar ve okul gibi sosyal çevreler bireyin benlik saygısındaki gelişimi etkilemektedir (Sezer ve Sumbas, 2018). Kimlik gelişimi ve böylece benlik saygısının oluşumunda ergenlik dönemi önemli bir dönüm noktası olarak görülmekte ve Çuhadaroğlu (1986)'na göre benlik saygısı ve ergenlik dönemi arasında çift yönlü bir ilişki olduğu söz konusudur (Erbil, Divan ve Önder, 2006). Ergenlik döneminde bireylerin benlik saygısı ile ebeveynlerinin yaklaşım ve davranışları arasında kuvvetli bir ilişki olduğu ayrıca, aile bireylerin birbirlerine yeterli zaman ayırması, sorunları paylaşan, karar alma sürecinde işbirliği yapan, kısıtlayıcı ve müdahaleci bir tutumda olmayan, ergen bireyin

kararlarına ve duygularına saygı duyan ebeveynlerin çocuklarında benlik saygısı düzeylerinin yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Erbil, Divan ve Önder, 2006). Bireyin kişiler ile yakın ve samimi ilişkiler geliştirememesinin benlik saygısı üzerindeki etkisi olumsuz niteliktedir (Geist & Hamrick, 1983; akt., Kurtyılmaz, Can ve Ceyhan, 2017). Ayrıca benlik saygısını etkileyen birçok faktörle beraber; ebeveynlerin tutumları ile arasında ilişkili bulunmuş olup; otoriter veya ilgisiz ebeveyn tutumları düşük benlik saygısına sebep olurken demokratik ve alakalı ebeveyn tutumu yüksek benlik saygısıyla ilişkilendirilmiştir. (Haktanır ve Baran, 1998). Bireysel faktörler olarak ise; yaratıcı başa çıkma yöntemleri, yüksek motivasyon ve olumlu duygusal durum benlik saygısı ile olumlu yönde etkileşimde olmalarına karşın; depresif duygulanım, kaygı, yeme bozuklukları, motivasyon eksikliği ve intihar davranışları benlik saygısı ile olumsuz yönde etkileşimde olabilmektedir (Harter, 1990; quoted by, Quatman & Watson, 2001). Özellikle çocukluk dönemi zorbalığa maruz kalma durumunun da benlik saygısını olumsuz yönde etkilediği hatta agresyon, depresyon ve kaygılı bir kendilik oluşturmaktadır. (Craig, 1998). Genel kapsamda; benlik saygısı ile ailenin işlevselliği, sosyal desteğin varlığı ve akademik başarının anlamlı düzeyde bir ilişkisi olduğu saptanmıştır (Lian, 2008; akt., Altıok, Ek ve Koruklu, 2010). Bir önceki altmetinde de ele alındığı gibi benlik saygısı, yüksek ve düşük olmak üzere iki ayrı yapıda incelendiğinde; benlik saygısı yüksek olan bireylerin kendilerini önemli ve saygıyı hak eden biri olarak algılamaları, kendiliklerinden memnun olmaları ve genel doğrular tarafından pozitif olarak nitelendirilen tutumlarda buldukları (mutlu, kendinden emin, öteki ile iletişime açık gibi) sonucuna ulaşılmaktadır ve; düşük benlik saygısına sahip bireylerin ise kendiliklerinden memnun olmayan ve kendiliklerini reddedici daha edilgen bir tutuma sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır (Güloğlu ve Kararırmak, 2010). Söz konusu

benlik saygısı yüksek, atılgan, kuvvetli başa çıkma becerileri ve mücadeleci tutumları kapsamakta ve araştırmalar, yüksek benlik saygısına sahip bireylerin kendilerini olumlu algılama, kontrol duygusunu barındırma, etkili sorun çözme yönelimini savunmaktadır (Schütz, 1998). Buna karşın düşük benlik saygısı hem depresyon, intihara meyil, yeme bozuklukları, anksiyete gibi içsel sorunlarla, hem de akademik başarısızlık ve eğitimi yarıda bırakma, madde kullanımı, şiddet, antisosyal tutumlar ve suça meyil gibi dışsal problemlerle de alakalı önemli rol oynamaktadır (Mann, Hosman, Schaalma & DeVries, 2004). Literatürdeki bu çalışma problem çözme becerileri noktasında benlik saygısının önemini gösteren, düşük benlik saygısı ile saldırganlık arasındaki anlamlı ilişkiyi saptamıştır (Lochman & Lampron, 1986). Kapıcıoğlu (2018)'nin çalışması doğrultusunda, düşük benlik saygısı beraberinde gelen değersizlik şemalarının sebep olduğu şiddet tutumları diğer araştırmaları doğrular nitelikte birbirleriyle ilişkili bulunmuştur ve böylece şiddete neden olan bireysel faktörler arasında düşük benlik saygısı önde gelen unsurlar arasında yer almaktadır. Düşük benlik saygısı ile suça dair tutumlar ve uyum sorunları arasında etkileşim olduğu belirtilmektedir (Santrock, 2012; akt., Sezer ve Sumbas, 2018). İlâveten Beck (1987), düşük benlik saygısının depresyonun belirleyici niteliklerinden biri şeklinde nitelemiştir. Harmata, Arslan, Saygın ve Özyeşil (2009)'in çalışması doğrultusunda, benlik psikolojisi literatüründe yer alan çalışmaların, düşük benlik saygısı durumunda birçok psikolojik zorluklar, kendini küçümseme, depresyon, yalnızlık ve güçsüzlük gibi durumları da kapsayan kişisel problemlere daha yatkın olduğunu belirtmektedir (Mecca, Smelser&Vasconcellos, 1989). Hamarta ve ark. (2009)'nın araştırmasına göre ise, yüksek benlik saygısı ile sorun merkezli başa çıkma düzeyinin yükseldiği ve gerçekçi olmayan inançların da benlik saygısıyla ilişkili olarak azaldığı sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca, bireylerin benlik saygısı düzeyi arttıkça

strese karşı daha dayanıklı ve stresle başa çıkma durumunda daha aktif ve planlamaların içerisinde girebildiklerini göstermektedir (Tuğrul, 2000). Alan yazında bireylerin güçlü olma ve yakın ilişkiler kurma durumunda saldırganlığa başvurularında düşük benlik saygısı ve zayıf derecede sosyal açıdan bağımlılık duygusu bu vasıta ile da kaygının aktif bir şekilde deneyimlenmemesi olarak gözlemlenmektedir (Kurtyılmaz, Can ve Ceyhan, 2017). Düşük benlik saygısı sosyal kaygıyı daha güçlü biçimde öngörmektedir (Erözkan, 2011). Bu hususta düşük benlik saygısının ideal benlik ile sahip olunan benlik arasındaki farkın da sosyal kaygıyı arttıracak bir unsur olduğu düşünülmektedir (Kurtyılmaz, Can ve Ceyhan, 2017). Benlik saygısı ile saldırganlık arasındaki negatif ilişkiye göre, düşük benlik saygısının olumsuz ve istenmeyen davranışları yordayan bir yerde olabileceği de geleneksel yaklaşımların ifade ettiği bir husus olmaktadır (Salmivalli, 2001). Özetlemek gerekirse yüksek benlik saygısı bireyin işlevselliğini, yaşam doyumunu, başa çıkma stratejilerini, şema ve inançlarını olumlu yönde etkilemekte iken; düşük benlik saygısı bireyin durumları olumsuz deneyimleme eğilimini, depresyon ve intihar eğilimini, olumsuz kendilik imajını, belli başlı psikopatoloji yaşama olasılığını ve şiddet eğilimini artırır niteliktedir. Benlik saygısının bireysel etkileri araştırmalar ışığında daha da çeşitlendirilebilmektedir. Esasen bireysel etkileri dışında, cinsiyet ve karşı cinsle romantik ilişkide benlik saygısının etkisi ve ilişkisi anlamlı düzeyde farklılıklar göstermektedir (Arıcak, 2012). Bir sonraki bölümde özellikle romantik ilişki ve yakın ilişkiler ile benlik saygısının etkileşimi ele alınmıştır.

1.4.3. Benlik Saygısı ve Romantik İlişkiler

Sezer ve Sumbas (2018)'a göre, bireylerin özellikle erken yetişkinlik döneminde; sosyal gruplara dahil olma, kişilerle ilişki oluşturma ve romantik partner seçme gibi beceriler geliştirmesi beklenmektedir (Baymur, 1994:56). Yakın ilişkilerde

önemle üzerinde durulan romantik ilişkiler erken yetişkin bireylerin yaşamında merkezi rol oynamaktadır (Demir, 2008). Ayrıca kimlik oluşumunun devam ettiği; sosyal, bilişsel, psikolojik, duygusal ve fiziksel yönden devaryasyonların olduğu erken erişkinlik sürecinde yaşanan romantik ilişkilerin birey gelişiminde önemli bir yere sahip olduğu ifade edilmektedir (Sezer ve Sumbas, 2018). Bu hususta bireyin benlik saygısı düzeyinin kendiliğini hem de romantik ilişki oluşturduğu partnerini nasıl bir zeminde algıladığını belirleyen bir faktör olarak de ele alınmaktadır (Turanlı, 2010). Benlik saygısının birey özelinde etkisi bir önceki başlıkta detaylı bir şekilde ele alınmıştır. Bireylerin benlik saygısı romantik ilişkilerindeki tutumlarına da yansımaktadır. Ve romantik ilişkide elde edilen doyum ile benlik saygısı arasında ilişki belirlenmiştir (Cramer, 2003). Yüksek benlik saygısına sahip bireylerin; kendini kabul ve kendini değerlendirme durumlarında daha olumlu olacakları gibi sosyal ilişkiler oluşturmak noktasında da daha rahat ve kendilerine güvenen bir vaziyette olacakları bilinmektedir. Böylece benlik saygısı yüksek olan kişilerin sosyal ve duygusal ilişkilerde, düşük benlik saygısına sahip kişilere nazaran daha olumlu bir bakış açısını benimsemeleri ve diğer insanları kabul edilebilir olarak algılamaları da özellikle çift uyumluluğu noktasında avantaj sağlar niteliktedir (Turanlı, 2010). Turanlı (2010)'nın gerçekleştirdiği araştırma doğrultusunda; benlik saygısı ile çift uyum düzeyi arasında anlamlı bir ilişki saptanmış, korkulu ve saplantılı bağlanma düzeyi arttıkça çift uyum düzeyinin azaldığı saptanmıştır. Yine Turanlı (2010)'nın araştırmasına göre; düşük benlik saygısına sahip bireylerin saplantılı bağlanma düzeylerinin arttığı ifade edilmektedir ve bağlanma stilleri ile çift uyumu arasındaki anlamlı ilişki, romantik ilişkide partnerlerden biri güvensiz bağlanma modellerinden birine sahip olduğu noktada bazı ilişki problemlerinin oluşabileceğini ve benlik saygısının özellikle saplantılı bağlanma modeliyle ters yönde bir ilişkisinin bulunması, saplantılı ve

korkulu bağlanma modeline sahip bireylerdeki olumsuz benlik algısına işaret etmektedir, söz konusu araştırmadan çıkarılacak önemli sonuçlardan biri de benlik saygısının bağlanma modelleriyle ilişkisinin yanı sıra benlik saygısının romantik ilişkiler ile de olan etkileşimleridir (Turanlı, 2010). Literatürde ise genel anlamda, yakın ilişkiler referans alındığında güvenli bağlanma modeline sahip kişilerin, kaygılı-kararsız hem de kaçınan bağlanma modeline sahip bireylere göre daha çok duygusal ilişkiye bağlanma, uyum, tatmin yaşama ve yatırım yaptıkları belirtilmektedir (Tutarel- Kışlak ve Çavuşoğlu, 2006). Tüm bunlar göz önüne alındığında, güvensiz bağlanma modeli ve düşük benlik saygısına sahip olmanın romantik ilişkilerde veya romantik partnere karşı tutumlarda olumsuz etkiler oluşturacağı ifade edilmektedir.

Benlik saygısı ile romantik ilişki arasındaki anlamlı etkileşimde özellikle şiddet unsuru mercek altındadır. Düşük benlik saygısına sahip bireylerde ilişkisel saldırganlığı gözlemlemek benlik saygısı yüksek bireylere nazaran daha olası görülmektedir (Kurtyılmaz, Can ve Ceyhan, 2017). Araştırmada, düşük benlik saygısına sahip evli erkeklerin eşlerine şiddet uyguladıkları belirtilmektedir (Ball, 1977). Esasen toplumsal cinsiyet rollerinin birey öznelliğinde oluşturduğu etkiden yola çıkılarak, benlik saygısı düşük olan kadınların şiddet kabulünün benlik saygısı yüksek olan kadınlara kıyasla, daha fazla olduğu ifade edilmektedir (Sezer ve Sumbas, 2018). Sezer ve Sumbas (2018)'in araştırmasına göre, benlik saygısının düzeyi arttıkça şiddet kabul düzeyinin azaldığı sonuçlarına ulaşılmıştır. Söz konusu araştırmanın çıkarımı doğrultusunda, benlik saygısının çiftler arası şiddet kabul düzeyine etkisi önem arz etmektedir.

1.5. Bağlanma ve Bağlanma Modelleri

1.5.1. Bağlanma Olgusunun Tanımı

Bağlanmanın, bireylerin duygusal ilişkilerini inceleyebilmek açısından önemli bir kaynak olduğu ortaya çıktığı zamandan bu yana üzerinde çok çalışılan bir olgu olduğu bilinmektedir. Birçok deney ve araştırmalar vasıtasıyla bağlanma kavramı üzerine yoğunlaşarak bireylerin duygusal ilişkilerdeki tutumlarını anlamlandırmak üzerinde durulmuştur. Bağlanma kavramının kuramsallaşması, neo-analitik bakış açısına sahip teorisyenler aracılığıyla gerçekleştirilmiştir ve bunlara örnek olarak; Margaret Mahler, Heinz Kohut, Karen Horney ve John Bowlby gibi isimler önde gelen kuruculardır (Tüzün ve Sayar, 2006). Bağlanma; konunun öncüsü olarak da bilinen Bowlby (1973)'ye göre; bireylerin kendileri için ehemmiyetli gördükleri insanlara yönelik sağladıkları kuvvetli duygusal bağlardır (Sümer ve Güngör, 1999). Bowlby (1969)'ye göre bağlanma ilişkisinde fiziksel ihtiyaçların karşılanması öneminin yanı sıra klasik nesne ilişkilerinin dogmaları gibi yalnızca açlık güdüsünü doyumak niyetiyle anneyle bağ kurmak gibi bir noktaya referans vermemektedir. Bağlanma, yaşamın ilk anlarında oluşmaya başlayan, duygusal açıdan yoğun ve olması gereken bir durum olarak nitelendirilmektedir (Soysal, Bodur, İşeri ve Şenol, 2005). Bağlanma figürünün duygusal varlığı ve desteği; çocukların uyumlu duygusal düzenleme stratejileri oluşturmasını sağlamaktadır, ve bu durumda kişilerin yaşamın ileri dönemlerinde karşılaşacakları zorlayıcı durumları ve riskli durumlar ile daha etkili bir şekilde baş etmelerinde yardımcı bir unsur olmaktadır (Sroufe, Carlson, Levy & Egeland, 1999; quoted by, Zimmermann & Becker-Stoll, 2002). Bu hususta bağlanma; çocuk ve bakımveren kişiyle oluşan ilişkide, çocuğun bakım veren kişiyle yakınlık arayışında oluşan, özellikle stres ve kaygılı durumlarda belirginleşen ilaveten tutarlılığı ve devamlılığı olan duygusal bağ oluşumu şeklinde ele alınmaktadır (Lewis, 2002; akt., Kesebir, Özdoğan-Kavzoğlu ve Üstündağ, 2011). Bağlanmanın oluşumu için 0-3 yaş aralığı öneminin yanı sıra yaşam boyu süregelen bir olgu olduğu da

bilinmektedir. (Kesebir ve ark., 2011). Fakat bebeklikte biçimlenen bağlanma örüntüleri yaşam boyu değiştirilemez nitelikte bir olgu değildir, bilişler ve davranışlar değiştirilebildiğine göre ileri dönemlerde bağlanma nesnesi (romantik partner gibi) ile kurulan ilişkide belli başlı değişimler oluşabilmektedir (Soysal ve ark., 2005). Duygusal bağlanma eğilimi ve gereksinimi yeni doğanların yaşamlarını sürdürebilmeleri sebebiyle gerekli ve gelişimsel açıdan işlevsel olan bağlanma sistemi olarak da görülmektedir (Morsünbül ve Çok, 2011). Bebeklik süreci şeklinde belirlenen 0-2 yaş arası, çocukların; fiziksel, zihinsel ve duygusal açıdan en yoğun geliştiği süreçtir ve bu sebeple 0-2 yaş dönemdeki çocukların sadece fiziksel ihtiyaçlarının karşılanması yeterli değildir (Tüzün ve Sayar, 2006). Bebeğin, henüz yaşamını idame ettirmesi açısından yetersiz olan becerileri; onu bakım verene bağımlı olmasına sebebiyet vererek duygusal ve zihinsel becerilerinin de bakım veren vasıtasıyla gelişmesini sağlamaktadır (Sümer ve Güngör, 1999). Bağlanma kavramı; bebeklerde anne-babaları ya da bakım verenleri arasında oluşan, duygusal açıdan pozitif ve destekleyici bir ilişkinin varlığı olarak ele alınmaktadır (Öztürk, 2002; akt. Tüzün ve Sayar, 2006). Yeni doğan ile ebeveyn arasında süreç içerisinde artan, eşgüdümlü, karşılıklı ve destekleyici bir ilişkilene biçimi şeklinden tanımlanmaktadır (Gander & Gardiner, 1995; akt., Göçener, 2010). Bu noktada yenidoğanın sosyal gereksinimlerini sağlamak için başvuracağı insan, yalnızca kendisiyle alakadar olan kişi olacaktır ki bu kişi çoğunlukla “anne” dir ve anne, çocuğun bağlanma ihtiyacını doyuma ulaştırdığı bir diğeri yani “öteki” olarak ele alınmaktadır (Tüzün ve Sayar, 2006). Bağlanmanın temelini sağlayan ve ilişkide en mühim rolü sahiplenen annenin ruhsal durumunun hamileliğin başından itibaren önemi ve bu hassasiyetin doğumdan sonraki ilk yıl için de geçerli olduğu belirtilmektedir (Soysal ve ark., 2005). Bakım veren ilişkisi ve bu sebeple de bağlanma sisteminin başlangıcında esas alınan figürün

“anne” olması bir noktada kadına cinsiyet rolü biçme olarak ele alınsa da buradaki bağlanma figürünün anne üzerinden şekillenmesinde doğum, emzirme ve doğum öncesi sürecin de etkisi söz konusudur. Böylece ilk yıllarda bakım veren kişiyle kurulan bu bağ, çocuğun kişilik oluşumunda ve yaşamının diğer dönemlerinde de kuracağı ilişkileri şekillendirmek noktasında önem arz etmektedir (Tüzün ve Sayar, 2006). Bağlanma kavramının 3 temel belirleyicisi vardır ve onlar; başlangıç yaşı, bağlanma yoğunluğu ve birincil bağlanma objesidir (Schaffer & Emerson, 1964). Bu aşamalar halinde gelişen bağlanma örüntüsünde; doğumdan hemen sonra bebek doğası gereğince bağlanmanın başı olarak emme, aranma, yutma yakalama gibi birincil fiziksel ihtiyaçlarını gidermek mayetinde hareket ederken ilerleyen süreçte bakım verene yönelerek göz teması kurma, gülümseme gibi duygusal ilişkilene ve bakım verenin duygusal tutumlarını öğrenmeye başlamaktadır (Soysal ve ark., 2005). Bebeğin yedinci ayından itibaren bağlanma ilişkisi için önemli olan; çevresini tanımlamaya başlamasıyla beraber tüm ilgi ve alakasını bakım verene yöneltmesi ve duygusal bağ oluşumunda onu esas almasıyla beraber yabancı olarak nitelendirilen çevreye karşı kaygı ve korkunun yer aldığı ve kaçınma davranışları gösterdiği söz konusudur (Joseph, 1992). Bu hususta bağlanma örüntüsünün şekillenmesi için kritik dönem diye; 6-24 ay aralığından bahsetmek mümkündür (Soysal ve ark., 2005). Birincil bağlanma objesi olan kişiyle yani; bebeğe temel bakım, yakınlık ve güvenli alanı sağlamasını beklediği kişiyle, bebeğin onunla kurduğu bağ diğer insanlarla kurduğu ilişkiden daha farklı bir seyir izlemektedir (Kaplan et al., 1994; akt., Soysal ve ark., 2005). Bebeğin artık çevreyi tanıması için keşfe başlayacağı aşamada; birincil bağlanma objesini güvenli üs olarak niteleyecek (Hazan & Shaver, 1994) ve keşiflerinde yaşayacağı kaygı- korku dolu anlarda güvenli üssüne sığınma ihtiyacına bürünecektir, ve bu durumda birincil bağlanma objesiyle kurduğu ilişkinin niteliğine

bakılarak güvenle keşifte bulunabilmektedir, böylece bakım verenin vereceği tepkilerin kalitesiyle yaşanan kaygı sonrası ilişkinin tekrar onarılması söz konusudur (Sümer ve Güngör, 1999). Esasen bağlanma kuramı; birincil bakım veren kişinin, bebeğin fiziksel ve duygusal gelişimini gerçekleştirebilmesi için ona, iç dünyasını şekillendirmesinde ihtiyaç duyduğu; meme, bakım verme, fiziksel temas ve yakınlık koşullarını sağlamasının yanı sıra; dış dünyayı gözlemleyebileceği ve ihtiyaç duyulduğunda emniyet duyguları ile dönüşler yapabileceği güvenli bir ortamı sağlaması üzerinden temellenmiştir (Tüzün ve Sayar, 2006). Bu kavramsal çalışmaların üzerine Harlow bağlanmanın; annenin bebeklik sürecinde çocuğun acıkma, susama gibi temel ihtiyaçlarını karşılıyor olması sebebiyle oluştuğu gibi bir biyolojik yaklaşım ileri sürmüştür (McLeod, 2009) bu tanımlama Bowlby'nin kuramında da şekillenmektedir. Fakat; Harlow (1958) öğrencileriyle beraber maymunlar üzerinden gerçekleştirdikleri deneyde anne yoksunluğu ögesini ele almakta ve bu deney düzeninde maymunlardaki temel içgüdüyü anlamlandırmak adına biri kumaştan diğeri demirden yapılmış olan iki anne figürü oluşturulmuştur (McLeod, 2009). Bu düzenekte yavru maymunlar; tel ağlardan yapılmış temsili anne tarafından beslenebilecekleri ve diğer yanda ise üzerinde yumuşak giysilerin bulunduğu bir diğer temsili annenin olduğu odada bulunmaktadır, ve psikanalitik yaklaşıma göre yavru maymunların sütü içebilecekleri tel ağlardan olan vekil anneden beslendikleri için onunla bağ kurmaları beklenmektedir (Göçener, 2010). Deney sonuçları ise; yavru maymunların demirden olan anne temsiline tırmanıp sütü alıp yumuşak kumaş modele döndükleri ve boş vakitlerini bu kumaş anne modeli ile geçirdiklerini; bu sebeple yalnızca beslenmenin değil rahatlık ve temasın da önemini vurgular niteliktedir (Archer, Llyody, 1985;quoter by, Bowlby, 1969). Bu yapılan deneyler doğrultusunda, Harlow'un anne-bebek arasındaki bağlanma olgusunun

yalnızca fiziksel ihtiyaçlar etkisiyle değil, aynı zamanda sıcaklık ve rahatlık ihtiyacının etkisiyle de ilişkili olduğu yönündeki görüşleri desteklenmiştir (Tüzün ve Sayar, 2006). Bu kurama göre insan hayatında bağlanmanın 3 işlevi bunlardır; çevreyi keşfederken dönebileceği güvenli bir s olması, temel fiziksel gereksinimleri sağlama ve yaşama dair bir emniyet duygusu inşa edebilme olanağıdır (Bowlby (1969). Bu gereksinimlerin yeterli miktarda karşılanmadığı durumda Bowlby, ocukta oluşan benlik algısıyla ilişkili biçimde patolojilerin gelişeceğini ne sürmektedir ve bu hususta bakım veren tarafından karşılanan güvenlik duygusu çocuğun yaşam boyunca dünyayı algılayış biçimini şekillendirmektedir (Tüzün ve Sayar, 2006). Bakım verenle rutin günlük yaşantılar, çocuğun içsel sürecinde bakım veren kişiye ait içsel bir temsil oluşturmakta ve bakım verenin çocuğa verdiği tepkiler, onun yakınlık isteğine karşı sergilediği tutumlar ayrışma sürecinde bilişsel temsiller olarak kodlandığı ele alınmaktadır (Bowlby, 1973). Bowlby'nin kuramının temelinde de, bu bilişsel temsiller yani içsel çalışan modeller yer almaktadır, ve bu zihinsel modeller bireyin hem kendini hem de diğerini, özellikle de bakım verenin tutumlarını yorumlamak veya yordayabilmek açısından önem arz etmekle birlikte; oluşan içsel çalışan modelin kişilerarası ilişkiler üzerinde etkili olacağı ifade edilmektedir (Sümer ve Güngör, 1999). Söz konusu durumda; annenin destekleyici ve olumlu dönüşleri, çocuğun anneyi ulaşılabilir, destekleyici ve güvenli s olarak içselleştirmesine veya aksi halde ise, çocuğun ihtiyaçlarına duyarsız kalan ya da birbiriyle uyuşmayan tepkiler veren bir bakım veren fiğrn içselleştirmesi mümkündür (Bowlby, 1973). alışmalar; içsel çalışan modellerin, çocukluktan ergenliğe kadar pekiştirilmekte olup ergenliğin sonlarına doğru içsel çalışan modellerin değişime çok daha dirençli bir hale geleceği yönündedir ve ergenlikten itibaren bu içsel çalışan modeller bireylerin romantik ilişkilerinde etkili bir biçimde kullanılmaktadır (Bowlby, 1973; akt., Morsünbül ve

Çok, 2011). Ainsworth'te tıpkı Bowlby ve Harlow gibi bağlanma teorisi üzerinde durmuş ve teorinin işlemsel tanımını yapmıştır (Tüzün ve Sayar, 2006). Ainsworth, Blehar, Waters & Wall (1978), Bowlby'nin kuramının temel sayıtlılarını sınanan; 12-18 aylık küçük çocuklar ile anneden ayrılma ve anneye tekrar buluşma anı olarak iki kritik durumu ele alan "strange situation" yabancı ortam (garip olay) diye adlandırılan yapılandırılmış deneyi gerçekleştirmişlerdir. Bu deney düzeneğinde; bebeklerin annelerinden ayrılarak yabancılarla odanın içinde kaldığı, yabancıya verdikleri tepkiler (Spitz, 1965) ve anneleriyle tekrar bir araya geldikleri bir deney düzeneği söz konusudur, bu deneyde anneden ayrılma, yabancıyla etkileşim düzeyi, anneye tekrar bir araya gelme durumunda verilen tepkilere göre bağlanma modeli; emniyetli veya emniyetsiz şekilde kategorize edilmektedir (Ainsworth et al., 1978). Bu deney sonuçları doğrultusunda; çocukların bakım verenden ayrılma ve bir araya gelme olaylarına gösterdikleri tepkilere göre; güvenli, güvensiz- kaygılı ya da güvensiz-kaçıngan olmak üzere üç temel sınıflandırma ifade edilmiştir (Uluyol, 2014). Ayrıca Ainsworth'ün bağlanma modellerinden farklı bir biçimde, hem kendiliğe ve hem de ötekilere dair zihinsel modellerin pozitif ve negatif olması durumlarının çaprazlamasından ortaya çıkan, yetişkinlerde dört gruplu yeni bir bağlanma stilleri modeli önermiştir (Bartholomew & Horowitz, 1991). Ainsworth (1989) ve Bartholomew & Horowitz (1991)'in bağlanma modellerinin tanımları; *Bağlanma Modelleri* altmetninde detaylı bir şekilde ele alınmaktadır. Bu çalışmalara ilaveten bağlanmayı olumsuz yönde etkileyebilecek faktörler ele alınacak olursa; kısa veya uzun süreli anne yoksunluğu, bebeklik depresyonu, ayrılma anksiyetesi bozukluğu, postpartum depresyon ve bebeğin geçirdiği kolik durumlar örnekler dahilindedir (Tüzün ve Sayar, 2006). Sonuç olarak; bebeklik sürecinde gelişen bağlanma ilişkisinin ergenlik ve yetişkinlik dönemlerinde de belirleyici rolü büyük ölçüde olup; birey

açısından dezavantajlı gelişen bağlanma örüntüsünün birçok patoloji, bozukluk ve problemli tutumlarla ilişkisi saptanmıştır.

1.5.2. Bağlanma Modelleri

Bağlanma ilişkisi üzerine yapılan çalışmalar doğrultusunda; erken dönemde oluşan çocuk-ebeveyn ilişkisinin etkisiyle, ergenlik ve yetişkinlik dönemlerinde bireylerin romantik ilişkilerinde belli başlı tutumlar gözlemlenmektedir. Bu tutumların oluşumunda; önceki metinlerde ele alındığı gibi özellikle 0-3 yaş arası dönemde annenin, çocuğunun fiziksel ve duygusal ihtiyaçlarının karşılanması veya karşılanmaması etkili olmaktadır. Yapılan araştırmalara göre, oluşan bu erken dönemdeki deneyimlerin yetişkinlik döneminde yaşanan romantik ilişkilerde belirli bağlanma örüntüleri şeklinde ortaya çıktığı gözlemlenmiştir. Bağlanma kuramının öncüsü olarak da bilinen John Bowlby'nin, öne sürdüğü içsel çalışan model üzerinden yapılan çalışmada benlik ve başkaları modellerinin olumlu ya da olumsuz olarak algılanmasına göre dört esas bağlanma örüntüsü belirtilmiştir (Bartholomew & Horowitz, 1991). Bowlby'nin ele aldığı olumlu benlik modeli, başkalarının onayından bağımsız olarak gelişmiş özsaygı ve kendilik için "sevilebilirlik" ve "değerlilik" duygusu ele alınırken; olumsuz benlik modelinde tersi olarak, düşük özgüven ve yüksek düzeyde onaylanma arzusu söz konusudur (Sümer, 2006). Bowlby'nin yaklaşımında; olumlu başkaları modelinde insanların "güvenli" ve "ulaşılabilir" olduğu yönünde algı oluşmakta, ve olumsuz başkaları modelinde ise; insanların güvensiz ve ulaşılamaz olduğu yönünde bir algı bulunmaktadır; böylece sosyal destek konusunda kayıtsız ve yakın ilişkilerde olumsuz beklentiler taşıma gibi bir durum söz konusudur (Bartholomew & Horowitz, 1991). Bir diğer yaklaşımda bağlanma tutumlarının kategorize edilişi üzerine, yabancı ortam (strange situation) adlı deney sonucunda, anneden ayrılış ve anneye dönüş olaylarına verilen tepkiye göre; güvenli ya da güvensiz olmak üzere iki esas bağlanma

modeli olduğu yönündedir (Ainsworth et al., 1978). Güvenli bağlanan çocuklar; anneden ayrılırken olağan düzeyde bir gerilim yaşıyıp anne geri geldiğinde ise neşeli ve kabul edici bir kavuşma yaşarlarken, güvensiz bağlanan çocuklar da verdikleri tepkilerin değişimine göre kararsız ve kaçınan olarak ikiye ayrılmaktadır (Tüzün ve Sayar, 2006). Ayrıca Bowlby'ye göre çocuklarıyla güvenli bağlanma ilişkisi oluşturan bakım veren, aynı zamanda onlara değerli oldukları, güvende oldukları ve sevildikleriyle ilgili bir teminat oluşturmakta ve bu güvenli bağlamda gelişen çocuklar bir bakımdan başarı için ihtiyaç duyulan özgüveni sağlarken diğer yandan psikolojik sağlıklarını da sürdürmektedirler (Sümer ve Anafarta-Şendağ, 2009). Kaygılı/kararsız bağlanan çocuklar; anne giderken yoğun bir kaygı, gerilim ve kızgınlıkla ayrışamama tutumları sergilemekte ve anne döndüğünde ise kolaylıkla sakinleşemeyen ve de çevreyi yeniden keşfetmek yerine anneye kalma isteği sergilemektedir ve kaçınan bağlanan çocuklardaki tepki ise; anneden ayrılış anı sakin ve neredeyse tepkisiz bir düzeyde iken; annenin dönüşünde, onu uzaklaştırıcı ve anneye temas kurmaktan kaçınan bir halde olmaktadır (Carver & Scheier, 1998; Tüzün ve Sayar, 2006). Ainsworth et al. (1978) gerçekleştirdiği bu deney sonucunda bir tanesi güvenli ve iki tanesi güvensiz olmak üzere; güvenli, kaygılı-kararsız ve kaçınan olmak üzere üç farklı bağlanma stili belirtmişler (Arbona, Power, 2003, Overbeek, Vollebergh, 2003; Solmuş, 2002; Waters, Hamilton & Weinfeld, 2000; akt., Göçener, 2010). Ainsworth et. Al., (1978) yaptıkları çalışmalarca; çocuk ile bakım veren arasındaki bağlanma ile erişkin romantik ilişkideki bağlanma farklılaşma olmasına rağmen, güvenli, kararsız ve kaçınan bağlanma biçimlerinin her iki ilişkide de oluştđu belirtilmektedir (Shaver, Hazan & Bradshaw, 1988). Ayrıca bağlanmanın niteliğinin bireyin karakteristik özelliklerini belirlediği yönündeki olası açıklamaya göre; bağlanma figürünün duyarlı/ duyarsız veyahut sorumlu/sorumsuz olması gibi

özelliklerinin bireydeki bağlanma modelinin niteliğini belirler yönündedir (Morsünbül ve Çok, 2011). Araştırmalara göre, erken dönem yaşantısındaki birincil bağlanma objesi anne (bakım veren) iken ergenlik ve yetişkinlik dönemindeki birincil bağlanma objesi arkadaşlar veya romantik partnerüzerinde yoğunlaşmaktadır ve bu sebeple bağlanma örüntüsü romantik veya yakın ilişkilerde de gözlemlenmektedir (Sümer ve Anafarta-Şendağ, 2009). Hatta bir tür dönemlere göre ön planda olan bağlanma ilişkilerini eşleştirmek gerekirse; erken dönem ve çocukluk döneminde birincil bağlanma objesi bakım veren (ebeveyn), ergenlik döneminde bağlanma arkadaşlar üzerinden ve yetişkinlik döneminde bağlanma ise romantik partnerler üzerinden ele alınmaktadır, fakat her dönemde bakım verenle olan bağlanma önemini sürdürmektedir (Morsünbül ve Çok, 2011). Böylece Ainsworth'un oluşturduğu üçlü bağlanma modelinin erişkin yaşamındaki muadilleri olan ve özellikle yakın ilişkiler olarak anlamlandırdıkları romantik ilişkilerde bağlanma örüntüsünü, öz-bildirime yönelik bir ölçek üzerinden araştırarak yetişkinlerde de güvenli, kaygılı- kararsız ve kaygılı-kaçıngan bağlanma modelleri olarak üç boyutta ele almaktadırlar (Hazan & Shaver, 1987; akt.,Çalışır, 2009). Bu bağlamda, güvenli bağlanma modeline sahip bireyleri; kendine güvenen, sosyal girişken, yakın ilişkiler kurmak durumunda konforlu olarak tanımlarken; kaygılı-kararsız bağlanma modeline sahip bireyleri; kendine güvenmeyen, reddedilmek ve terk edilmekten kaygı duyan bir yapıda olarak tanımlanmaktadır (Hazan & Shaver, 1987; Çalışır, 2009). Hazan et. al. (1987) yetişkindeki bağlanma modelleri üzerine geliştirdikleri üçlü bağlanma modellerinin yanı sıra Bartholomew & Horowitz (1991)'in geliştirdikleri dörtlü bağlanma modeli, bağlanma kuramına yeni bir pencere açmaktadır (Çalışır, 2009). Bağlanmanın erken dönemi ve Bowlby'nin teorisinde ele alınan kendilik ve ötekine dair içsel çalışan modelini bir araya getirmekte ve dört kategori modeli olarak adlandırılan yeni bir

yetişkin bağlanma modeli tanımlanmıştır (Bartholomew & Horowitz, 1991). Bu model; kendiliğin ve ötekinin olumlu veya olumsuz olarak algılanan imajlarından yola çıkılarak; güvenli, saplantılı, kayıtsız ve korkulu olmak üzere dört temel bağlanma örüntüsünü betimlemektedir (Bartholomew & Horowitz, 1991). Bu yaklaşıma göre; güvenli bağlanan bireyler; kendiliklerini değerli ve sevilebilir algılandıkça diğerleri de erişilebilir ve duyarlı olarak görülmektedir, ayrıca güvenli bağlanan bireylerin benlik saygıları yüksektir ve yakınlık kurmakta rahat oldukları belirtilmektedir (Çalışır, 2009). Diğer üç bağlanma modelinde ise güvenli bağlanmaya oranla daha olumsuz bildirimlerde bulunmuşlar ve benzer tutumlar yansıtılmıştır (Bartholomew & Horowitz, 1991). Saplantılı bağlanmada; kendiliklerini değersiz, sevilemez bulurken diğerlerini olumlu değerlendirerek ötekinin onay ve sevgisini kazanmakla aşırı meşgul oldukları, bir tür yapışkan tarzda ilişki kurma arzusunda oldukları bilinmekte, ve korkulu bağlanmada; kendilik ve öteki de olumsuz olarak algılanmakta ve bu sebeple kendiliği sevilemez bulurken ötekine karşı da reddedici oldukları, ilişki kurmaktan kaçınma durumu söz konusudur; ayrıca kayıtsız bağlanmada ise, kendiliklerini değerli ve sevilebilir bulmalarının yanı sıra öteki olumsuz algılanmaktadır ve bu bağlanma modeline sahip bireyler hayal kırıklığına uğramamak adına romantik ilişkiden kaçınarak bağımsız ve güçlü olma gayesiyle olumlu kendilik algılarını korumaktadırlar Çalışır (2009). Hazan et. al. (1987)'nin üçlü bağlanma modeli ile Bartholomew & Horowitz (1991)'in dördümlü bağlanma modeli arasındaki etkileşim göz önünde bulundurulduğunda; Hazan'ın çalışmasındaki kaçınan bağlanma modeli Bartholomew'in çalışmasında bulunan kayıtsız ve korkulu bağlanma modelini içinde barındıran niteliktedir, ve bu hususta kayıtsız ve korkulu bağlanma modellerinin farklılaşması, kayıtsız modelin temelinde romantik ilişkilerinde küçümseyen ve ilişkide yaşanan sorunları kabul etmeyen tutum olmasına karşın; korkulu modelin

temelinde ise, yakın ilişki yaşamaktan korkan ve ilişkide yaşanan sorunları kabul eden tutumlar olmalıdır (Morsünbül ve Çok, 2011). Main, Kaplan & Cassidy (1985), yarı yapılandırılmış bir görüşme tekniği kullanarak yetişkin bağlanma modellerini belirlerken çocukluk dönemi bağlanmaları üzerine yoğunlaşmış, buna karşın Hazan & Shaver (1987) romantik ilişkiyi bağlanma süreci olarak belirlemiş ve erişkinlikteki bağlanma modellerinin Ainsworth et. al. (1989) tarafından yapılan sınıflandırma ile benzer olduğu belirtilmiştir; böylece güvenli bağlanan bireyler yakın ilişkilerinde güveli, neşeli ve partnerlerinin hatalarını kolaylıkla kabul eder şeklinde olumlu tutumlar sergilerken; kaygılı- kararsız bağlanan bireyler kendilerinden şüphe duyan, başkalarını kendileri ile yakınlık kurmak noktasında isteksiz olarak algılayan ve ilişkileriyle takıntılı ve kıskanç oldukları, süregelen duygusal iniş-çıkışlar yaşadıkları gözlemlenmiştir (Sümer ve Güngör, 1999). Kaçınan bağlanmaya sahip bireyler ise yakınlıktan korktukları için yakın ilişki kurmaktan kaçınmaktadır (Morsünbül ve Çok, 2011).

Bağlanma modelleriyle ilgili yapılan araştırmalar ele alındığına; bireyin bağlanma modelinin onun stresle başa çıkma davranışları ve öznel iyi olma düzeyiyle ilişkilisi olduğunu göstermektedir (Terzi ve Cihangir-Çankaya, 2009). Nihayetinde; çocuğun bakım vereniyle kurduğu güvensiz bağlanma ve ilerleyen dönemlerde getirdiği bu güvensiz bağlanmanın temelinde sevilmezlik ve desteklenmeye değer görülmezlik inanışlarının oluşması söz konusu olmaktadır (Bowlby, 1973). Ve bu inanışların, stresle baş edebilme düzeyinin ve kendilik algısının düşüklüğünün romantik ilişkilerdeki etkisi çoğu zaman olumsuz yönde sergilenmektedir. Sümer (2006)'in çalışmasında ortaya konduğu gibi, Simpson ve Rholes'un (1998) belirttiği gibi, bağlanmada bireysel farklılıklar yaklaşımı normatif süreçten kalıcı ve sistematik sapmaları incelemeyi amaçlamaktadır. Genel çerçevede; Bowlby (1969, 1973) ve

Ainsworth (1989) bağlanma modelleri, erken dönemlerde ebeveynlerle olan etkileşimin niteliği temelinde belirlenen ve ergenlik veya yetişkinlik gibi ileri dönemlerde romantik ilişkilerdeki istekleri, ihtiyaçları, inançları, duygu regülasyon yöntemleri ve sosyal tutumları etkileyen örüntüler olarak ele alınmaktadır (Sümer, 2006). Tüm bu bilimsel çıktılar doğrultusunda; romantik ilişki içerisinde, partnerlerin bağlanma ve sahip oldukları bağlanma modellerinin etkileşimi göz ardı edilemeyecek derecede önem arz etmektedir.

1.5.3. Bağlanma, Benlik Saygısı ve Romantik İlişkiler

Bağlanma örüntüsünün etkisi hem bireysel perspektifte hem de toplumsal izdüşümünde önemi büyüktür. Bireylerin bağlanma örüntüsünün güvensiz gelişmesi veya zaman zaman kesintiye uğraması kişilik bozuklukları ve psikolojik sorunlara yol açabilmektedir (Bowlby, 1973). Söz konusu hayatın ilk üç yılında ortaya çıkabilecek patolojik durumun kökeni bebek ile birincil bakım veren arasındaki ilişki vasıtasıyla gelişmektedir ve bakım veren ile bebek arasındaki ilişkide herhangi bir kopukluk patolojik bir yapının oluşmasında etkin olmaktadır (Soysal ve ark., 2005). Yaşamda gelişim süreci açısından hızla ilerleyen ilk üç yılında bakım verenine güvensiz bağlanan çocukların; okul öncesi dönemde problem çözme, yetişkinlerle işbirliği, sosyal beceri seviyeleri ve duygulanımlarındaki istikrar ya da normalliğin güvenli bağlanan çocuklara nazaran daha problemlilerdir bir gelişim gösterdiği saptanmıştır (Zeanah, Boris & Larriey, 1997). Ayrıca güvenli bağlanma geliştiren bireylerin güvensiz bağlanma örüntüsü geliştirenlere nazaran daha fazla bilişsel açıklık sergilemekte, sosyal ve duygusal yetkinliklere ve düşük düzeyde agresif özelliklere sahip olmaktadır (Shaver & Mikulincer, 2002). Üniversite öğrencileriyle yapılan araştırmalara göre; güvenli bağlanma modeline sahip kişilerin güvensiz bağlanma modeline sahip bireylere göre daha yoğun genel uyum sağlama becerisi sergiledikleri

ve olumsuz yaşam olaylarına karşı daha yapıcı ve sorun odaklı baş etme perspektifleri geliştirdikleri gözlenmiştir (Şipit, 2019). Böylece güvenli bağlanma örüntüsü geliştiren ergenlerde; tehdit durumlarına karşı daha optimist, yardım talep etmesi gereken vaziyetlerde problem çözme ve baş etme mekanizmaları daha işlevsel olabilmektedir (Kobak, Cole, Ferenz-Gillies, Fleming & Gamble, 1993). Bu yaklaşımlara örnek olarak güvensiz bağlanma modellerinin nevrotik bir kişiliğin gelişimine zemin hazırladığını savunmaktadır (Öztürk, 2002; akt. Tüzün ve Sayar, 2006). Mahler'in bağlanma kuramıyla ilgili olarak özellikle "psikolojik erime" kavramı üzerinde durması ve anneden kopma ile kişiliğin gelişmesini fakat bu ayrılmanın yaratacağı ayrılma- birleşme çelişkisinin çocuğun yetişkinlik yaşamındaki yakın ilişkilere yansıtacağını ele almaktadır, ve bu çelişki doğrultusunda ilk altı yılda oluşan özbenlik saygısının da yaşamının diğer süreçlerindeki sosyal ilişkileri hususunda etki yaratacağını belirtmiştir (Tüzün ve Sayar, 2006). Nesne ilişkilerinde ise bağlanma; "temel endişe" kavramı üzerinde yoğunlaşmıştır, bebeğin bakım vereni tarafından terk edilme korkusuna sahip olduğu ve bağlanma örüntüsüne göre bu korkunun anksiyete bozukluğuna dönüşüp dönüşmeyeceği ve bebeğin bakımveren ile oluşan ilişkisi ışığında geliştireceği tutumlar ile (reddedici, büyülenmeci veya kabullenici gibi) yetişkinlik dönemi yakın ilişkilerindeki yaklaşımların oluşacağı söylemiştir (Horney, 1950; akt. Kavut, 2018). Endişeli/kararsız bağlanma örüntüsüne sahip bireylerin yakın-romantik ilişkilerde çok uçlarda, fazlasıyla kıskançlık ve yoğun tutkulu, yüksek cinsel çekimi, duygusal iniş-çıkışlı, manevi birleşme ve benzeşme talep eden ilişkiler deneyimledikleri ve talep ettikleri sonucuna ulaşılmıştır (Hazan & Shaver, 1990). İlaveten buna benzer olarak kaçınan bağlanma örüntüsüne sahip bireylerinse; çalışma hayatını sosyal ortamla bağ kurmaktan kaçındıkları ve geri çekildikleri sonucu elde edilmiştir (Vohs, Ciarocco & Baumeister, 2002; quoted by,

Carver & Scheier, 2003). Literatürdeki araştırmaya göre, bir grup ergen bireyler katılımcılığıyla bağlanma modelleri ve psikopatoloji üzerine gerçekleştirdikleri çalışmaya göre; güvensiz bağlanma örüntüsü geliştiren grubun, güvenli bağlanma örüntüsüne sahip gruba göre psikopatoloji eğilimi, zorluklarla baş etmekte güçlük ve kaçma tutumlarının daha fazla olduğu görülmüştür. (Brown & Wright, 2003). Bireylerin ileri dönemlerde kuracak oldukları ilişki biçimlerinin şekillenmesinde hayatın ilk yıllarında kurulan bağlanma örüntüsünün etkisi tartışılmaz bir gerçektir (Soysal ve ark., 2005). Hatta; erken bağlanma örüntüsünün ergen ve yetişkinlik dönemlerinde romantik ilişkileri şekillendireceğini savunmaktadırlar (Waters, Crowell, Elliott et. al., 2002). Güvenli bağlanma geliştiren bireyler yetişkinlik dönemi romantik veya yakın ilişkilerinde güvenli, mutlu ve kendilerinin ya da partnerlerinin hatalarını rahatlıkla kabul ederken, kaçınan bağlanma geliştiren bireyler yakınlıktan korktukları için romantik ilişki yaşamaktan kaçınmaktadır (Morsünbül ve Çok, 2011). Bir diğer kaygılı- kararsız bağlanma geliştiren bireyler, yetişkinlik dönemi romantik veya yakın ilişkilerinde; kendilerinden kuşku duyan, başkalarını kendileri ile yakınlık kurmak durumunda isteksiz olarak algılayan, ilişkileri ile takıntılı bir halde ve kıskançlıklar yaşayan, sürekli olarak iniş- çıkışlı bir ilişki örüntüsü geliştirmektedir (Morsünbül ve Çok, 2011).

Ayrıca bağlanma modelleri ve benlik saygısı hususundaki bu çalışma, bağlanma örüntüsünün yaşam doyumu ve özsaygıyla ilişkisi saptanmıştır (Armsden & Greenberg, 1987). Benzer bir şekilde gerçekleştirilen diğer çalışmada, ebeveyn bağlanmasının duygusal uyum ve sosyal yeterlik vasıtasıyla iyilik halinin önemli bir yordayıcısı olduğu belirlenmiştir (Rice, Cunningham & Young, 1997). Kısacası, bağlanma modelleri bireylerin hem stresle baş etme mekanizmasını hem de öznel iyi oluş düzeylerini etkilemektedir (Terzi ve Cihangir-Çankaya, 2009). Söz konusu

bağlanma modellerinden yola çıkılarak; güvenli bağlanma modeline sahip bireylerin özsayıgılarının yüksek düzeyde ve ilişkilerinden olumlu beklentileri olduğu; saplantılı ve korkulu bağlanma modeline sahip bireylerin ise düşük düzeyde özsayıgılarının ve ilişkilerinden olumsuz beklentileri olduğu saptanmıştır (Çelik, 2004). İlaveten ilgili literatürde, güvenli ve kayıtsız bağlanma stiline sahip bireylerin, kaygılı/ korkulu bağlanma stiline sahip bireylere göre özsayıgı ve öz yeterlilik algılarının daha yüksek olduğu bulunmuştur (Bylsma, Cozzarelli ve Sümer, 1997).

Romantik ilişki kapsamında bireyler; sevgi, saygı, yakınlık kurma, güven ve bağlanma gibi duyguları ve unsurları deneyimlemektedir ve bu noktada aşk olgusunu Harlow, bağlanma davranışı olarak ele alırken Hazan ve Shaver (1987) bağlanma örüntüsü içinde ele almaktadır (Karahasanoğlu, 2016). Yaklaşımlar ve teorisyenlere göre romantik ilişki veya aşk kavramı farklılaşarak tanımlanmaktadır. Bu kavram literatürde, kişilerin benimsedikleri kültürel değerler, amaçlar, kişilik özellikleri gibi çeşitli faktörlerden etkilenmekle beraber, partnerlerin arasındaki belirli ilişki ve dengeyi esas almaktadır (Lee, 1988). Bu hususta bağlanma modellerinin bireyin kişilik özelliklerini öngörebileceği ve böylece bireyin romantik ilişki tutumlarını da yordayabileceği yönünde çalışmalar gerçekleştirilmiştir (Noftle, Shaver, 2006). Bağlanma modelleri ile kişilik özellikleri arasındaki ilişkiyi incelediğimizde; Duygusal dengesizliğe (nevrotizm) sahip bireyler, stresle başa çıkmakta zorluk çekme ; romantik ve yakın ilişkilerinde dürtü kontrolünde zorluk yaşama, yakınlık arttıkça kaçınma gibi özellikler gözlenmektedir (Bruck & Allen, 2003) ve kayıtsız bağlanma ile nevrotik özellikler bu hususta benzerlik göstermektedir (Karahasanoğlu, 2016). Saplantılı bağlanma modeli ile sahiplenici aşk stili arasında güçlü bir ilişkili bulunmaktadır; aşk stiline sahip birey özelliklerinde, kıskançlık ve güvensizliğin en baskın olduğu, sürekli olarak ilgi bekleme durumunun söz konusu olduğu (Lee, 1977),

saplantılı bağlanma modelinde öne çıkan özelliklerde ise sevilenin varlığında haz yokluğundaki çaresizlik duygularının oluşturduğu yoğun iniş-çıkışlı duygulanımlar, yoğun bir şekilde partnerlerini kaybetme korkuları ile beraberinde ortaya çıkan baskı ve kısıtlayıcı davranımlar ve şüphencilik gibi tutumlar söz konusu olmaktadır (Karahasanoğlu, 2016). Bu bilgilerden yola çıkılarak; saplantılı, kaygılı veya kayıtsız bağlanma modeline sahip bireylerin romantik partnerlerine ve ilişkilerine yönelik tutumlarının esasen ilişkilerinin gidişatında olumsuzluklar yaşamları veya uyum yakalamakta zorluklar yaşayabilecekleri yönünde öngörülmektedir. Söz konusu bu güvensiz bağlanma modelleri üzerinde yapılan araştırmalar ışığında, romantik partnerleri ile ilişkilerine yansımakta olan sorunların çözümlenme yöntemlerindeki uyumsuzlukların flört şiddeti veya flört şiddet tutumu ile ilişkisi göz önünde bulunmaktadır. Özellikle kaygılı bağlanma modeline sahip bireylerin baskı, kıskançlık ve kısıtlama tutumlarının partner tarafından onaylanmadığı koşulda psikolojik flört şiddeti olarak ele alabilmek mümkündür. Bu vaziyette bağlanma modelleri ile flört şiddet tutumları arasındaki ilişkinin araştırılması gereken önemli bir unsur olmaktadır. Böylece bağlanma modellerinin bireysel ve ilişkiler üzerindeki etkileri ele alınmaktadır.

BÖLÜM II

2. YÖNTEM

2.1. Örneklem

Bu araştırmaya 18-26 yaş aralığında ($\bar{x}=23,29\pm 1,99$) 331 (%59,0) kadın ve 230 (%41,0) erkek olmak üzere toplamda 561 kişi katılmıştır. Eğitim durumu, sosyoekonomik düzeyi veya yaşadığı şehre yönelik herhangi bir sınırlandırma getirilmemiş ve online anket yoluyla katılımcılara ulaştırılmıştır. Katılımcıların

açıklanmış onam formuyla onaylarının alındığı gönüllülük esaslı bir araştırma yürütülmüş olup kolayda örnekleme yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Çalışmada dışlama kriteri olarak yaş alınmış ve 18 yaşından küçük bireyler ile 26 yaşından büyük bireylere uygulama yapılmamıştır. Ayrıca, araştırmada uygulanan her bir ölçme aracı için ayrı olacak şekilde Kayıp / Eksik Veri Analizi (Missing Value Analysis) yapılmış, bu yolla ölçeklerde yer alan maddelerin tamamını veya toplam madde sayısının %10'undan daha fazla sayıda maddeyi boş bırakan bireylerin verileri analize dahil edilmemiştir (Bennett, 2001; Schafer, 1999).

2.2. Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada bireylerin; benlik saygısı düzeylerini ölçmek için Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği (Çuhadaroğlu, 1986), flörtte şiddet olgusuna yönelik tutumlarını belirlemek için Flörtte Şiddete Yönelik Tutum Ölçekleri (Yumuşak ve Şahin, 2014) ve bağlanma modellerini değerlendirmek için Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II (Selçuk, Günaydın, Sümer ve Uysal, 2005) kullanılmıştır. Bunun yanı sıra; cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi, gelir düzeyi, medeni durum, romantik ilişki geçmişi, romantik ilişki durumu, romantik ilişkinin süresi, romantik ilişkide psikolojik ve fiziksel şiddete maruz kalıp kalmama durumu, romantik ilişkide psikolojik ve fiziksel şiddet uygulayıp uygulamama durumu gibi sosyo-demografik özellikler araştırmacı tarafından hazırlanan Kişisel Bilgi Formu aracılığıyla belirlenmiştir.

2.2.1. Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği (Rosenberg Self-EsteemScale)

Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği (Çuhadaroğlu, 1986); 1965 yılında Morris Rosenberg aracılığıyla benlik saygısı değerlendirme aracı olarak şekillendirilmiştir (Rosenberg, 1965). Dr. Füsün Çetin Çuhadaroğlu 1985 yılında ölçeği Türkçe'ye uyarlamış ve geri çevirisi ile geçerlik ve güvenirlik çalışmalarını yaparak uygulanılabilecek bir duruma getirmiştir (Çuhadaroğlu, 1986). Bu ölçek totalde 6

alttıpte 10'ar sorular olmak üzere 63 maddeden oluşmaktadır. Fakat her bir alt ölçeğin ölçtüğü özellikler ve değerlendirmeleri farklıdır. Ölçeğin Guttman değerlendirme yöntemiyle hazırlanmış olan birinci alttıpi, benlik saygısını doğrudan ölçmeye yönelik olup diğer alttıplerin ise benlik saygısıyla etkileşimde olduğu alanları ölçmeye yönelik olduğu belirtilmiştir (Korkmaz, 1996). Birinci alttıp olarak ele alınan Benlik Saygısı Ölçeği ise; 10 sorudan oluşmaktadır ve maddeler; çok doğru, doğru, yanlış ve çok yanlış olacak şekilde cevaplanmaktadır. Analiz sonucunda Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeğinin, geçerli ve güvenilir bir ölçek olduğu saptanmıştır (Selçuk, Günaydın, Sümer ve Uysal, 2005).

2.2.2. Flörtte Şiddete Yönelik Tutum Ölçekleri (Attitudes Towards Dating Violence Scales)

Flört Şiddetine Yönelik Tutumlar Ölçeği (Yumuşak ve Şahin, 2014); kız ve erkeklerin flörtte fiziksel, psikolojik ve cinsel şiddet yaklaşımları saptamak üzerine Price, Byers ve Flört Şiddeti Araştırma Ekibi tarafından 1999 yılında geliştirilmiştir ve ölçekler 5'li likert tipindedir, katılımcılar ölçeği 1= Kesinlikle katılmıyorum ve 5= Kesinlikle katılıyorum olacak şekilde puanlandırmaktadır (Yumuşak ve Şahin, 2014). Flört şiddetine yönelik tutumların yüksek çıkması, bireylerin flört şiddetine yaklaşımının daha kabul edilebilir ve onaylayıcı olduğunu gösterirken; flört şiddetine yönelik tutumların düşük çıkması, bireylerin flörtte şiddet tutumlarını kabul edilemez ve onaylamayan bir yaklaşım benimsediklerini betimlemektedir. Ölçeğin Türkçe'ye uyarlanması Yumuşak ve Şahin tarafından 2013 yılında gerçekleştirilmiştir. Ölçekler, *“Erkeğin Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği”*, *“Erkeğin Flörtte Uyguladığı Fiziksel Flört Şiddetine Yönelik Tutum Ölçeği”*, *“Kadının Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği”* ve *“Kadının Flörtte Uyguladığı*

Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği” şeklinde 4 alttıpten oluşmaktadır (Yumuşak ve Şahin, 2014). Ölçeklerden elde edilen yüksek puanlar flört şiddetine yönelik kabul düzeyinin yüksek miktarda olduğunu ifade etmektedir (Price, E.L; Byers, E.S, 1999; Dating Violence Research Team; Akt. Yumuşak ve Şahin, 2014). Ölçeğin psikometrik çalışmaları olan geçerliği ve güvenilirliğini belirmemek amacıyla, açımlayıcı faktör analizi ve doğrulayıcı faktör analizi teknikleri kullanılmıştır. Bulgulara göre, Erkeğin Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği’nin Cronbach Alfa değerinin .81, Erkeğin Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği’nin Cronbach Alfa değerinin .87, Kadının Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği’nin Cronbach Alfa değerinin .75, Kadının Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği’nin Cronbach Alfa değerinin .82 olduğu görülmektedir (Yumuşak ve Şahin, 2014). Elde edilen analiz sonucunda Flörtte Şiddete Yönelik Tutumlar Ölçeklerinin Türkçe formunun geçerli ve güvenilir ölçekler olduğu ortaya konmuştur (Yumuşak ve Şahin, 2014).

2.2.3. Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri- II (Experiences in Close Relationships- Revised) / (YİYE-II)

Yakın İlişkilerde Yaşantılar- II Envanteri (Selçuk, Günaydın, Sümer ve Uysal, 2005) ; 2000 yılında Fraley, Waller & Brennan tarafından, Experiences in Close Relationships-Revised; ECR-R adlı envanter geliştirilmiş olup Türkçe’ye kazandırılması ve Türk örnekleme üzerinde psikometrik çalışmalar 2005 yılında Selçuk, Günaydın, Sümer ve Uysal tarafından gerçekleştirilmiştir. Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II’nin Türk örneklemine kazandırılmasında; normal çeviri- tekrar çeviri yöntemi kullanılmış ve alandan üç uzman ölçekleri ayrıca Türkçe’ye çevirerek ölçekler üzerinde tartışmalar sonucu tek bir envantere karar kılınmıştır (Selçuk, Günaydın, Sümer ve Uysal, 2005). YİYE-II “Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-

II' 18'i kaygı 18'i kaçınma boyutlarını ölçen toplam 36 maddeden oluşmakta ve 7'li likert tipinde uygulanmaktadır (Selçuk, Günaydın, Sümer ve Uysal, 2005). Katılımcılar 36 maddelik envanteri, 1=Hiç katılmıyorum ve 7=Tamamen katılıyorum olacak şekilde 1'den 7'ye kadar puanlandırmaktadır. Envanterin toplam puanı 36 ile 252 arasında değişmektedir. Envanter faktör analizi yapılarak incelenmiştir, iki faktörlü çözüm sonunda toplam varyansın %38'i açıklanmıştır. Ayrıca Fraley, Waller & Brennan (2000) tarafından doğrulayıcı faktör analizi de yapılmıştır. Modeldeki tüm standartlaştırılmış faktör yükleri istatistiksel olarak anlamlı bulunarak, değerler kaçınma boyutu için .56 ile .87 arasında, kaygı boyutu için .57 ile .80 arasında değişmektedir. Ek olarak kaygı ve kaçınma boyutlarını simgeleyen iki gizil bileşen arasında .42 oranında bir yapısal ilişki olduğu saptanmıştır (Selçuk, Günaydın, Sümer ve Uysal, 2005). Cronbachalpha değeri kaçınma için .90 ve kaygı için .86 şeklindedir ve yapılan Test-tekrar test güvenilirliği analizi sonucunda kaçınma boyutu .81 ve kaygı boyutu .82 şeklinde hesaplanmıştır (Selçuk, Günaydın, Sümer ve Uysal, 2005).

2.2.4. Kişisel Bilgi Formu

Bu araştırmadaki katılımcıların sosyodemografik bilgileri, romantik ilişki durumları ve flört şiddeti geçmişini gözlemlemek adına 11 soru sorulmuştur. Bu sorular; cinsiyet, doğum yılı, eğitim durumu, şu anki romantik ilişki durumu (evli, bekar, sevgilisi var, boşanmış ve dul gibi), aylık geliri, daha önce hiç romantik ilişki yaşayıp yaşamadığı ve en uzun romantik ilişki süresi şeklindedir. Ayrıca daha önce romantik ilişkide şiddet uygulama/ maruz kalma öyküsünü öğrenmek adına; ayrı sorularda psikolojik şiddet ve fiziksel şiddetin tanımı ile örneklerini barındıran açıklamalarla birlikte; daha önce hiç romantik partneri tarafından psikolojik ve fiziksel şiddete maruz kalma durumu ve romantik partnerine şiddet uygulama durumu sorgulanmıştır. Bu kişisel bilgi formundaki veriler ile araştırmanın amacı

doğrultusunda; flört şiddetine yönelik tutumlar ile herhangi bir etkileşimi olup olmadığını gözlemek amaçlanmıştır. Özellikle romantik ilişkideki şiddet öyküsünün (maruz kalma veya maruz bırakma) flört şiddetine yönelik tutumlar veyahut bağlanma modeli ile benlik saygısı arasındaki ilişki de ele alınmaktadır.

2.3. Uygulama

Çalışmanın uygulaması kartopu örnekleme yöntemi kullanılarak internet ortamında ulaşılabilen kişilerle gerçekleştirilmiştir. Veri toplama süreci 2 ay (Şubat-Nisan 2020), bir kişinin anketi tamamlaması ise yaklaşık olarak 17 dakika sürmüştür.

2.4. Verilerin Analizi

Çalışmanın ilk aşamasında, sosyodemografik değişken gruplarının frekans dağılımları belirlenmiş, kullanılan ölçme araçları için iç tutarlılık güvenirlik analizi yapılmış ve elde edilen toplam puanlara ilişkin betimleyici istatistik değerleri incelenmiştir. İkinci aşamada, olgular arası etkileşimi incelemek için Pearson Korelasyon Analizi yapılmıştır. Daha sonra, sosyodemografik özelliklere göre oluşturulan değişken grupları, çalışmada kullanılan ölçek toplam puanları açısından ikili kategoriler için bağımsız örneklem t-Testi, çoklu gruplar için ise Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) kullanılarak karşılaştırılmıştır. Tek yönlü Varyans analizinde farklılık bulunan gruplarda farklılığın kaynağı Tukey testi ile incelenmiştir. Çalışmada son işlem olarak ise; flört şiddetine yönelik tutumun açıklanmasında benlik

saygısının ve bağlanma boyutlarının etkisini ortaya koyabilmek amacıyla çoklu regresyon analizi uygulanmıştır.

BÖLÜM III

3. BULGULAR

Aşağıda öncelikle, bu çalışmada kullanılan ölçme araçlarının güvenilirlik analizlerine ilişkin bulgular, betimleyici istatistik değerleri ve sosyodemografik parametreler açısından sağlanan grupların sayı ve yüzde dağılımları sunulmuştur. Öncelikle, sosyo-demografik özelliklere göre oluşturulan değişken gruplarının ölçek toplam puanları açısından karşılaştırma sonuçları sunulmuştur. Daha sonra, “Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği”, “Erkeğin Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği”, “Erkeğin Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği”, “Kadının Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği”, “Kadının Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği” (Yumuşak ve Şahin, 2014), “Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Kaçınma Boyutu” ve “Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Kaygı Boyutu” toplam puanları arasında hesaplanan korelasyon katsayıları sunulmuştur. Son olarak, flörtte şiddete yönelik tutumların benlik saygısı düzeyi ve bağlanma modelleri açısından incelenme işlemi sonucunda elde edilen bulgular raporlanmıştır.

Tablo 1. Ölçme Araçları için İç Tutarlılık Güvenirlik Katsayıları

Toplam Puan	Cronbach Alfa
Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği	0,72
Erkeğin Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	0,86
Erkeğin Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	0,90
Kadının Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	0,84

Kadının Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	0,89
Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Kaçınma Boyutu	0,64
Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Kaygı Boyutu	0,81

Çalışmada kullanılan ölçme araçları için güvenirlik analizi yapılmıştır ve Cronbach Alfa iç tutarlılık güvenirlik katsayısı yukarıdaki tabloda olduğu gibi hesaplanmıştır. YİYE-II Kaçınma Boyutu için Cronbach Alfa Item madde hesaplamasına göre 6 madde silindiğinde güvenirlik değerlerine bakılarak genel boyut Cronbach Alfa değerinden yüksek bulunan maddeler çıkartılmıştır. Bu maddeler; 2, 10, 12, 14, 16 ve 28.maddelerdir. Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği için Cronbach Alfa Item madde hesaplamasına göre 1 madde silindiğinde güvenirlik değerlerine bakılarak genel boyut Cronbach Alfa değerinden yüksek bulunan 5. madde çıkartılmıştır. (Bkz. Tablo 1).

Ölçeklerden elde edilen toplam puanlara ilişkin betimleyici istatistik değerleri en aritmetik ortalama ve standart sapma olmak üzere aşağıdaki tabloda belirtilmiştir (Bkz. Tablo2).

Tablo 2. Ölçek Toplam Puanları için Betimleyici İstatistik Değerleri

Toplam Puan(n=561)	$\bar{x}$	SS
Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği	.11	.11
Erkeğin Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	1.72	.59
Erkeğin Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	1.31	.54
Kadının Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	1.72	.63
Kadının Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	1.55	.64
Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Kaçınma Boyutu	4.60	.69
Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Kaygı Boyutu	3.98	.86

Sosyo-demografik özellikler temel alınarak oluşturulan grupların sayı ve yüzde dağılımları incelendiğinde; katılımcıların, %59,0'ının kadın, %41,0'ının erkek olduğu ve doğum yılı, eğitim düzeyi, aylık gelir durumu gibi demografik bilgilerin sayı ve yüzde dağılımları aşağıdaki tabloda olduğu gibi hesaplanmıştır (Tablo 3.1-3.2)

Tablo 3.1. Yaş Ve İlişki Süresinin Sürekli Değişken Olarak İfadesi

Değişkenler	AO	SS	Minimum	Maksimum
Yaş	23.25	1.99	18.00	26.00
İlişki Süresi	27.87	23.60	1.00	120.00

Katılımcıların yaş ve ilişki süresi değişkenleri sürekli değişken olarak ele alınmıştır. Örneklemenin yaş ortalaması, 23.25 ± 1.99 , en küçük yaş 18 ve en büyük yaş 26 olarak bulunmuştur. Romantik ilişki süresinin ortalaması 27.87 ± 23.60 ay olarak bulunmuştur; en kısa süren romantik ilişki süresi 1 ay ve en uzun süren romantik ilişki süresi 120 ay olarak saptanmıştır. Değişkenlerin kategorik olarak yüzdesel ifadeleri aşağıdaki tabloda belirtilmiştir.

Tablo 3. 2. Sosyo-demografik Değişkenlerin Sayı ve Yüzde Dağılımları

Değişkenler	Değişken Grupları	Kişi Sayısı (n)	Yüzde (%)
Cinsiyet	Kadın	331	59,0
	Erkek	230	41,0
	Toplam	561	100,0
Doğum Yılı / Yaş	1994 / 26 Yaş	69	12,3
	1995 / 25 Yaş	108	19,3
	1996 / 24 Yaş	134	23,9
	1997 / 23 Yaş	68	12,1
	1998 / 22 Yaş	63	11,2
	1999 / 21 Yaş	60	10,7
	2000 / 20 Yaş	34	6,1
	2001 / 19 Yaş	16	2,9
	2002 / 18 Yaş	9	1,6
	Toplam		561

Eğitim Düzeyi	İlköğretim	0	0,0
	Lise	36	6,4
	Lisans	420	74,9
	Lisansüstü	105	18,7
	Toplam	561	100,0
Gelir Durumu	3000 tl ve altı	100	17,8
	3001-6000 tl arası	214	38,1
	6001-10000 tl arası	147	26,2
	10001 tl ve üzeri	100	17,8
	Toplam	561	100,0

Ayrıca, katılımcıların %88,8'i daha önce romantik ilişkisi olduğunu, %11,2'si daha önce hiç romantik ilişkisi olmadığını ve şu anki romantik ilişki durumlarına bakıldığında %2,0'ı evli olduğunu, %53,8'i bekar olduğunu, %43,9'u sevgilisi olduğunu, %0,4'ü boşanmış olduğunu bildirmiştir. Bunun yanı sıra; katılımcılara en uzun süren romantik ilişkileri sorulduğunda, %35,1'i 1 ile 12 ay arasında sürdüğünü, %33,3'ü 13 ile 36 ay arasında sürdüğünü, %16,8'i 37 ile 60 ay arasında sürdüğünü ve %8,0'ı 61 ay ve üzerinde sürdüğünü belirtilmiştir. Bununla birlikte, katılımcıların, %16,6'sı partneri tarafından fiziksel şiddete maruz kaldığını, %83,4'ü partneri tarafından fiziksel şiddete maruz kalmadığını; %4,3'ü partnerine fiziksel şiddet uyguladığını, %95,7'si partnerine fiziksel şiddet uygulamadığını; %51,0'ı partneri tarafından psikolojik şiddete maruz kaldığını, %49,0'ı partneri tarafından psikolojik şiddete maruz kalmadığını; %33,7'si partnerine psikolojik şiddet uyguladığını, %66,3'ü partnerine psikolojik şiddet uygulamadığını belirtmiştir (Bkz. Tablo 4).

Tablo 4. Romantik İlişki Durumu ile İlgili Değişkenlerin Sayı ve Yüzde Dağılımları

Değişkenler	Değişken Grupları	Kişi Sayısı (n)	Yüzde (%)
Romantik İlişki Geçmişi	İlişkisi Olanlar	498	88,8
	İlişkisi Olmayanlar	63	11,2
	Toplam	561	100,0
Romantik İlişki Durumu	Evli	11	2,0
	Bekar	302	53,8
	Sevgilisi Var	246	43,9
	Boşanmış	2	0,4
	Dul	0	0,0

	Toplam	561	100,0
Romantik İlişki Süresi	1-12 Ay	197	35,1
	13-36 Ay	187	33,3
	37-60 Ay	94	16,8
	61 Ay ve Üzeri	45	8,0
	Yanıt Vermeyenler	38	6,8
	Toplam	561	100,0
Partner Tarafından Uygulanan Fiziksel Şiddet	Şiddete Maruz Kalanlar	93	16,6
	Şiddete Maruz Kalmayanlar	468	83,4
	Toplam	561	100,0
Partnere Uygulanan Fiziksel Şiddet	Şiddet Uygulayanlar	24	4,3
	Şiddet Uygulamayanlar	537	95,7
	Toplam	561	100,0
Partner Tarafından Uygulanan Psikolojik Şiddet	Şiddete Maruz Kalanlar	286	51,0
	Şiddete Maruz Kalmayanlar	275	49,0
	Toplam	561	100,0
Partnere Uygulanan Psikolojik Şiddet	Şiddet Uygulayanlar	189	33,7
	Şiddet Uygulamayanlar	372	66,3
	Toplam	561	100,0

3.1. Araştırma Değişkenlerinin Demografik Özelliklere Göre İncelenmesi

Çalışmada, sosyodemografik özelliklere göre oluşturulan gruplar, ikili kategoriler için bağımsız örneklem t-Testi Analizi ve Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) kullanılarak karşılaştırılmıştır.

Cinsiyet değişkeni açısından yapılan analiz sonuçlarına göre, cinsiyet gruplarının “Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği” toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde bir farklılık bulunmaktadır ($t_{559}=2,575$; $p<0,05$) ve kadın grubun toplam puan ortalaması ($\bar{x}=1,196$) erkek grubun toplam puan ortalamasından ($\bar{x}=0,964$) daha yüksektir. Bunun yanı sıra, cinsiyet gruplarının, “Flörtte Şiddete Yönelik Tutumlar Ölçeği”nin dört alt boyutunun toplam puan ortalamalarında da istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir farklılık bulunmuştur. Bunlar erkek grubun, “Erkeğin Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği” ($\bar{x}=2,1043$; $\bar{x}_k=1,4463$), “Erkeğin Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği” ($\bar{x}=1,5623$; $\bar{x}_k=1,1362$), “Kadının Flörtte Uyguladığı

Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği” ($\bar{x}_e=1,9783$; $\bar{x}_k=1,5353$) ve “Kadının Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği” ($\bar{x}_e=1,7326$; $\bar{x}_k=1,4179$) toplam puan ortalamaları kadınların toplam puan ortalamalarından daha fazladır (Bkz. Tablo 5). Bu bilgiler doğrultusunda; erkek grubunun flört şiddetine yönelik tutumu kadınlara oranla daha yüksektir ve erkek grubu flörtte şiddeti kadınlara nazaran daha fazla kabul etmektedir.

Tablo 5. Ölçek Toplam Puanlarının Cinsiyet Değişkeni Açısından Farklı Gruplar için t-Testi Analizi ile Karşılaştırılması

Toplam Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	SS	T	SD	P																																																																				
Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği	Kadın	331	,11	,10	2,57	559	,01*																																																																				
	Erkek	230	,09	,10				Erkeğin Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	Kadın	331	1,44	,37	-15,42	559	,00**	Erkek	230	2,10	,63	Erkeğin Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	Kadın	331	1,13	,27	-9,86	559	,00**	Erkek	230	1,56	,71	Kadının Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	Kadın	331	1,53	,52	-8,73	559	,00**	Erkek	230	1,97	,67	Kadının Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	Kadın	331	1,41	,54	-5,87	559	,00**	Erkek	230	1,73	,71	Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Kaçınma Boyutu	Kadın	331	4,54	,70	-2,18	559	,029*	Erkek	230	4,67	,64	Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Kaygı Boyutu	Kadın	331	4,06	,87	2,97	559	,003*
Erkeğin Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	Kadın	331	1,44	,37	-15,42	559	,00**																																																																				
	Erkek	230	2,10	,63				Erkeğin Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	Kadın	331	1,13	,27	-9,86	559	,00**	Erkek	230	1,56	,71	Kadının Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	Kadın	331	1,53	,52	-8,73	559	,00**	Erkek	230	1,97	,67	Kadının Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	Kadın	331	1,41	,54	-5,87	559	,00**	Erkek	230	1,73	,71	Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Kaçınma Boyutu	Kadın	331	4,54	,70	-2,18	559	,029*	Erkek	230	4,67	,64	Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Kaygı Boyutu	Kadın	331	4,06	,87	2,97	559	,003*	Erkek	230	3,85	,80								
Erkeğin Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	Kadın	331	1,13	,27	-9,86	559	,00**																																																																				
	Erkek	230	1,56	,71				Kadının Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	Kadın	331	1,53	,52	-8,73	559	,00**	Erkek	230	1,97	,67	Kadının Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	Kadın	331	1,41	,54	-5,87	559	,00**	Erkek	230	1,73	,71	Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Kaçınma Boyutu	Kadın	331	4,54	,70	-2,18	559	,029*	Erkek	230	4,67	,64	Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Kaygı Boyutu	Kadın	331	4,06	,87	2,97	559	,003*	Erkek	230	3,85	,80																				
Kadının Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	Kadın	331	1,53	,52	-8,73	559	,00**																																																																				
	Erkek	230	1,97	,67				Kadının Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	Kadın	331	1,41	,54	-5,87	559	,00**	Erkek	230	1,73	,71	Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Kaçınma Boyutu	Kadın	331	4,54	,70	-2,18	559	,029*	Erkek	230	4,67	,64	Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Kaygı Boyutu	Kadın	331	4,06	,87	2,97	559	,003*	Erkek	230	3,85	,80																																
Kadının Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	Kadın	331	1,41	,54	-5,87	559	,00**																																																																				
	Erkek	230	1,73	,71				Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Kaçınma Boyutu	Kadın	331	4,54	,70	-2,18	559	,029*	Erkek	230	4,67	,64	Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Kaygı Boyutu	Kadın	331	4,06	,87	2,97	559	,003*	Erkek	230	3,85	,80																																												
Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Kaçınma Boyutu	Kadın	331	4,54	,70	-2,18	559	,029*																																																																				
	Erkek	230	4,67	,64				Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Kaygı Boyutu	Kadın	331	4,06	,87	2,97	559	,003*	Erkek	230	3,85	,80																																																								
Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Kaygı Boyutu	Kadın	331	4,06	,87	2,97	559	,003*																																																																				
	Erkek	230	3,85	,80																																																																							

**p<0,01 *p<0,05

Ayrıca, cinsiyet gruplarının, “Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Kaçınma Boyutu” toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir düzeyde bir farklılık bulunmazken ($t_{559}=-2,184$; $p>0,05$), “Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Kaygı Boyutu” toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir farklılık bulunmuştur; ($t_{559}=2,978$; $p<0,05$). Bu sonuca göre, kadın grubun “Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Kaygı Boyutu” kadın toplam puan ortalaması ($\bar{x}=4,0684$), erkek grubun toplam puan ortalamasından ($\bar{x}=3,8508$) daha yüksektir. Bu sonuca göre; kadınların romantik ilişkilerde erkeklere nazaran daha fazla kaygı yaşadığı görülmüştür (Bkz. Tablo 5).

Tablo 6. Ölçek Toplam Puan Ortalamaları Romantik İlişki Geçmişi Açısından Farklı Gruplar için t-Testi Analizi ile Karşılaştırılması

Toplam Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	SS	t	SD	P																																																																				
Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği	Romantik İlişkisi Olan Grup	498	,1092	,10544	-,549	559	,58																																																																				
	Romantik İlişkisi Olmayan Grup	63	,1169	,10669				Erkeğin Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	Romantik İlişkisi Olan Grup	498	1,70	,58	-1,54	559	,12	Romantik İlişkisi Olmayan Grup	63	1,82	,60	Erkeğin Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	Romantik İlişkisi Olan Grup	498	1,30	,54	-,85	559	,39	Romantik İlişkisi Olmayan Grup	63	1,36	,56	Kadının Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	Romantik İlişkisi Olan Grup	498	1,70	,60	-1,68	559	,09	Romantik İlişkisi Olmayan Grup	63	1,84	,80	Kadının Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	Romantik İlişkisi Olan Grup	498	1,53	,62	-1,31	559	,19	Romantik İlişkisi Olmayan Grup	63	1,64	,74	Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Kaçınma Boyutu	Romantik İlişkisi Olan Grup	498	4,62	,68	2,74	559	,00**	Romantik İlişkisi Olmayan Grup	63	4,37	,66	Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Kaygı Boyutu	Romantik İlişkisi Olan Grup	498	3,97	,86	-,38	559	,70
Erkeğin Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	Romantik İlişkisi Olan Grup	498	1,70	,58	-1,54	559	,12																																																																				
	Romantik İlişkisi Olmayan Grup	63	1,82	,60				Erkeğin Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	Romantik İlişkisi Olan Grup	498	1,30	,54	-,85	559	,39	Romantik İlişkisi Olmayan Grup	63	1,36	,56	Kadının Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	Romantik İlişkisi Olan Grup	498	1,70	,60	-1,68	559	,09	Romantik İlişkisi Olmayan Grup	63	1,84	,80	Kadının Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	Romantik İlişkisi Olan Grup	498	1,53	,62	-1,31	559	,19	Romantik İlişkisi Olmayan Grup	63	1,64	,74	Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Kaçınma Boyutu	Romantik İlişkisi Olan Grup	498	4,62	,68	2,74	559	,00**	Romantik İlişkisi Olmayan Grup	63	4,37	,66	Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Kaygı Boyutu	Romantik İlişkisi Olan Grup	498	3,97	,86	-,38	559	,70	Romantik İlişkisi Olmayan Grup	63	4,01	,77								
Erkeğin Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	Romantik İlişkisi Olan Grup	498	1,30	,54	-,85	559	,39																																																																				
	Romantik İlişkisi Olmayan Grup	63	1,36	,56				Kadının Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	Romantik İlişkisi Olan Grup	498	1,70	,60	-1,68	559	,09	Romantik İlişkisi Olmayan Grup	63	1,84	,80	Kadının Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	Romantik İlişkisi Olan Grup	498	1,53	,62	-1,31	559	,19	Romantik İlişkisi Olmayan Grup	63	1,64	,74	Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Kaçınma Boyutu	Romantik İlişkisi Olan Grup	498	4,62	,68	2,74	559	,00**	Romantik İlişkisi Olmayan Grup	63	4,37	,66	Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Kaygı Boyutu	Romantik İlişkisi Olan Grup	498	3,97	,86	-,38	559	,70	Romantik İlişkisi Olmayan Grup	63	4,01	,77																				
Kadının Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	Romantik İlişkisi Olan Grup	498	1,70	,60	-1,68	559	,09																																																																				
	Romantik İlişkisi Olmayan Grup	63	1,84	,80				Kadının Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	Romantik İlişkisi Olan Grup	498	1,53	,62	-1,31	559	,19	Romantik İlişkisi Olmayan Grup	63	1,64	,74	Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Kaçınma Boyutu	Romantik İlişkisi Olan Grup	498	4,62	,68	2,74	559	,00**	Romantik İlişkisi Olmayan Grup	63	4,37	,66	Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Kaygı Boyutu	Romantik İlişkisi Olan Grup	498	3,97	,86	-,38	559	,70	Romantik İlişkisi Olmayan Grup	63	4,01	,77																																
Kadının Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	Romantik İlişkisi Olan Grup	498	1,53	,62	-1,31	559	,19																																																																				
	Romantik İlişkisi Olmayan Grup	63	1,64	,74				Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Kaçınma Boyutu	Romantik İlişkisi Olan Grup	498	4,62	,68	2,74	559	,00**	Romantik İlişkisi Olmayan Grup	63	4,37	,66	Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Kaygı Boyutu	Romantik İlişkisi Olan Grup	498	3,97	,86	-,38	559	,70	Romantik İlişkisi Olmayan Grup	63	4,01	,77																																												
Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Kaçınma Boyutu	Romantik İlişkisi Olan Grup	498	4,62	,68	2,74	559	,00**																																																																				
	Romantik İlişkisi Olmayan Grup	63	4,37	,66				Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Kaygı Boyutu	Romantik İlişkisi Olan Grup	498	3,97	,86	-,38	559	,70	Romantik İlişkisi Olmayan Grup	63	4,01	,77																																																								
Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Kaygı Boyutu	Romantik İlişkisi Olan Grup	498	3,97	,86	-,38	559	,70																																																																				
	Romantik İlişkisi Olmayan Grup	63	4,01	,77																																																																							

** $p<0,01$

Romantik ilişki geçmişi açısından yapılan analiz sonuçlarına göre; oluşturulan grupların “Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği” ($t = 559 = -0,549$; $p > 0,05$), “Flörtte Şiddete Yönelik Tutumlar Ölçeği”nin dört alt boyutu ve “YİYE- II Kaygı Boyutu” ($t = 559 = -0,380$; $p > 0,05$) toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir farklılık bulunmamaktadır. Ancak, “Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Kaçınma Boyutu” toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir farklılık bulunmuştur ($t = 559 = 2,749$; $p < 0,01$) ve daha önce hiç romantik ilişkisi olmayan grubun ortalaması ($\bar{x} = 4,3764$), daha önce romantik ilişkisi olan grup ortalamasına göre ($\bar{x} = 4,6268$) daha düşüktür. (Bkz. Tablo 6). Bu bilgiler doğrultusunda, kaçınan bağlanma örüntüsü ile daha önce romantik ilişki yaşamış olmak arasında anlamlı bir ilişki söz konusu olmakta ve kaçınan bağlanma örüntüsüne sahip bireylerin diğer bağlanma örüntüsüne oranla daha önce romantik ilişki yaşamış olma durumu yüksektir.

Tablo 7. Ölçek Toplam Puanlarının Psikolojik Partner Şiddeti Açısından Farklı Gruplar için t-Testi Analizi ile Karşılaştırılması

Toplam Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	SS	T	SD	P																																																								
Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği	Psikolojik Şiddete Maruz Kalanlar	286	,11	,10	1,23	559	,21																																																								
	Psikolojik Şiddete Maruz Kalmayanlar	275	,10	,10				Erkeğin Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	Psikolojik Şiddete Maruz Kalanlar	286	1,68	,59	-1,20	559	,22	Psikolojik Şiddete Maruz Kalmayanlar	275	1,74	,58	Erkeğin Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	Psikolojik Şiddete Maruz Kalanlar	286	1,29	,56	-,68	559	,49	Psikolojik Şiddete Maruz Kalmayanlar	275	1,32	,52	Kadının Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	Psikolojik Şiddete Maruz Kalanlar	286	1,68	,63	-1,14	559	,25	Psikolojik Şiddete Maruz Kalmayanlar	275	1,74	,62	Kadının Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	Psikolojik Şiddete Maruz Kalanlar	286	1,51	,63	-1,29	559	,19	Psikolojik Şiddete Maruz Kalmayanlar	275	1,58	,65	Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Kaçınma Boyutu	Psikolojik Şiddete Maruz Kalanlar	286	4,61	,68	,56	559	,57
Erkeğin Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	Psikolojik Şiddete Maruz Kalanlar	286	1,68	,59	-1,20	559	,22																																																								
	Psikolojik Şiddete Maruz Kalmayanlar	275	1,74	,58				Erkeğin Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	Psikolojik Şiddete Maruz Kalanlar	286	1,29	,56	-,68	559	,49	Psikolojik Şiddete Maruz Kalmayanlar	275	1,32	,52	Kadının Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	Psikolojik Şiddete Maruz Kalanlar	286	1,68	,63	-1,14	559	,25	Psikolojik Şiddete Maruz Kalmayanlar	275	1,74	,62	Kadının Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	Psikolojik Şiddete Maruz Kalanlar	286	1,51	,63	-1,29	559	,19	Psikolojik Şiddete Maruz Kalmayanlar	275	1,58	,65	Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Kaçınma Boyutu	Psikolojik Şiddete Maruz Kalanlar	286	4,61	,68	,56	559	,57	Psikolojik Şiddete Maruz Kalmayanlar	275	4,58	,68								
Erkeğin Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	Psikolojik Şiddete Maruz Kalanlar	286	1,29	,56	-,68	559	,49																																																								
	Psikolojik Şiddete Maruz Kalmayanlar	275	1,32	,52				Kadının Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	Psikolojik Şiddete Maruz Kalanlar	286	1,68	,63	-1,14	559	,25	Psikolojik Şiddete Maruz Kalmayanlar	275	1,74	,62	Kadının Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	Psikolojik Şiddete Maruz Kalanlar	286	1,51	,63	-1,29	559	,19	Psikolojik Şiddete Maruz Kalmayanlar	275	1,58	,65	Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Kaçınma Boyutu	Psikolojik Şiddete Maruz Kalanlar	286	4,61	,68	,56	559	,57	Psikolojik Şiddete Maruz Kalmayanlar	275	4,58	,68																				
Kadının Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	Psikolojik Şiddete Maruz Kalanlar	286	1,68	,63	-1,14	559	,25																																																								
	Psikolojik Şiddete Maruz Kalmayanlar	275	1,74	,62				Kadının Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	Psikolojik Şiddete Maruz Kalanlar	286	1,51	,63	-1,29	559	,19	Psikolojik Şiddete Maruz Kalmayanlar	275	1,58	,65	Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Kaçınma Boyutu	Psikolojik Şiddete Maruz Kalanlar	286	4,61	,68	,56	559	,57	Psikolojik Şiddete Maruz Kalmayanlar	275	4,58	,68																																
Kadının Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	Psikolojik Şiddete Maruz Kalanlar	286	1,51	,63	-1,29	559	,19																																																								
	Psikolojik Şiddete Maruz Kalmayanlar	275	1,58	,65				Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Kaçınma Boyutu	Psikolojik Şiddete Maruz Kalanlar	286	4,61	,68	,56	559	,57	Psikolojik Şiddete Maruz Kalmayanlar	275	4,58	,68																																												
Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Kaçınma Boyutu	Psikolojik Şiddete Maruz Kalanlar	286	4,61	,68	,56	559	,57																																																								
	Psikolojik Şiddete Maruz Kalmayanlar	275	4,58	,68																																																											

Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Kaygı Boyutu	Psikolojik Şiddete Maruz Kalanlar	286	4,13	,87	4,33	559	,00*
	Psikolojik Şiddete Maruz Kalmayanlar	275	3,82	,80			

**p<0,01

Psikolojik partner şiddetine maruz kalma durumu açısından yapılan analiz sonuçlarına göre, söz konusu grupların “Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği” (t559=1,233; p>0,05), “Flörtte Şiddete Yönelik Tutumlar Ölçeği”nin dört alt boyutu ve “YİYE- II Kaçınma Boyutu” (t559=-0,562; p>0,05) toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir değişim bulunmamaktadır. Ancak, “YİYE- II Kaygı Boyutu” toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir değişim bulunmuştur (t559= 4,332; p<0,01) ve daha önce partneri tarafından psikolojik şiddete maruz bırakılan grubun “YİYE- II Kaygı Boyutu” toplam puan ortalaması ($\bar{x}$ =4,1305) , daha önce partneri tarafından psikolojik şiddete maruz bırakılmayan grubun toplam puan ortalamasından daha yüksektir ($\bar{x}$ = 3,8218). Böylece daha önce partneri tarafından şiddete maruz kalanların romantik ilişkide daha fazla kaygı gösterdiklerine ulaşılmıştır (Bkz. Tablo 7).

Tablo 8. Ölçek Toplam Puanlarının Partnere Psikolojik Şiddet Uygulama Durumu Açısından Farklı Gruplar için t-Testi Analizi ile Karşılaştırılması

Toplam Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	s.s	t	SD	P
Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği	Psikolojik Şiddet Uygulayan Grup	189	,11	,10	1,45	559	,14
	Psikolojik Şiddet Uygulamayan Grup	372	,10	,10			
Erkeğin Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	Psikolojik Şiddet Uygulayan Grup	189	1,72	,62	,36	559	,71
	Psikolojik Şiddet Uygulamayan Grup	372	1,70	,57			
Erkeğin Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	Psikolojik Şiddet Uygulayan Grup	189	1,32	,58	,35	559	,72
	Psikolojik Şiddet Uygulamayan Grup	372	1,30	,52			
Kadının Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	Psikolojik Şiddet Uygulayan Grup	189	1,80	,69	2,45	559	,01*
	Psikolojik Şiddet Uygulamayan Grup	372	1,67	,58			

Kadının Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	Psikolojik Şiddet Uygulayan Grup	189	1,60	,72	1,39	559	,16
	Psikolojik Şiddet Uygulamayan Grup	372	1,51	,59			
Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Kaçınma Boyutu	Psikolojik Şiddet Uygulayan Grup	189	4,67	,67	1,98	559	,04
	Psikolojik Şiddet Uygulamayan Grup	372	4,55	,68			
Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Kaygı Boyutu	Psikolojik Şiddet Uygulayan Grup	189	4,17	,87	3,89	559	,00**
	Psikolojik Şiddet Uygulamayan Grup	372	3,87	,83			

**p<0,01 *p<0,05

Partnere psikolojik şiddet uygulama durumu açısından yapılan analiz sonuçlarına göre, belirtilen grupların “Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği”, “Erkeğin Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği”, “Erkeğin Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği” ve “Kadının Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği” (Yumuşak ve Şahin, 2014) toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Buna karşın, “Kadının Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği” toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir farklılık vardır ve analiz sonucuna göre, partnerine psikolojik şiddet uyguladığını belirten grubun “Kadının Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği” toplam puan ortalaması ($\bar{x}= 1,8081$), partnerine psikolojik şiddet uygulamadığını belirten grubun toplam puan ortalamasından ($\bar{x}=1,6706$) daha fazladır (Bkz. Tablo 8). Bu bilgi doğrultusunda partnerine psikolojik şiddet uygulayan bireylerin, kadınların flörtte psikolojik şiddet uygulamasına yönelik tutumları kabul ettiğini görülmüştür.

Ayrıca, partnere psikolojik şiddet uygulama durumu göz önünde bulundurularak oluşturulan grupların “YİYE- II Kaçınma Boyutu” ve “YİYE- II Kaygı Boyutu” toplam puan ortalamaları arasında da istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılık olduğu görülmüştür. Bu sonuca göre, partnerine psikolojik şiddet

uyguladığını belirten grubun “YİYE- II Kaçınma Boyutu” toplam puan ortalaması ($\bar{x}=4,6791$), partnerine psikolojik şiddet uygulamadığını belirten grubun toplam puan ortalamasından ($\bar{x}= 4,5578$) daha yüksektir. Böylece; kaçınan bağlanma örüntüsü arttıkça partnerine şiddet uygulama oranının da arttığı görülmüştür. Buna karşın, partnerine psikolojik şiddet uyguladığını belirten grubun “YİYE-II Kaygı Boyutu” toplam puan ortalaması ($\bar{x}=4,1746$), partnerine psikolojik şiddet uygulamadığını belirten grubun toplam puan ortalamasından ($\bar{x}= 3,8799$) daha yüksektir (Bkz. Tablo 8).Partner tarafından uygulanan fiziksel şiddete maruz kalma durumu açısından yapılan analiz sonuçlarına göre, grupların “Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği”, “Flörtte Şiddete Yönelik Tutumlar Ölçeği”nin dört alt boyutu ve “YİYE- II Kaçınma Boyutu” toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır (Tablo 9).

Tablo 9. Ölçek Toplam Puanlarının Fiziksel Partner Şiddeti Açısından Farklı Gruplar için t-Testi Analizi ile Karşılaştırılması

Toplam Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	SS	T	SD	P
Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği	Fiziksel Şiddete Maruz Kalanlar	93	,11	,10			
	Fiziksel Şiddete Maruz Kalmayanlar	468	,10	,10	,87	559	,38
Erkeğin Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	Fiziksel Şiddete Maruz Kalanlar	93	1,63	,59			
	Fiziksel Şiddete Maruz Kalmayanlar	468	1,73	,59	-1,44	559	,14
Erkeğin Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	Fiziksel Şiddete Maruz Kalanlar	93	1,34	,61			
	Fiziksel Şiddete Maruz Kalmayanlar	468	1,30	,53	,60	559	,54
Kadının Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	Fiziksel Şiddete Maruz Kalanlar	93	1,61	,62			
	Fiziksel Şiddete Maruz Kalmayanlar	468	1,73	,62	-1,66	559	,09
	Fiziksel Şiddete Maruz Kalanlar	93	1,47	,61	-1,18	559	,23

Kadının Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	Fiziksel Şiddete Maruz Kalmayanlar	468	1,56	,64			
Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Kaçınma Boyutu	Fiziksel Şiddete Maruz Kalanlar	93	4,58	,76			
	Fiziksel Şiddete Maruz Kalmayanlar	468	4,60	,66	-,17	559	,86
Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Kaygı Boyutu	Fiziksel Şiddete Maruz Kalanlar	93	4,26	,93			
	Fiziksel Şiddete Maruz Kalmayanlar	468	3,92	,83	3,56	559	,00**

**p<0,01

“YİYE- II Kaygı Boyutu” toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir farklılık bulunmuştur ve daha önce partner tarafından fiziksel şiddete maruz kaldığını belirten grubun “YİYE- II Kaygı Boyutu” toplam puan ortalaması ($\bar{x}=4,2655$), daha önce partneri tarafından psikolojik şiddete maruz bırakılmadığını belirten grubun toplam puan ortalamasından ($\bar{x}=3,9223$) daha yüksektir (Bkz. Tablo 9).

Partnere fiziksel şiddet uygulama durumu açısından yapılan analiz sonuçlarına göre, oluşturulan grupların “Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği”, “Flörtte Şiddete Yönelik Tutumlar Ölçeği”nin dört alt boyutu ve “YİYE- II Kaçınma Boyutu” toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Bu sonuca göre; romantik partnere fiziksel şiddet uygulama durumu ile benlik saygı düzeyi, kaçınan bağlanma modeli ve flörtte şiddete yönelik tutumlar arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir ilişki gözlenmemiştir. Ancak, partnere fiziksel şiddet uygulama durumu göz önünde bulundurularak oluşturulan grupların “YİYE- II Kaygı Boyutu” toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel yönden anlamlı düzeyde bir farklılık olduğu saptanmıştır. “YİYE- II Kaygı Boyutu” una göre romantik partnerine fiziksel şiddet uyguladığını belirten grubun toplam puan ortalaması ($\bar{x}=4,3151$), partnerine fiziksel şiddet uygulamadığını belirten grubun toplam puan

ortalamasından ($\bar{x}=3,9642$) daha yüksektir, böylece romantik partnere fiziksel şiddet uygulayan bireylerin daha kaygılı bağlanma örüntüsüne sahip olabileceği öngörülmektedir (Bkz. Tablo 10).

Tablo 10. Ölçek Toplam Puanlarının Partnere Fiziksel Şiddet Uygulama Durumu Açısından Farklı Gruplar için t-Testi Analizi ile Karşılaştırılması

Toplam Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	SS	T	SD	P																																												
Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği	Fiziksel Şiddet Uygulayan Grup	24	,13	,13	1,00	559	,31																																												
	Fiziksel Şiddet Uygulamayan Grup	537	,10	,10				Erkeğin Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	Fiziksel Şiddet Uygulayan Grup	24	1,84	,65	1,08	559	,27	Fiziksel Şiddet Uygulamayan Grup	537	1,71	,58	Erkeğin Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	Fiziksel Şiddet Uygulayan Grup	24	1,48	,69	1,58	559	,11	Fiziksel Şiddet Uygulamayan Grup	537	1,30	,53	Kadının Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	Fiziksel Şiddet Uygulayan Grup	24	1,91	,70	1,56	559	,11	Fiziksel Şiddet Uygulamayan Grup	537	1,70	,62	Kadının Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	Fiziksel Şiddet Uygulayan Grup	24	1,72	,73	1,39	559	,16
Erkeğin Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	Fiziksel Şiddet Uygulayan Grup	24	1,84	,65	1,08	559	,27																																												
	Fiziksel Şiddet Uygulamayan Grup	537	1,71	,58				Erkeğin Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	Fiziksel Şiddet Uygulayan Grup	24	1,48	,69	1,58	559	,11	Fiziksel Şiddet Uygulamayan Grup	537	1,30	,53	Kadının Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	Fiziksel Şiddet Uygulayan Grup	24	1,91	,70	1,56	559	,11	Fiziksel Şiddet Uygulamayan Grup	537	1,70	,62	Kadının Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	Fiziksel Şiddet Uygulayan Grup	24	1,72	,73	1,39	559	,16	Fiziksel Şiddet Uygulamayan Grup	537	1,53	,63								
Erkeğin Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	Fiziksel Şiddet Uygulayan Grup	24	1,48	,69	1,58	559	,11																																												
	Fiziksel Şiddet Uygulamayan Grup	537	1,30	,53				Kadının Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	Fiziksel Şiddet Uygulayan Grup	24	1,91	,70	1,56	559	,11	Fiziksel Şiddet Uygulamayan Grup	537	1,70	,62	Kadının Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	Fiziksel Şiddet Uygulayan Grup	24	1,72	,73	1,39	559	,16	Fiziksel Şiddet Uygulamayan Grup	537	1,53	,63																				
Kadının Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	Fiziksel Şiddet Uygulayan Grup	24	1,91	,70	1,56	559	,11																																												
	Fiziksel Şiddet Uygulamayan Grup	537	1,70	,62				Kadının Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	Fiziksel Şiddet Uygulayan Grup	24	1,72	,73	1,39	559	,16	Fiziksel Şiddet Uygulamayan Grup	537	1,53	,63																																
Kadının Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	Fiziksel Şiddet Uygulayan Grup	24	1,72	,73	1,39	559	,16																																												
	Fiziksel Şiddet Uygulamayan Grup	537	1,53	,63																																															

Tablo 10.1. Ölçek Toplam Puanlarının Partnere Fiziksel Şiddet Uygulama Durumu Açısından Farklı Gruplar için t-Testi Analizi ile Karşılaştırılması

Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Kaçınma Boyutu	Fiziksel Şiddet Uygulayan Grup	24	4,90	,81	2,22	559	,02								
	Fiziksel Şiddet Uygulamayan Grup	537	4,58	,67				Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Kaygı Boyutu	Fiziksel Şiddet Uygulayan Grup	24	4,31	,90	1,96	559	,05
Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Kaygı Boyutu	Fiziksel Şiddet Uygulayan Grup	24	4,31	,90	1,96	559	,05								
	Fiziksel Şiddet Uygulamayan Grup	537	3,96	,85											

Çalışmada kullanılan ölçme araçlarından elde edilen toplam puanlar için doğum yılı ve romantik ilişki süresi değişkenleri ile yordama işlemi gerçekleştirilmiştir. Yapılan Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi sonucunda “Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği”, “Erkeğin Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği”, “Erkeğin Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği”, “Kadının Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği” ve “Kadının Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği” toplam puanları için kurulan regresyon modellerinin istatistiksel düzeyde anlamlı olmadığı bulunmuştur. Buna karşın “Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Kaçınma Boyutu” toplam puanının belirlenmesi için gerçekleştirilen Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi sonucunda kurulan modelin istatistiksel düzeyde anlamlı olduğu ve modelde yer alan bağımsız değişkenler ile bağımlı değişkenin %4,3'lük kısmının açıklandığı görülmüştür. Bununla birlikte, romantik ilişki süresinin kurulan modelde istatistiksel düzeyde anlamlı olarak yer aldığı, doğum yılının ise istatistiksel düzeyde anlamlı olarak yer almadığı tespit edilmiştir (Bkz. Tablo 11).

Tablo 11. Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Kaçınma Boyutu Puanının Doğum Yılı ve İlişki Süresi Değişkenleri ile Yordanması

Bağımsız Değişkenler	B	T	P	R ²	F	p
İlişki Süresi	0,21	4,71	0,00**	0,043	11,778	0,00
Doğum Yılı	0,02	0,45	0,64			

**p<0,01

Bunun yanı sıra, “Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Kaygı Boyutu” toplam puanının yordanması için gerçekleştirilen Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi sonucunda kurulan modelin de istatistiksel düzeyde anlamlı ve modelde yer alan bağımsız değişkenler ile bağımlı değişkenin %3,5'lik kısmının açıklandığı görülmüştür. Ayrıca, romantik ilişki süresi ve doğum yılı değişkenlerinin istatistiksel

düzyeyde anlamlı olarak yer aldıkları belirlenmiştir. Bu doğrultuda yakın ilişkilerde kaygı düzeyi arttıkça ilişki süresi azalırken, doğum yılı büyüdükçe (yaş küçüldükçe) yakın ilişkilerde kaygı düzeyi artmaktadır (Bkz. Tablo 12).

Tablo 12. Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Kaygı Boyutu Puanının Doğum Yılı ve İlişki Süresi Değişkenleri ile Yordanması

Bağımsız Değişkenler	B	T	P	R ²	F	P
İlişki Süresi	-0,126	-2,76	0,00**	0,03	9,44	0,00
Doğum Yılı	0,103	2,25	0,02*			

**p<0,01 *p<0,05

Katılımcıların doğum yılı açısından yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçlarına göre, oluşturulan grupların “Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği”, “Flört Şiddetine Yönelik Tutumlar Ölçeği”nin dört alt boyutu ve “Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Kaçınma Boyutu” toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Ancak, “Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Kaygı Boyutu” toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir farklılık bulunmuştur. Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Kaygı Boyutunda p<0,05 bulunduğundan dolayı yaş gruplarına göre anlamlı farklılıklar belirlenmiştir. Bu anlamlı farklılığın kaynağı Post-Hoc testlerden Tukey Testine uygulanarak analiz edilmiştir. Sonucunda da 24-26 yaş ile 21-23 yaş ve 24-26 yaş ile 18-20 yaşları ortalamaları arasında anlamlı farkın olduğu saptanmıştır. Tukey Testine ilişkin tablo Ek 1.’de bulunmaktadır. 18-20 yaş aralığının ortalaması (x= 4,15), 24-26 yaş aralığının ortalamasından (x= 3,87) yüksek bulunmuştur. Aynı şekilde 21-23 yaş aralığının ortalaması (x= 4,09), 24-26 yaş aralığının ortalamasından (x= 3,87) yüksek bulunmuştur (Bkz. Tablo 13).

Tablo 13. Ölçek Toplam Puanlarının Doğum Yılı Açısından Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ile Karşılaştırılması

Toplam Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	s.s	F	P
Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği	24-26 Yaş Aralığı	311	,10	,10	1,82	,16
	21- 23 Yaş Aralığı	191	,11	,09		
	18-20 Yaş Aralığı	59	,13	,11		
	Toplam	561	,11	,10		
Erkeğin Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	24-26 Yaş Aralığı	311	1,72	,58	1,72	,17
	21- 23 Yaş Aralığı	191	1,66	,59		
	18-20 Yaş Aralığı	59	1,82	,61		
	Toplam	561	1,71	,59		
Erkeğin Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	24-26 Yaş Aralığı	311	1,29	,53	,60	,54
	21- 23 Yaş Aralığı	191	1,32	,55		
	18-20 Yaş Aralığı	59	1,37	,58		
	Toplam	561	1,31	,54		
Kadının Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	24-26 Yaş Aralığı	311	1,71	,63	1,42	,24
	21- 23 Yaş Aralığı	191	1,68	,63		
	18-20 Yaş Aralığı	59	1,84	,60		
	Toplam	561	1,71	,62		
Kadının Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	24-26 Yaş Aralığı	311	1,52	,64	1,26	,28
	21- 23 Yaş Aralığı	191	1,53	,60		
	18-20 Yaş Aralığı	59	1,67	,71		
	Toplam	561	1,54	,64		
Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Kaçınma Boyutu	24-26 Yaş Aralığı	311	4,63	,70	2,16	,11
	21- 23 Yaş Aralığı	191	4,58	,64		
	18-20 Yaş Aralığı	59	4,43	,68		
	Toplam	561	4,59	,68		
Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Kaygı Boyutu	24-26 Yaş Aralığı	311	3,87	,85	5,42	,00**
	21- 23 Yaş Aralığı	191	4,09	,85		
	18-20 Yaş Aralığı	59	4,15	,79		
	Toplam	561	3,97	,85		

**p<0,01

Katılımcıların en uzun süren romantik ilişkilerinin süresi açısından yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçlarına göre, oluşturulan grupların “Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği” toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur. Benzer şekilde, söz konusu grupların “Erkeğin Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği”, “Kadının Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği” ve “Kadının Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği” toplam puanları arasında da istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir farklılık bulunmamaktadır (Bkz. Tablo 14).

Tablo 14. Ölçek Toplam Puanlarının Romantik İlişki Süresi Açısından Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ile Karşılaştırılması

Toplam Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	s.s	F	P
Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği	1-12 Ay	197	4,12	,82	,19	,90
	13-36 Ay	187	4,00	,87		
	37-60 Ay	94	3,76	,90		
	61 Ay ve Üzeri	45	3,73	,83		
	Toplam	523	3,98	,86		
Erkeğin Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	1-12 Ay	197	,10	,09	,34	,79
	13-36 Ay	187	,11	,11		
	37-60 Ay	94	,10	,10		
	61 Ay ve Üzeri	45	,10	,10		
	Toplam	523	,10	,10		
Erkeğin Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	1-12 Ay	197	1,71	,60	1,50	,21
	13-36 Ay	187	1,69	,52		
	37-60 Ay	94	1,64	,60		
	61 Ay ve Üzeri	45	1,71	,59		
	Toplam	523	1,69	,57		
Kadının Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	1-12 Ay	197	1,34	,56	,22	,87
	13-36 Ay	187	1,24	,41		
	37-60 Ay	94	1,25	,57		
	61 Ay ve Üzeri	45	1,28	,56		
	Toplam	523	1,28	,52		
Kadının Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	1-12 Ay	197	1,67	,58	,73	,53
	13-36 Ay	187	1,69	,59		
	37-60 Ay	94	1,69	,65		
	61 Ay ve Üzeri	45	1,76	,62		
	Toplam	523	1,69	,60		
Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Kaçınma Boyutu	1-12 Ay	197	1,56	,63	12,19	,00**
	13-36 Ay	187	1,47	,56		
	37-60 Ay	94	1,53	,71		
	61 Ay ve Üzeri	45	1,53	,59		
	Toplam	523	1,52	,62		
Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Kaygı Boyutu	1-12 Ay	197	4,44	,67	5,09	,00**
	13-36 Ay	187	4,59	,71		
	37-60 Ay	94	4,83	,61		
	61 Ay ve Üzeri	45	4,98	,49		
	Toplam	523	4,61	,68		

**p<0,01

“Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Kaygı Boyutu” ve “Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Kaçınma Boyutu” p<0,05 değerleri bulunduğundan dolayı, ilişki sürelerine göre anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Gruplar arası farklılığın kaynağı Post-Hoc Testlerinden Tukey Testi ile incelenmiştir. Tukey Testi sonuç tablosu Ek 2.’de bulunmaktadır. YİYE-II Kaçınma boyutunda, gruplar arasındaki farklılıkları tespit etmek için gerçekleştirilen Tukey Testi sonucuna göre; 1-12 ay süren ilişki ile 37-60 ay ve 61 ay üzeri süren ilişkiler arasında anlamlı farklılıklar bulunmuştur. İlaveten 13-36 ay süren ilişki ile 37-60 ay ve 61 ay üzeri süren ilişkiler arasında anlamlı farklılıklar

bulunmuştur. En uzun süren romantik ilişki süresi 1-12 ay arası olan grubun ortalaması ($x=1,56$), 37-60 ay arası olan grubun ortalaması ($x=1,53$) ve 61 ay üzeri olan grubun ortalamasından ($x=1,53$) yüksek bulunmuştur.

YİYE-II Kaçınma boyutuna göre, en uzun romantik ilişkisi 13-36 ay süren grubun ortalaması ($x=1,47$), 37-60 ay arası olan grubun ortalaması ($x=1,53$) ve 61 ay üzeri olan grubun ortalamasından ($x=1,53$) düşük bulunmuştur. Romantik ilişki süresine göre, Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Kaygı Boyutunda 1-12 ay ile 37-60 ay ve 1-12 ay ile 61 ay üzeri arasında anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Söz konusu YİYE-II Kaygı boyutunda; 1-12 ay ortalaması ($x=4,45$), 37-60 ay süren ilişki ortalamasından ($x=4,83$) ve 61 ay üzeri süren ilişki ortalamasından ($x=4,98$) düşük bulunmuştur. Bu doğrultuda, en uzun süren romantik ilişki süresi kısa olan grubun kaygılı bağlanma düzeyi yüksek bulunmuştur (Bkz. Tablo 14).

Tablo 15. Ölçek Toplam Puanlarının Eğitim Düzeyi Açısından Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ile Karşılaştırılması

Toplam Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	SS	F	P
Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği	Lise	36	,14	,11	1,89	,15
	Lisans	420	,10	,10		
	Lisansüstü	105	,10	,10		
	Toplam	561	,11	,10		
Erkeğin Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	Lise	36	1,94	,62	4,38	,01*
	Lisans	420	1,72	,59		
	Lisansüstü	105	1,61	,53		
	Toplam	561	1,71	,59		
Erkeğin Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	Lise	36	1,43	,57	3,35	,03*
	Lisans	420	1,32	,56		
	Lisansüstü	105	1,19	,40		
	Toplam	561	1,31	,54		
Kadının Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	Lise	36	1,91	,76	2,53	,08
	Lisans	420	1,71	,61		
	Lisansüstü	105	1,64	,62		
	Toplam	561	1,71	,62		
Kadının Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	Lise	36	1,68	,74	2,09	,12
	Lisans	420	1,55	,64		
	Lisansüstü	105	1,45	,58		
	Toplam	561	1,54	,64		
Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Kaçınma Boyutu	Lise	36	4,52	,77	,45	,63
	Lisans	420	4,61	,67		
	Lisansüstü	105	4,56	,71		
	Toplam	561	4,59	,68		
	Lise	36	3,95	,82	3,23	,04*

Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Kaygı Boyutu	Lisans	420	4,02	,86
	Lisansüstü	105	3,79	,81
	Toplam	561	3,97	,85

*p<0,05

Katılımcıların eğitim düzeyi yönünden yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçlarına göre, oluşturulan grupların “Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği”, “YİYE- II Kaçınma Boyutu” ve Kadının Flörtte Uyguladığı Fiziksel ve Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçekleri arasında toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur (Bkz. Tablo 15). Diğer taraftan Erkeğin Flörtte Uyguladığı Psikolojik ve Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçekleri ve YİYE-II Kaygı boyutuna göre $p<0,05$ değerleri bulunduğundan dolayı, eğitim düzeylerine göre anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Gruplar arası farklılığın kaynağı Post-Hoc Testlerinden Tukey Testi ile incelenmiştir. Tukey Testi sonuç tablosu Ek 3.’de bulunmaktadır. Söz konusu anlamlı farklılıklar; Erkeğin Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutumda lise eğitim düzeyi grubun ortalaması ($x=1,94$), lisansüstü eğitim düzeyindeki grubun ortalamasından ($x=1,61$) yüksek bulunmuştur. YİYE-II Kaygı boyutu ile lisans ve lisansüstü eğitim düzeyleri arasında anlamlı farklılıklar bulunmuştur. YİYE-II Kaygı boyutunda lisans düzeyi grubunun ortalaması ($x=4,02$), lisansüstü düzey grubunun ortalamasından ($x=3,79$) yüksek olduğu saptanmıştır. Erkeğin flörtte uyguladığı fiziksel şiddete yönelik tutum ile eğitim düzeyleri arasında Tukey Testinde anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir. Ancak değişkenlerin ortalamalarına bakıldığında lise eğitim düzeyi grubunun ortalaması ($x=1,43$), lisans düzeyi grubun ortalamasından ($x=1,32$) ve lisansüstü düzey grubunun ortalamasından ($x=1,19$) yüksek saptanmıştır. Buna göre eğitim düzeyi

azaldıkça erkeğin flörtte uyguladığı fiziksel şiddete yönelik tutumun yükseldiğine ulaşılmıştır.

Tablo 16. Ölçek Toplam Puanlarının Gelir Düzeyi Açısından Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ile Karşılaştırılması

Toplam Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	s.s	F	P
Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği	3000 tl ve altı	100	,12	,11	2,543	,05
	3001-6000 tl arası	214	,11	,10		
	6001-10000 tl arası	147	,10	,11		
	10001 tl ve üzeri	100	,08	,09		
	Toplam	561	,11	,10		

Tablo 16.1. Ölçek Toplam Puanlarının Gelir Düzeyi Açısından Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ile Karşılaştırılması

Erkeğin Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	3000 tl ve altı	100	1,65	,52	3,13	,02*
	3001-6000 tl arası	214	1,68	,62		
	6001-10000 tl arası	147	1,68	,52		
	10001 tl ve üzeri	100	1,87	,65		
	Toplam	561	1,71	,59		
Erkeğin Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	3000 tl ve altı	100	1,31	,55	3,76	,01*
	3001-6000 tl arası	214	1,30	,54		
	6001-10000 tl arası	147	1,21	,40		
	10001 tl ve üzeri	100	1,45	,66		
	Toplam	561	1,31	,54		
	3000 tl ve altı	100	1,69	,62	5,12	,00**

	3001-6000 tl arası	214	1,67	,63		
Kadının Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	6001-10000 tl arası	147	1,64	,58		
	10001 tl ve üzeri	100	1,93	,64		
	Toplam	561	1,71	,62		
	3000 tl ve altı	100	1,64	,72		
	3001-6000 tl arası	214	1,53	,65		
Kadının Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	6001-10000 tl arası	147	1,40	,50	5,02	,00**
	10001 tl ve üzeri	100	1,69	,68		
	Toplam	561	1,54	,64		

Tablo 16.2. Ölçek Toplam Puanlarının Gelir Düzeyi Açısından Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ile Karşılaştırılması

	3000 tl ve altı	100	4,47	,70		
	3001-6000 tl arası	214	4,54	,70		
Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Kaçınma Boyutu	6001-10000 tl arası	147	4,60	,66	5,81	,00**
	10001 tl ve üzeri	100	4,83	,60		
	Toplam	561	4,59	,68		
	3000 tl ve altı	100	4,05	,83		
	3001-6000 tl arası	214	4,07	,87		
Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Kaygı Boyutu	6001-10000 tl arası	147	3,84	,79	2,61	,05*
	10001 tl ve üzeri	100	3,90	,91		
	Toplam	561	3,97	,85		

*p<0,01 *p<0,05

Katılımcıların gelir düzeyleri açısından yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçlarına göre, oluşturulan grupların “Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği” toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir farklılık yoktur. Buna karşın, gelir düzeyi gruplarının erkeğin flörtte uyguladığı psikolojik ve fiziksel şiddete yönelik tutum ölçekleri, kadının flörtte uyguladığı psikolojik ve fiziksel şiddete yönelik tutum ölçekleri ve YİYE-II Kaçınma ve Kaygı boyutu toplam puanları arasında $p<0,05$ değerleri bulunduğundan dolayı istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılık vardır. Gruplar arası farklılıkları saptamak için Tukey Çoklu Karşılaştırma Testi uygulanmıştır, sonuçları Ek 4.’de bulunmaktadır. Tukey Çoklu Karşılaştırma Testi sonuçları incelendiğinde; erkeğin flörtte uyguladığı psikolojik şiddete yönelik tutumlarında 3000 TL ve altı aylık geliri olan grubun ortalaması ($x=1,65$) 10001 TL ve üzeri aylık geliri olan grubun ortalamasından ($x=1,87$) düşük bulunmuştur. İlaveten 3001-6000 TL aylık geliri olan grubun ortalaması ($x=1,68$), 10001 TL ve üzeri aylık geliri olan grubun ortalamasından ($x=1,87$) düşük bulunmuştur. Erkeğin flörtte uyguladığı fiziksel şiddete yönelik tutumlarda; 6001-10000 TL aylık geliri olan grubun ortalaması ($x=1,21$), 10001 TL ve üzeri aylık geliri olan grubun ortalamasından ($x=1,45$) düşük bulunmuştur. Kadının flörtte uyguladığı psikolojik şiddete yönelik tutum ile aylık gelir arasındaki istatistiksel anlamlı ilişki; aylık geliri 10001 TL ve üzeri olan grubun ortalaması ($x=1,93$); aylık geliri 3000 TL olan grubun ortalamasından ($x=1,69$), aylık geliri 3001-6000 TL olan grubun ortalamasından ($x=1,67$) ve aylık geliri 6001-10000 TL olan grubun ortalamasından ($x=1,64$) yüksek bulunmuştur. Kadının flörtte uyguladığı fiziksel şiddete yönelik tutumda; 3000 TL aylık geliri olan grubun ortalaması ($x=1,64$), 6001- 10000 TL aylık

geliri olan grubun ortalamasından ($x=1,40$) yüksek olduğu saptanmıştır. Ek olarak; aylık geliri, 10001 TL üzeri olan grubun ortalaması ($x=1,69$), aylık geliri 6001-10000 TL olan grubun ortalamasından ($x=1,40$) yüksek olduğu saptanmıştır. YİYE-II Kaçınma boyutu ile aylık gelir arasındaki istatistiksel anlamlı ilişki; aylık geliri 10001 TL olan grubun ortalaması ($x=4,83$); aylık geliri 3000 TL olan grubun ortalamasından ($x=4,47$), aylık geliri 3001-6000 TL olan grubun ortalamasından ($x=4,54$) ve aylık geliri 6001-10000 TL olan grubun ortalamasından ($x=4,60$) yüksek olarak bulunmuştur. Son olarak YİYE-II Kaygı boyutu ile aylık gelir arasında gerçekleştirilen ANOVA Testi kapsamında ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuş olmasına rağmen, Tukey Çoklu Karşılaştırma Testi sonucunda istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki saptanmamıştır (Bkz. Tablo 16).

Tablo 17. Ölçek Toplam Puanlarının Romantik İlişki Durumu Açısından Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ile Karşılaştırılması

		N	$\bar{x}$	s.s	T	P
Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği	Bekar	304	,11	,10		
	Sevgilisi Var	246	,10	,10	,25	,61
	Total	550	,10	,10		
Erkeğin Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	Bekar	304	1,71	,59		
	Sevgilisi Var	246	1,71	,58	,02	,86
	Total	550	1,71	,58		
Erkeğin Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	Bekar	304	1,33	,55		
	Sevgilisi Var	246	1,27	,52	1,60	,20
	Total	550	1,30	,54		
Kadının Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	Bekar	304	1,68	,64		
	Sevgilisi Var	246	1,73	,60	,76	,38
	Total	550	1,71	,62		

Kadının Flörtte	Bekar	304	1,52	,62		
Uyguladığı Fiziksel	Sevgilisi Var	246	1,57	,67	,65	,41
Şiddete Yönelik Tutum	Total	550	1,54	,64		
Ölçeği						
Yakın İlişkilerde	Bekar	304	4,40	,67		
Yaşantılar Envanteri	Sevgilisi Var	246	4,83	,61	59,29	,00**
Kaçınma Boyutu	Total	550	4,59	,68		
Yakın İlişkilerde	Bekar	304	4,13	,84		
Yaşantılar Envanteri	Sevgilisi Var	246	3,79	,84	22,19	,00**
Kaygı Boyutu	Total	550	3,98	,86		

** $p < 0,05$ ** $p < 0,01$

Romantik ilişki durumu açısından yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçlarına göre; oluşturulan grupların “Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği” ve “Flört Şiddetine Yönelik Tutumlar Ölçeği”nin dört alt boyutunun toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir farklılık bulunmamaktadır. Buna karşın “Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Kaçınma Boyutu” ve “Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Kaygı Boyutu” toplam puan ortalamaları $p < 0,05$ değerlerinde olduğu için istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılık bulunmuştur. Romantik ilişki durumu açısından belirlenen gruplarda “boşanmış” grubunun 2 katılımcı olması ve istatistiksel olarak 5 katılımcı sınırı sebebiyle, analiz kapsamında “bekar” grubuna dahil edilmiştir. Hangi grubun diğer gruptan farklı olduğunu, gruplar arası farklılığı belirlemek amacıyla uygulanan Tukey Çoklu Karşılaştırma Testi sonucu Ek 5.’te bulunmaktadır. Yapılan analiz sonuçlarına göre; bekar olduğunu belirten grubun “Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Kaçınma Boyutu” toplam puan ortalaması (SS=4,40), sevgilisi olduğunu belirten grubun toplam puan ortalamasından (SS=4,83) daha düşük olduğu saptanmıştır. Buna karşın, bekar olduğunu belirten grubun “Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Kaygı Boyutu” toplam puan ortalaması (SS=4,13), sevgilisi olduğunu belirten grubun toplam puan ortalamasından (SS=3,79) daha yüksek olduğu saptanmıştır (Bkz. Tablo 17). Bu

sonuca göre; yakın ilişkilerde kaygılı bireylerin bekar olma eğilimlerinin daha fazla olduğuna ve yakın ilişkilerde kaçınan tutuma sahip bireylerin daha fazla romantik ilişki yaşama eğilimine sahip olduğu görülmüştür. Kaçınan bağlanma örüntüsünün literatür çalışmalarında romantik ilişki yaşamaktan kaçındıkları yönündeki çalışmaların yanı sıra bu çalışmaların tersine araştırmalar da söz konusudur.

4.1. Korelasyonel Analizlerin İncelenmesi

4.1.1. Araştırma Değişkenleri Arasındaki İlişki

Çalışmada; Rosenberg Benlik Saygısı, flört şiddetine yönelik tutumların dört alt boyutları ve YİYE-II Kaçınma ve Kaygı boyutları arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla ve dağılımın normal olması sebebiyle Pearson Korelasyon Analizi kullanılmıştır. Tüm ölçme araçları arasındaki bulguların istatistiksel sonuçları aşağıdaki tabloda bulunmaktadır (Bkz. Tablo 18). Yapılan analiz sonucunda Rosenberg Benlik Saygısı puanı ile flört şiddetine yönelik dört alt boyut ve YİYE-II Kaçınma boyutu arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunmamıştır. Ancak Rosenberg benlik saygısı puanı ile YİYE-II Kaygı boyutu puanları arasında

istatistiksel olarak pozitif yönde anlamlı bir ilişki saptanmıştır. Bu sonuca göre; benlik saygısı toplam puanı arttıkça yakın ilişkilerde kaygı toplam puanı da artmaktadır.

Analiz kapsamında, yakın ilişkilerde yaşantılar envanterinin iki alt boyutu olan kaygı ve kaçınma arasında istatistiksel olarak negatif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Böylece, yakın ilişkilerde kaygı düzeyi arttıkça kaçınma düzeyinin azalması söz konusudur.

Tablo 18. Toplam Puanlar Arası Korelasyon Katsayıları

n=561	1	2	3	4	5	6	7
1 Rosenberg Benlik Saygısı	1						
2 Erkeğin Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum	-,052	1					
3 Erkeğin Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum	-,050	,659**	1				
4 Kadının Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum	,025	,683**	,515**	1			
5 Kadının Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum	,025	,489**	,586**	,660**	1		
6 Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Kaçınma Boyutu	-,060	,024	-,079	,050	-,068	1	

7	Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Kaygı Boyutu	,410**	,011	-,002	,096*	,129**	-,147**	1
---	--	--------	------	-------	-------	--------	---------	---

***p<0,001; *p<0,05; **p<0,01

Erkeğin Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum ölçeği ile kadının flörtte uyguladığı psikolojik ve fiziksel şiddete yönelik tutum ölçekleri ve erkeğin flörtte uyguladığı fiziksel şiddete yönelik tutum ölçeği arasında istatistiksel olarak pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur. Yani flört şiddetine yönelik tutumlar ölçekleri kendi aralarında anlamlı bir ilişki ortaya konmuştur.

Kadının flörtte uyguladığı psikolojik şiddete yönelik tutum ölçeği ile kadının flörtte uyguladığı fiziksel şiddete yönelik tutum ölçeği ile YİYE-II Kaygı boyutu arasında istatistiksel açıdan olumlu açıdan anlamlı bir ilişki saptanmıştır. Böylece, kadının flörtte uyguladığı psikolojik şiddete yönelik kabul düzeyi arttıkça yakın ilişkilerde kaygılı bağlanma düzeyi de artmaktadır. Benzer şekilde, kadının flörtte uyguladığı fiziksel şiddete yönelik tutum ölçeği ile YİYE- II Kaygı boyutu arasında istatistiksel olarak pozitif yönde anlamlı bir ilişki saptanmıştır. Bu sonuca göre; yakın ilişkilerde kaygı puanları arttıkça kadının flörtte uyguladığı psikolojik ve fiziksel şiddete yönelik tutum puanları da artış göstermektedir (Bkz. Tablo 18).

Tablo 19. Romantik İlişki Süresi ile Ölçek Toplam Puanları Arasındaki Korelasyon Katsayıları

(n=523)	Romantik İlişki Süresi
Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği	-0,003
Erkeğin Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	-0,003
Erkeğin Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	-0,044
Kadının Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	0,058
Kadının Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	-0,001
Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Kaçınma Boyutu	0,255**

Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Kaygı Boyutu	-0,166**
---	----------

**p<0,001

Bununla birlikte, romantik ilişki süresi ile ölçek toplam puanları arasındaki ilişkiler incelenmiş ve romantik ilişki süresinin, “YİYE-II Kaçınma Boyutu” toplam puanı ile pozitif yönlü, “YİYE- II Kaygı Boyutu” toplam puanı ile negatif yönlü ilişki gösterdiği bulunmuştur. Bu sonuca göre, romantik ilişki süresi arttıkça yakın ilişkilerde kaçınma düzeyi artarken kaygı düzeyi azalmaktadır. Buna karşın, romantik ilişki süresinin, “Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği” ve “Flörtte Şiddete Yönelik Tutumlar Ölçeği”nin dört alt boyutunun toplam puanları ile istatistiksel olarak anlamlı düzeyde ilişkili olmadığı görülmüştür (Bkz. Tablo 19).

4.1.2. Flörtte Şiddete Yönelik Tutumların Benlik Saygısı Düzeyi ve Bağlanma Modelleri Açısından Yordanması

Çalışmada son işlem olarak, Pearson Korelasyon Analizi sonuçlarından yola çıkılarak flört şiddetine yönelik tutumların dört alt boyutu ve ilgili değişkenler arasındaki etkiyi ortaya koymak amacıyla Çoklu Regresyon Analizi uygulanmıştır. Her bir değişken değerlendirmeye dahil edilmiştir.

Flört şiddetine yönelik tutumların yordanmasında benlik saygısı ve bağlanma modellerinin etkisini ortaya koymak amacıyla; Flörtte Şiddete Yönelik Tutum Ölçekleri’nden elde edilen dört toplam puan için her biri ayrı ayrı bağımlı değişken alınarak Rosenberg Benlik Saygısı, YİYE-II Kaçınma ve Kaygı Boyutları değişkenleri bağımsız değişken olmak üzere çoklu regresyon analizi uygulanmıştır. Tablolarda, her

bir değişkene ait R2 değişimi ve toplam modelden elde edilen R2 değişimi konularak her değişimin modele olan katkısı ortaya konmuştur.

İlk olarak Erkeğin Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum toplam puanının, Rosenberg Benlik Saygısı, YİYE-II Kaçınma ve Kaygı Boyutu toplam puanları ile yordanması için kurulan model istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($F_{3,560}=1,098$; $p>0,05$; $R^2=0,004$) (Bkz. Tablo 20).

Tablo 20. Erkeğin Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutumun Benlik Saygısı ve Yakın İlişkilerde Yaşantılar ile Yordanması

Bağımsız Değişkenler	B	T	P	R ²	F	P
Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği	-,380	-1,458	,145			
Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Kaçınma	,023	,611	,541	,004	1,09	,33
Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Kaygı	,029	,907	,365			

Ardından “Erkeğin Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum toplam puanının, Rosenberg Benlik Saygısı toplam puanı ($p>0,05$), YİYE- II Kaçınma ve Kaygı Boyutu toplam puanları ($p>0,05$) ile yordanması için kurulan model istatistiksel olarak anlamsız bulunmuştur ($F_{2,560}=1,745$; $p>0,05$; $R^2=0,012$). (Bkz. Tablo 21).

Tablo 21. Erkeğin Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutumun Yakın İlişkilerde Yaşantılar ile Yordanması

Bağımsız Değişkenler	B	T	P	R ²	F	P
Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği	-,305	-1,279	,201			
Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Kaçınma	-,064	-1,897	,058	,009	1,74	,15
Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Kaygı	,007	,223	,824			

Kadının flörtte uyguladığı psikolojik şiddete yönelik tutumun benlik saygısı ve bağlanma boyutları değişkenleri tarafından açıklanmasında Çoklu Regresyon Analizi

uygulanmıştır. Kadının Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutumlar toplam puanının, Rosenberg Benlik Saygısı toplam puanı, YİYE- II Kaçınma ve Kaygı Boyutu toplam puanları ile yordanması için kurulan model (.049) istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Değişkenler özelinde bakıldığında kadının flörtte uyguladığı psikolojik şiddete yönelik tutum ile Rosenberg benlik saygısı ($p>0,05$) ve YİYE- II Kaçınma Boyutu toplam puanı ($p>0,05$) istatistiksel olarak anlamsız bir ilişki bulunmuştur. Bu duruma göre kadının flörtte uyguladığı psikolojik şiddete yönelik tutumlarda benlik saygısı ve bağlanma modelleri bir arada alındığında istatistiksel olarak anlamlı iken ayrıca analize dahil edildiğinde istatistiksel olarak anlamsız bir ilişki söz konusudur, yani değişkenlerin birlikteliği ile etki oluşmaktadır (Bkz. Tablo 22). Oluşturulan bu modelde, kadının flörtte uyguladığı psikolojik şiddete yönelik tutumunu %1,4 oranında açıklanmaktadır.

Tablo 22. Kadının Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutumun Benlik Saygısı ve Yakın İlişkilerde Yaşantılar ile Yordanması

Bağımsız Değişkenler	B	T	P	R ²	F	P
Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği	-,104	-,377	,707			
Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Kaçınma	,060	1,537	,125	,014	2,55	,04*
Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Kaygı	,083	2,415	,016*			

* $p<0,05$

Ancak kadının flörtte uyguladığı psikolojik şiddete yönelik tutum ile YİYE-II Kaygı Boyutu toplam puanı ile yordanması için kurulan model istatistiksel olarak anlamlıdır ($F_{4,560}=2,467$; $p<0,05$; $R^2=0,014$). Böylece oluşturulan bu modele göre, yakın ilişkilerde kaygının kadının flörtte uyguladığı psikolojik şiddete yönelik tutumu istatistiksel olarak pozitif yönde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Bu bilgiler

doğrultusunda kaygılı bağlanma örüntüsüne sahip bireylerin kadının flörtte uyguladığı psikolojik şiddet tutumlarında daha kabul edici olduğuna ulaşılmıştır (Bkz. Tablo 22).

Son olarak, kadının flörtte uyguladığı fiziksel şiddete yönelik tutumlar üzerinden yapılan Çoklu Regresyon Analizine göre, Kadının Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum toplam puanının; Rosenberg Benlik Saygısı, YİYE-II Kaçınma Boyutu ve YİYE- II Kaygı Boyutu toplam puanları ile yordanması için kurulan modelin istatistiksel düzeyde anlamlı olduğu görülmüştür ($F_{4,560}=3,767$; $p<0,01$; $R^2=0,020$). Buna göre kaygılı bağlanma örüntüsüne sahip bireylerin, kadının flörtte uyguladığı fiziksel şiddet tutumlarında daha kabul edici olduklarına ulaşılmıştır. (Bkz. Tablo 23).

Tablo 23. Kadının Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutumun Benlik Saygısı ve Yakın İlişkilerde Yaşantılar ile Yordanması

Bağımsız Değişkenler	B	T	P	R ²	F	P
Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği	-,203	-,724	,469			
Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Kaçınma	-,047	-1,174	,241	,020	3,76	,01*
Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Kaygı	,101	2,907	,004**			

**p<0,01 *p<0,05

Gerçekleştirilen analize göre, kadının flörtte uyguladığı fiziksel şiddete yönelik tutum ile oluşturulan modelin %2 oranında açıklandığı belirlenmiştir. Bununla birlikte değişkenler esas alındığında, YİYE- II Kaygı Boyutu ($p<0,01$) toplam puanlarının kurulan modelde istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yer aldığı; ve buna karşın Rosenberg Benlik Saygısı ($p>0,05$) ve YİYE- II Kaçınma Boyutu ($p>0,05$) toplam

puanının kurulan modelde istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yer almadığı saptanmıştır (Bkz. Tablo 23).

Tablo 24. Erkeğin Toplam Flört Şiddetine Yönelik Tutumun Benlik Saygısı ve Yakın İlişkilerde Yaşantılar İleYordanması

Bağımsız Değişkenler	B	T	P	R ²	F	P
Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği	-9,359	-1,513	,131			
Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Kaçınma	-,433	-,492	,623	,005	,85	,46
Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Kaygı	,519	,676	,499			

*p<0,05

Erkeğin flörtte uyguladığı toplam şiddete yönelik tutumun benlik saygısı ve bağlanma boyutları değişkenleri tarafından açıklanmasında Çoklu Regresyon Analizi uygulanmıştır. Erkeğin flörtte uyguladığı toplam şiddete yönelik tutumlar toplam puanının, Rosenberg Benlik Saygısı toplam puanı, YİYE- II Kaçınma ve Kaygı Boyutu toplam puanları ile yordanması için kurulan model (,467) istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır (Bkz. Tablo 24).

Tablo 25. Kadının Toplam Flört Şiddetine Yönelik Tutumunun Benlik Saygısı ve Yakın İlişkilerde Yaşantılar İleYordanması

Bağımsız Değişkenler	B	T	P	R ²	F	P
Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği	-3,574	-,614	,540			
Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Kaçınma	,100	,121	,904	,016	3,03	,02*
Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Kaygı	2,122	2,933	,003			

*p<0,05

Son olarak, kadının flörtte uyguladığı toplam şiddete yönelik tutumun benlik saygısı ve bağlanma boyutları değişkenleri tarafından açıklanmasında Çoklu Regresyon Analizi uygulanmıştır. Kadının flörtte uyguladığı toplam şiddete yönelik tutumlar toplam puanının, Rosenberg Benlik Saygısı toplam puanı, YİYE- II Kaçınma

ve Kaygı Boyutu toplam puanları ile yordanması için kurulan model (,029) istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur (Bkz. Tablo 25). Değişkenler özelinde bakıldığında kadının flörtte uyguladığı toplam şiddete yönelik tutum ile Rosenberg benlik saygısı ($p>0,01$) ve YİYE- II Kaçınma Boyutu toplam puanı ($p>0,05$) istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur (Bkz. Tablo 25). Analiz sonucuna göre, kadının flörtte uyguladığı toplam şiddete yönelik tutum ile oluşturulan modelin %2,9 oranında açıklandığı belirlenmiştir. Buna göre değişkenler birlikte ele alındığında; kaygılı ve kaçınan bağlanma örüntüsüne sahip bireylerin kadının uyguladığı toplam flört şiddetine karşı daha kabul edici olduklarına ulaşılmaktadır.

BÖLÜM IV

5. TARTIŞMA VE YORUM

Bu araştırmada, 18-26 yaş arası erken yetişkin bireylerdeki flört şiddetine yönelik tutumların benlik saygısı ve bağlanma modelleri açısından değerlendirilmesi vasıtasıyla değişkenler arasında oluşacak ilişkiyi ortaya koymak esas alınmıştır. Bu amaç doğrultusunda ise; cinsiyet, eğitim durumu, doğum yılı (yaşı), aylık geliri, şu anki romantik ilişki durumu, en uzun süren romantik ilişki süresi, daha önce hiç romantik ilişki yaşayıp yaşamadığı ve romantik partner tarafından psikolojik ve/veya fiziksel şiddete maruz kalma durumu ile maruz bırakma durumu gibi kişisel bilgiler sorgulanmıştır. Ayrıca değişkenler arasındaki ilişki; Flört Şiddetine Yönelik Tutumları Ölçeği (Yumuşak ve Şahin, 2014), Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği (Çuhadaroğlu, 1989) ve Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri- II (Selçuk, Günaydın, Sümer ve

Uysal, 2005) vasıtasıyla incelenmiştir. Analizde; benlik saygısı, yakın ilişkilerde yaşantılar kaçınma ve kaygı boyutu grupları bir arada alınarak flört şiddetine yönelik tutum ölçeklerinden elde edilen toplam puanlar açısından karşılaştırma yapılmıştır. Bu bölümde; yapılan çalışmanın sonucu doğrultusunda bireylerin flört şiddetine yönelik tutumları, benlik saygısı ve bağlanma stilleri açısından incelenmekte ve yorumlanmaktadır.

5.1. Bireylerin Sosyodemografik Özellikler Dağılımı

Sosyodemografik bilgiler esas alınarak incelendiğinde; katılımcıların 18-26 yaş aralığında ve ortalama yaşın 23 olduğu, kadın katılımcıların erkeklere oranla daha fazla olduğu görülmüştür. Katılımcıların eğitim durumu sorulduğunda ağırlıklı lisans düzeyi olduğunu belirtirken; aylık gelir düzeyi sorulduğunda çoğunluğun 3001-6000 tl arasında olduğunu ifade etmiştir. Romantik ilişki geçmişine göre katılımcıların çoğunluğunun daha önce romantik ilişkisi olduğunu ve şu anki romantik ilişki durumuna göre katılımcıların çoğunluğunun bekar olduklarını bildirmiştir. Ayrıca, katılımcılara en uzun süren romantik ilişkileri sorulduğunda, çoğunluğun 1 yıl ve daha az zaman diliminde sürdüğü yanıtları verilmiştir.

5.1.1. Sosyo-ekonomik Düzey İle İlgili Faktörler

Bireylerin sosyoekonomik düzeyini belirlemek için gelir durumu ve eğitim düzeyi referans alınmaktadır (Tüik, 2017). Örneklemin sosyoekonomik düzeyinin orta-üst sınıflandırmalar içerisinde bulunması sebebiyle, flört şiddetine yönelik tutumların kabulünün de azalmış olması muhtemeldir. Literatürde olan, özellikle kadına yönelik şiddetin her sosyoekonomik düzeyde görülebileceğine rağmen ağırlıklı olarak düşük sosyoekonomik düzeyde ortaya çıktığı ifade edilmiştir (Aşkın ve Aşkın, 2017). Düşük sosyoekonomik düzeyde, artan yoksullukla beraber gelişen ekonomik,

psikolojik ve sosyal alandaki olumsuzlukların ev içinde kadına yönelik şiddet olarak yansıdığı görülmüştür (Aşkın ve Aşkın, 2017), ve aile içi şiddetin kadın temelli şekillenmesinde de atfedilen toplumsal cinsiyet rolleri ve ataerkil düzenin oluşturduğu hegemonik erkeklik tanımı etkili olmuştur (Öztürk, 2014). Yabancı literatüre bakıldığında; sosyoekonomik düzey ile flört şiddeti arasında negatif yönde bir korelasyonel ilişki görülmektedir (Stets & Henderson, 1991; Magdol at. al., 1997; O'Keefe, 1998; akt. Lewis & Fremouw, 2001). Ayrıca O'Keefe, Brockopp & Chew (1986) çalışmasına göre; romantik ilişki içerisinde şiddetin özellikle yer aldığı sosyoekonomik düzeyin düşük-orta ve orta gelir düzeyleri olarak saptandığı sonucuna ulaşılmıştır. Kültürel farklılaşmaya rağmen sosyoekonomik düzeyin flört şiddeti ve şiddetin kabulü üzerinde yordayıcı bir faktör olduğu ve özellikle orta, düşük gelir düzeyinde flört şiddeti kabulünün diğer gruplara göre yüksek olduğu saptanmıştır. Bireyin olduğu gibi; bireyin ebeveyninin de eğitim düzeyi flört şiddetine yönelik tutumu üzerinde etkili olmaktadır (Yıldırım ve Terzioğlu, 2018), ebeveyninin eğitim ve sosyoekonomik düzeyi daha düşük olan bireylerde flört şiddeti gözlenme oranı daha yüksektir (Black, Chido, Preble, Weisz, Yoon, Delaney-Black et. al. 2015; Akt., Yıldırım ve Terzioğlu, 2018). Özellikle anne eğitim düzeyi düşük olan bireylerde flört şiddetinin daha fazla görülmesinde, annenin toplumsal cinsiyet rollerinde daha geleneksel bir yaklaşım benimsemesiyle birlikte çocuğun anneyi rol model almasının etkili olacağı şeklinde ilişkilendirilmiştir (Ayyıldız ve Taylan, 2018). Eğitim düzeyi arttıkça şiddet uygulama ve şiddet kabul düzeylerinin azaldığı görülmüştür (Engin, Bayram, Alper, Selimoğlu ve Bilgel, 2005; Tanrıverdi ve Şıpkın, 2008). Kadının eğitim düzeyi arttıkça toplumsal cinsiyet rollerine yaklaşımı değişmektedir ve bu doğrultuda şiddet kabul düzeyi azalmaktadır (Karasu, Göllüce, Güvenç ve Çelik, 2017). Diğer şiddet alanlarında da olduğu gibi kadına yönelik aile içi şiddetin

yoksulluk ve düşük sosyoekonomik düzeyle ilişkisi ortaya konmuştur (Turhan, Güraksın ve İnandı, 2006). Böylece araştırmada, romantik partner tarafından psikolojik/ fiziksel şiddete maruz kalma ve flört şiddetine yönelik tutumlar oranının beklenenin aksine daha düşük düzeyde gözlemlenmesi, örneklemin orta-üst sosyoekonomik düzeyde olması sebebiyle şiddet uygulama ve şiddete yönelik tutumların daha düşük olmasına yönelik çalışmaları destekler niteliktedir.

5.1.2. Cinsiyet İle İlgili Faktörler

Araştırma ve literatür sonuçlarına göre erkek bireyin de romantik ilişki içerisinde şiddete maruz kaldığı ve erkeklerin flört şiddetine yönelik tutumlarda yüksek bir eğilime sahip olduğu gözlemlenmiştir. Çalışmaların çoğunluğunda şiddet olgusu, kadın üzerinden ele alınmıştır. Şiddetin çoğunlukla erkek tarafından gerçekleştirilmekte olup erkek birey ile özdeşleştirildiği ifade edilmiştir (Taşçı, 2003; Söğüt, 2011; TÜİK, 2011; Akan ve Kıran, 2017). Bir başka çalışmada da, toplumsal düzende bir erkeğin sosyal haklarının daha geniş olması ve ekonomik baskınlığa sahip olmasıyla beraber iktidar şeklinde konumlandırmasının romantik partnerler üzerinde tahakküm kurmasında ve şiddet uygulayabilirliğinde etkili olduğunu ifade etmiştir (Pirog-Good&Stets, 1987). Toplumun erkeğe inşa ettiği; güçlü olmak, otorite ve dikta sahibi olmak, baskın olmak ve sert yaklaşımlar benimsemek gibi cinsiyetine özgü tutumlar sebebiyle şiddetin uygulayıcısı olarak öncelikle erkek sorumlu tutulmaktadır (Çelik, 2016). Cinsiyet kaynaklı bu rollerin oluşturduğu beklentiler, romantik ilişki sırasında erkeğe uygulanan bir psikolojik şiddet olmaktadır; böylece erkeğin şiddet uygulayan hem de şiddete maruz kalan bir döngüde kalması söz konusudur (Çelik, 2016). Erkek bireylerin maruz kaldığı romantik ilişkide psikolojik ve fiziksel şiddetin yok sayılması; erkekliğe atfedilen cinsiyet rolleri arasında güçlü, katı ve saldırgan olmak(Esen, Soylu, Siyez ve Demirgürz 2017; DeLisi ve Soundranayagam, 1990;

Dökmen, 2012; Eagly, Wood ve Diekman, 2010; Sunar, 1982) gibi özelliklerin sürdürülmesi ve toplumsal cinsiyet rollerinin devamlılığını besler niteliktedir. Söz konusu stereotipler ve kalıplaşmış cinsiyet rolleri yaklaşımları ile erkeğin maruz kaldığı şiddet göz ardı edilmektedir. Literatürde aile içi şiddet veya romantik ilişkide şiddetin erkek mağdurlarıyla ilgili çalışmaları fazlasıyla kısıtlıdır. Yalnızca ülkemizde değil dünya çapında, aile içi veya romantik ilişki içerisinde şiddete maruz kalma bildirim düzeyi kadınlarda erkeklere oranla daha yüksek saptanmıştır. Yabancı literatürde aile içi şiddete maruz kalan erkek bireylerin yaşadığı utanç, maruz bırakan kişinin alay edici tutumları, destek ekibinin eksikliği sebepleriyle bildirim daha az olduğunu ve erkek bireylerin de romantik ilişki kapsamında şiddete maruz kaldığını belirtmiştir (Barber, 2008). Bu bilgilerin de desteklediği gibi araştırma, kadının flört şiddetine erkeklere oranla daha fazla maruz kaldığının ifade edildiği yönünde sonuçlanmıştır. Fakat bu araştırma özellikle erkek bireyin mağduriyeti kaynaklı görünür olmayan romantik ilişkideki şiddet ve flört şiddetine yönelik tutumları ele almıştır ve bu başlık altında erkeklerin romantik ilişki içerisinde maruz kaldıkları şiddeti ifade etmekten kaçındıkları görülmüştür. Şiddete maruz kalma ifadesinden kaçınılmasında bireylerin uğradıkları flört şiddetini, şiddet olarak tanımlamamaları ve böylece şiddete maruz kaldıklarının farkındalığına erişememeleri ön görülmektedir.

5.1.3. Romantik İlişkide Yaşanan Şiddetin Bildirilmesini Etkileyen

Faktörler

Çalışma için örnekleme ulaşırken kartopu yöntemini kullanmak, katılımcılarla irtibatın olması psikolojik/ fiziksel şiddete maruz kalma ve uygulama durumlarını ifade etmekte engelleyici bir etki oluşturmuştur. Literatür çalışmalarının da desteklediği, genel olarak şiddetin rapor edilmesi veya ifade edilmesindeki kısıtlılıklar söz konusudur. Aile içi şiddet oranlarının yalnızca buzdağının görünen kısmına vekil

olduklarını ve şiddetin hassas bir konu olarak algılanıp kadınların maruz kaldığı şiddeti ifade etmedikleri söylenmektedir (Yetim ve Şahin, 2008). Yalnızca romantik ilişkideki şiddetin ifadesinin değil, aynı zamanda sağlık çalışanlarına uygulanan şiddetin de çok sık olmasına rağmen rapor edilme oranının düşük olduğu da görülmüştür (Vural, Çifti, Fil, Dura ve Vural, 2013). Şiddeti uygulama/maruz kalma ifadesi ve rapor edilmesinden kaçınmanın sebepleri, üzerinde durulması gereken önemli bir çalışma konusudur. Yukarıda belirtilen faktörlerden kaynaklandığı ön görülmekte olup; romantik ilişki içerisinde maruz kalınan/ uygulanan şiddetin beklenilenden daha düşük belirtildiği saptanmıştır. Tüm bu literatür bilgilerinin de desteklediği gibi araştırmada flört şiddetine yönelik tutumlar sonuçlarının beklentinin aksine nesnel ve objektif ifade edilmemesi, çalışmada belli başlı varsayımların karşılanmamasını açıklar niteliktedir.

5.2. Araştırma Değişkenleri Arasındaki İlişki

Çalışmadaki ölçme araçları arasındaki ilişkiler ele alındığında; “Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği” toplam puanı ile “Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Kaygı Boyutu” toplam puanı arasında pozitif yönde anlamlı düzeyde görülen ilişkiye göre; benlik saygısı yükseldikçe yakın ilişkilerdeki kaygı da artmaktadır. İlgili literatür çalışmasında; güvenli bağlanma modeli ile benlik saygısının yüksek düzeyde olumlu bir ilişkiye sahip olduğu, kayıtsız bağlanma modeli ile benlik saygısı arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı, saplantılı (kaygılı bağlanma) ve korkulu bağlanma modeli ile benlik saygısı arasında düşük ve olumlu düzeyde bir ilişki olduğu saptanmıştır (Terzi ve Cihangir-Çankaya, 2009). Fakat bir diğer araştırma göstermektedir ki; kaygılı ve korkulu bağlanma modeline sahip bireylerin düşük özsaygıya sahip oldukları sonucu söz konusudur (Çelik, 2004; Foster, Kernis ve Goldman, 2007). Bu hususta literatürde benlik saygısı ile kaygılı bağlanma modeli arasındaki ilişki farklılıklar göstermektedir.

Çalışmanın literatürle örtüşen bir diğer analiz sonucu ise; “YİYE- II Kaçınma Boyutu” toplam puanının, “Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği”, “Flört Şiddetine Yönelik Tutumlar Ölçeği” toplam puanları ile istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir ilişki göstermemesi olmuştur. Kaçınan bağlanma modeline sahip bireylerde romantik ilişkinin sürdürülmesine yönelik endişe kaygılı bağlanma modeline sahip bireylerin tutumlarından farklı seyir göstermektedir. Kaygılı bağlanma modeline sahip birey ilişki içerisinde kalmak adına daha yoğun ilişkisel örüntü sergileyerek, partnerine bağımlı denilecek bir tutum sergileyebileceken; kaçınan bağlanma modeline sahip birey romantik ilişki içerisinde savunmacı ve agresif tutumuyla ilişkiyi devam ettirme gayesinde olabilecektir. Kaygılı bağlanma örüntüsüne sahip kişilerin kaçınan bağlanma modeline sahip kişilerin nazaran, romantik ilişki içerisinde kalmak adına daha yoğun bir çabaya sahip olması durumu düşünüldüğünde; romantik ilişkinin devamlılığı için süreç esnasında baskı ve şiddete daha yatkın olabilecektir. Bu araştırmada da görüldüğü gibi kaygılı bağlanma modeline sahip bireylerin flört şiddetine yönelik tutumları ve kabulü diğer bağlanma modellerine kıyasla daha yüksek olarak saptanmıştır. Bir diğer; “YİYE- II Kaygı Boyutu” toplam puanı ile “Kadının Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği” toplam puanı arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde pozitif yönlü bir ilişki olduğu görülmüştür. Benzer şekilde, “YİYE- II Kaygı Boyutu” toplam puanı ile “Kadının Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği” toplam puanı arasında da istatistiksel olarak anlamlı düzeyde pozitif yönlü bir ilişki olduğu görülmüştür. Literatürde de bu çalışmayı destekler nitelikte olarak; kaygılı bağlanma modeline sahip bireylerin kızgın mizaca sahip olabilme ve romantik partnerlerini kontrol etme girişimlerinin flört şiddetine yönelik tutumlarla örtüştüğünü göstermektedir. (Follingstad, Bradley, Helff & Laughlin, 2002). Bu sonuca göre, yakın ilişkilerde kaygı puanları arttıkça kadının

flörtte uyguladığı psikolojik ve fiziksel şiddete dair tutumu kabul düzeyi de artış göstermektedir. Hatta kaygılı bağlanma örüntüsü olarak de ele alınacak bir tutum olarak; her halükarda ilişki içerisinde kalma ihtiyacı ile belirginleşen terk edilme ve ayrılık gibi olgularla baş edememek sonucu flört şiddeti ve flört şiddeti tutumlarını kabul etme yönünde artış söz konusudur.

Literatür çalışmaları bireylerde düşük benlik saygısı ve arkadaşlık ilişkilerinde şiddetin kabulü gibi değişkenlerin, flört şiddetine yönelik tutumlara yatkınlıklarında da etkili olduğu yönündedir (O'Keefe, 1998) ve düşük benlik saygısı ile saldırganlık arasındaki ilişkiyi esas alan birçok araştırma bulunmaktadır (Akt.; Kapıcıoğlu, 2018; Lochman ve Lampron, 1986; Keltikangas ve Raikkonen, 1989; Pramnack, 1991; Akt., Arıca, 1995). Bir diğer çalışmaya göre; benlik saygısı ile ilişkisel saldırganlık arasındaki negatif ilişkiye göre, düşük benlik saygısının olumsuz ve istenmeyen davranışları yordayan bir yerde olabileceği ifade edilmiştir (Akt., Kurtyılmaz, Can ve Ceyhan, 2017; Salmivalli, 2001). Hatta, benlik saygısının düzeyi arttıkça şiddet kabul düzeyinin azaldığı sonuçlarına ulaşılmıştır (Sezer ve Sumbas, 2018).

Literatür çalışmalarından yola çıkarak araştırmada; flört şiddetine yönelik tutumların dört alt boyutunun da, benlik saygısı ile istatistiksel olarak anlamlı düzeyde negatif yönlü bir ilişkinin olması beklenmiştir. Flört şiddeti tutumunun özellikle düşük benlik saygısıyla istatistiksel düzeyde anlamlı bir ilişkide olması araştırmanın temel hipotezlerinden biridir. Ancak flört şiddetine yönelik tutumlar hususunda beklentinin tersine sonuçların saptanmasını iki farklı perspektiften açıklamak mümkündür. İlk olarak; daha geleneksel bir bakış açısı olan, özellikle ataerkil toplum yapısında Hıdıroğlu, Topuzoğlu ve Ay (2006)'ın ifadesine göre şiddetin kültürel olarak onaylanması ve eşin kadına, kadının da çocuğa uygulayarak normalize edilmesi şeklindedir (Kaplan, 2011). Şiddetin normalize edilmesiyle birlikte görünürlüğünü de

kaybetmesi söz konusu olmaktadır. Bir diğer yaklaşım ise, şiddetin daha hassasiyetle ele alınmasıyla beraber ifade edilmesindeki kaçınmacı tutumdur. Özellikle kadına yönelik şiddet verileri doğrultusunda, Uluslararası Stratejik Araştırma Kurumu (2012)'una göre 2010 yılı Türkiye'sinde her 100 kadından 42'si fiziksel veya cinsel şiddete maruz kalmıştır. Şiddetin bu denli yaygınlığına rağmen ifade edilmesinin de oldukça zor olduğu belirtilmiştir (T.C. Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, 2009). Şiddetin ifadesinin zorluğunun sebeplerini Hıdıroğlu ve ark. (2006)'na göre kültürel normlar veya ebeveyn tutumları olarak da saptanmasının yani sıra öğrenilmiş tutumlar da referans olmaktadır. Buna ilaveten; toplumun kanayan yarası olan romantik ilişkide şiddet olgusuna geliştirilen hassasiyet ve oluşan bilinçlilik etkisi ile şiddet ifadesinin reddedilmesi, böylece şiddetin meşrulaştırılmaması çabası da söz konusudur. Nitekim, şiddetin uygulanmasına rağmen ifade edilmemesi, şiddetin zarar verici etkilerini azaltmamaktadır. Genel kapsamda araştırmanın literatürün öngördüğü bu sonuçtan farklı bir sonuç vermesini; flört şiddetine yönelik tutum ile flört şiddeti uygulamak hususunda farklılaşması, flört şiddetine yönelik tutumun bildirilmesi durumunda katılımcıların kaçınmacı yaklaşımı ve flört şiddetine yönelik tutumlar ölçeğinin maddelerinin katılımcılar tarafından hassasiyet oluşturması gibi faktörlere yordandığıdır. Şiddet ifadesinin zorluğu ve ifade etmekten kaçınmak, çalışmanın varsayımlarını beklenmedik yönde etkilediği düşünülmektedir. Fakat bu hususta üzerinde durulması gereken bir diğer temayı gözler önüne sermektedir; “şiddete yönelik tutumları ifade etmekte yaşanan zorluğun bireye ve topluma yansımaları nedir?”

Literatür çalışmalarının da öngördüğü biçimde, araştırma sonucuna yönelik bir diğer beklenti ise; flört şiddetine yönelik tutumların dört alt boyutu ile YİYE-II'nin kaygı boyutu arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir sonuç sergilemesi

yönündedir. Fakat araştırma sonuçlarına göre; kaygılı bağlanma örüntüsü ile erkeğin flörtte uyguladığı psikolojik ve fiziksel şiddete yönelik tutumları ile istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir etkileşim göstermediği bulunmuştur. Özellikle erkeğin flörtte uyguladığı fiziksel ve psikolojik şiddete yönelik tutumlar ile kaygılı bağlanma örüntüsü arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişkinin bulunmamasını; cinsiyete atfedilen, erkeğin şiddet uygulaması durumunda günümüz kadın haklarına yönelik yüksek hassasiyetin bir etkisi olarak düşünülmektedir.

Son yıllarda Türkiye’de kadına yönelik şiddet olgusunun oldukça fazla gündeme geldiği ve şiddetin görünürlüğündeki artışın da tartışma konusu olması gözlemlenmiştir (Karal ve Aydemir, 2012). Bununla birlikte toplumda gelişen bilinçlenme, kadına yönelik şiddet olgusuna hassasiyetin artması; özellikle erkeğin uyguladığı şiddet unsurlarını içeren; erkeğin flörtte uyguladığı psikolojik ve fiziksel şiddete yönelik tutumlara verilen cevapları etkileyeceği öngörülmektedir.

5.3. Sosyodemografik Veriler Üzerinden Ölçek Sonuçlarının Değerlendirmesi

Katılımcıların cevapları doğrultusunda ortaya çıkan sosyodemografik özelliklere göre oluşturulan değişken gruplarının ölçek toplam puanları açısından karşılaştırmaları yapılmıştır.

Romantik ilişki durumuna göre, bekar olduğunu belirten grubun “YİYE- II Kaçınma Boyutu” toplam puan ortalamasının, sevgilisi olduğunu belirten grubun toplam puan ortalamasından daha düşük olduğu görülmüştür ve bekar olduğunu belirten grubun sevgilisi olduğunu belirten gruba göre kaygılı bağlanma modeline sahip olma düzeyinin yüksek olduğu görülmüştür.

Romantik ilişki süresinin, kaçınan bağlanma modeli ile pozitif yönlü, kaygılı bağlanma modeli ile negatif yönlü ilişkili olduğu bulunmuştur. Bu sonuca göre, romantik ilişki süresi arttıkça yakın ilişkilerde kaçınma düzeyi artarken kaygı düzeyi azalmaktadır.

Katılımcıların en uzun süren romantik ilişkilerinin süresi açısından yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçlarına göre; en uzun süren romantik ilişki süreleriyle oluşturulan grupların benlik saygısı ve flört şiddetine yönelik tutumların 4 alttip ile istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde bir farklılık bulunmamıştır. Literatür kapsamında, ilişki süresi arttıkça şiddeti kabul düzeyinin azaldığına dair negatif yönlü istatistiksel olarak anlamlı ilişki ifade edilmiştir (Kepir-Savoly, Ulaş ve Demirtaş-Zobaz, 2014). Buna karşın; ilişki süresi değişkenine göre oluşturulan grupların kaçınan bağlanma modeli ve kaygılı bağlanma modeli arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir farklılık bulunmuştur. En uzun süren romantik ilişkisinin 1 yıl veya daha az olduğunu belirten grubun kaçınan bağlanma modeline sahip olma düzeyi, 3- 5 yıl veya 5 yıl ve üzeri ilişki süresi belirten gruba göre daha düşük olduğu; 1-2 yıl sürdüğünü belirten grubun da 5 sene ve üzeri sürdüğünü belirten gruptan daha düşük olduğu bulunmuştur. Ek olarak en uzun süren romantik ilişkisinin 1 yıl veya daha az olduğunu belirten grubun kaygılı bağlanma örüntüsünün diğer gruplara göre daha yüksek olduğu bulunmuştur. Alan yazında, kaçınan ve kaygılı bağlanma örüntüsüne sahip bireylerin romantik ilişkide kendini açmakta zorluk yaşadığı ve romantik ilişki yaşamaktan kaçındıkları belirtilmiştir (Cooper ve Shaver, 1998; Akt., Çalışır, 2009). Bu doğrultuda, kaygılı bağlanma örüntüsüne sahip bireylerin en uzun süren romantik ilişki süresinin, romantik ilişki süresi en kısa olan gruba (1-12 ay) ait olması tahayyül edilen bir sonuçtur. İlâveten kaçınan bağlanma örüntüsüne sahip

bireylerin en uzun süren romantik ilişki süresinin 1 yıl veya daha az süreli gruba mensup olması beklenmesine rağmen bu sonuca ulaşılmamıştır.

Literatürle de örtüşen, cinsiyet değişkeni açısından yapılan değerlendirme sonuçlarına göre; cinsiyet gruplarının “Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği” toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir farklılık bulunmuştur ve kadın grubunun benlik saygı düzeyi erkek grubuna göre daha yüksektir. Bunun yanı sıra; literatürle uyumlu olacak şekilde cinsiyet gruplarının, tüm flört şiddetine yönelik tutumların alt boyutları arasında da istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir değişim bulunmuştur; ve erkek grubunun, flörtte şiddete yönelik tutumların 4 alt boyutunda da kadınlara oranla ortalamaları daha yüksek bulunmuştur. Bu sonuca göre erkeklerin flört şiddetine yönelik tutumları daha fazladır. Erkeklerin flört şiddetine yönelik tutumları kadınlara oranla daha yüksek olmasına karşın; erkeğin flörtte uyguladığı psikolojik ve fiziksel şiddete yönelik tutumlar değerlendirildiğinde beklenenin aksine daha düşük düzeyde sonuçlar görülmüştür. Buna göre erkek bireylerin flört şiddetine yönelik tutumlarını özellikle erkeklerin uyguladığı flört şiddetine yönelik tutumlar olarak ifade etmekten kaçındıkları düşünülebilmektedir. Cinsiyet üzerinden şiddet ifadesinde bulunmamak bir nevi şiddeti örtük olarak devam ettirme isteği ile paralellik gösterebilmektedir. Bir diğer ilişkiye göre kadınların erkeklere nazaran kaygılı bağlanma örüntüsüne sahip olma düzeyleri daha fazladır.

Katılımcıların doğum yılı açısından yapılan Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi sonucundakurulan modelin de istatistiksel düzeyde anlamlı görülmüştür ve doğum yılı büyüdükçe (yaş küçüldükçe) yakın ilişkilerde kaygı düzeyinin arttığı görülmüştür. Böylece, yaş küçüldükçe kaygılı bağlanma örüntüsünde artış olduğu belirlenmiştir. Bu hususta özellikle Z kuşağına doğru kaygılı bağlanma örüntü ilişkisi ele alındığında; jenerasyonun teknoloji ve zamanın getirdikleriyle beraber çok yönlü, sınırsız ve hızlı

tüketimin beraberinde gelişen hızlı üretim koşulları göz önünde bulundurulduğunda (Çetin ve Karalar, 2016), yakın ilişkileri yaşantılama ve bağlanma örüntülerine de izdüşümü mümkün olabilmektedir. Bir tür genel yargı oluşmasından ziyade, Z kuşağı bireylerin romantik ilişki yaklaşımlarının yeni çalışmalarda üzerinde durulması gereken bir alan sağlamaktadır.

Katılımcıların eğitim düzeyi açısından yapılan analiz sonuçlarına göre; lise düzeyinde öğrenim gören grubun, erkeğin flörtte uyguladığı psikolojik şiddete ve fiziksel şiddete yönelik tutumunun lisansüstü düzeyde öğrenim gören gruba göre daha yüksek olduğu anlaşılmıştır. Literatürde; özellikle ebeveynlerinin düşük eğitim düzeyi olan gençlerde flört şiddetinin görülme oranının yüksek olduğu belirtilmiştir (Black, Chido, Preble, Weisz, Yoon, Delaney-Black ve ark. 2015; Akt., Yıldırım ve Terzioğlu, 2018). İlgili literatüre göre kadının eğitim düzeyi düştükçe şiddet görme riskinin arttığı ifade edilmiştir (Thompson, Bonomi, Anderson, Reid, Dimer, Carrell, et al.2006; Akt., Irmak ve Altıntaş, 2017). Bu doğrultuda, heteroseksüel romantik ilişkiyi referans olarak şiddetin kabulü ve eğitim düzeyiyle ilgili çalışmalarca örtüşmektedir. Buna karşın; eğitim düzeyi ile kadının flörtte uyguladığı psikolojik ve fiziksel şiddete yönelik tutumların arasında anlamlı düzeyde bir farklılık görülmemiştir. Buna göre, kadının uyguladığı psikolojik ve/veya fiziksel şiddetin görünür olmadığını veya yok sayıldığını göstermektedir. Bu hususta cinsiyete dayalı pozitif ayrımcılık olgusu soru işareti oluşturmaktadır.

Katılımcıların gelir düzeyleri açısından yapılan analiz sonuçları incelendiğinde; yüksek gelir düzeyine sahip grubun, kadının flörtte uyguladığı psikolojik şiddete yönelik tutum düzeyinin daha yüksek olduğu görülmektedir. Ayrıca, düşük gelir düzeyine sahip grubun kaygılı bağlanma örüntüsüne sahip olma düzeyinin

daha yüksek olduğu bulunmuştur. Bu hususta sosyoekonomik durumun bağlanma modelleri ve flört şiddetine yönelik tutumlar üzerinde etkisi ifade edilmektedir.

Buna karşın; gelir düzeyi düşük olan gruptaerkeğin flörtte uyguladığı psikolojik şiddete yönelik tutumu, gelir düzeyi yüksek gruba göre daha düşük olduğu ve gelir düzeyi düştükçe erkeğin flörtte uyguladığı psikolojik şiddete yönelik tutumların azaldığı sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca orta gelir düzeyine sahip grubun kadının flörtte uyguladığı fiziksel şiddete yönelik tutumun, yüksek gelir düzeyine sahip gruba göre daha düşük olduğu anlaşılmıştır. Sonuç olarak hem erkeğin flörtte uyguladığı fiziksel ve psikolojik şiddete yönelik tutumun kabulü hem de kadının flörtte uyguladığı fiziksel ve psikolojik şiddete yönelik tutumun kabulü aylık gelir düzeyi arttıkça artış göstermektedir. Esasen araştırmanın seyri ve literatür desteğine göre sosyoekonomik düzey arttıkça flört şiddetine yönelik tutumlarda azalmaların görülmesi beklenmektedir; fakat örneklemin tüm gelir düzeylerindeki katılımcıların eşit oranlarda olmaması, özellikle yüksek gelir düzeyine sahip katılımcıların oldukça az olmasının araştırmadaki sonuçlar üzerinde farklı bir etki oluşturduğu varsayılmaktadır. Bu sonuç doğrultusunda, yüksek sosyoekonomik düzeydeki bireyler erkeğin flörtte uyguladığı şiddeti ve kadının flörtte uyguladığı şiddeti kabul edilebilir bir kaynak olarak ele almaktadır. Kadının flörtte uyguladığı şiddetin tüm gruplarda daha kabul edilebilir algılanması üzerinde durulması gereken bir husustur. Söz konusu durum, yeni çalışmaların gelişmesinde ve pozitif ayrımcılık olgusunda destekleyici bir perspektif oluşturmaktadır.

Romantik ilişki geçmişi ele alındığında; daha önce hiç romantik ilişkisi olmayan grubun, daha önce romantik ilişkisi olan gruba göre kaygılı bağlanma örüntüsüne sahip olma düzeyinin yüksek olduğuna ulaşılmıştır. Araştırmada çıkan bu sonuç, daha önce hiç romantik ilişki yaşamamış bireyin deneyimlemediği ve belirsizlik

oluşturan bu ilişki türüne karşı geliştirdiği bir kaygı tepkisi olarak da yordanabilmektedir.

Romantik ilişkide psikolojik şiddete maruz kalma ve maruz bırakma değişkeni ele alındığında; daha önce partneri tarafından psikolojik şiddete maruz kalangrubun, partneri tarafından psikolojik şiddete maruz kalmayan gruba göre daha kaygılı bağlanma örüntüsüne sahip olduğu saptanmıştır. Literatürde bağlanma modeli ile şiddet kabulü arasındaki ilişkiyle alakalı; kaygılı ve kayıtsız bağlanan bireylerde güvenli bağlanma örüntüsüne sahip bireylere göre; hem sözel hem de fiziksel saldırgan tutumların daha fazla gözlendiği, ve Dede (2015)'e göre güvensiz bağlanma modeline sahip bireylerin çatışmalı olaylarda hem zorba hem de kurban olabilecekleri üzerinde durulmuştur (İlgar ve Coşgun-İlgar, 2009). Güvensiz bağlanma modeline sahip bireylerin ikili ilişkilerde bulunma ve ilişkiyi sürdürebilme sürecinde olgun ve sağlıklı ilişki kurma becerilerinin eksikliği söz konusudur. Güvensiz bağlanma modeli ışığında geliştirdikleri yakın ilişkiler becerilerine bakıldığında; özellikle sahip oldukları bağlanma modelini destekleyecek toksik ilişkilerin içerisinde bulunma veya buldukları ilişkiyi toksik bir tutumda ilerletmeye yatkınlıkları düşünülmektedir. Böylece romantik ilişkide psikolojik şiddete maruz kalan bireylerin daha kaygılı bağlanma örüntüsüne sahip olmaları birbirlerini doğrulayan bir sarmala benzetilebilmektedir. Kaygılı bağlanma örüntüsü ile romantik ilişkide psikolojik şiddete maruz kalma arasındaki anlamlı ilişkinin yanı sıra kaçınan bağlanma örüntüsü ile romantik ilişkide maruz kalınan veya maruz bırakılan şiddet geçmişi de önemli bir olgudur. Yine ilgili literatürde, psikolojik flört şiddeti ile kaygılı ve kaçınan bağlanma örüntüleri arasındaki ilişki çalışmalarca ifade edilmiştir (Toplu-Demirtaş ve Hatipoğlu-Sümer, 2016). Ayrıca partnerine psikolojik şiddet uyguladığını belirtilen grubun kadının flörtte uyguladığı psikolojik şiddete yönelik tutumunu kabulü,

partnerine psikolojik şiddet uygulamadığını belirten gruba göre daha yüksek olduğu saptanmıştır. İlaveten, partnerine psikolojik şiddet uyguladığını belirten grubun, kaçınan ve kaygılı bağlanma örüntüsüne sahip olma düzeyleri, partnerine psikolojik şiddet uygulamadığını belirten gruba göre daha yüksek olduğu bulunmuştur. Buna göre, partnerine psikolojik şiddet uygulayan bireylerin güvensiz bağlanma örüntüsüne sahip olma düzeylerinin yüksek olduğu saptanmıştır. Ancak bu hususta dikkat edilmesi gereken bir diğer nokta ise hem psikolojik şiddete maruz kalma hem de psikolojik şiddete maruz bırakma noktasında güvensiz bağlanma örüntüsüne sahip bireylerin gözlemlenmiş olmasıdır. Böylece şiddet olgusunun tek yönlü olamayacağı ve bir döngü halinde bireye mağdur ve zorba rollerini deneyimleteceği bu araştırmada da açıkça ortaya konmuştur.

Romantik ilişkide fiziksel şiddete maruz kalma ve maruz bırakma değişkeni ele alındığında; daha önce partner tarafından fiziksel şiddete maruz kaldığını belirten grubun kaygılı bağlanma modeline sahip olma düzeyi, daha önce partneri tarafından fiziksel şiddete maruz bırakılmadığını belirten grubun toplam puan ortalamasından daha yüksek olduğu saptanmıştır. Alan yazında, kaygılı bağlanma örüntüsüne sahip bireylerin şiddet kabulüyle ilgili ilişkisi üzerinde durulmuştur. Alakalı çalışmada; kaygılı bağlanma örüntüsüne sahip kadınların maruz kaldıkları şiddet karşısında daha çaresiz ve boyun eğici bir tutum benimsediklerini belirtmiştir (Serin, 2016). Ayrıca, partnerine fiziksel şiddet uyguladığını belirten grubun kaygılı bağlanma örüntüsüne sahip olma düzeyi, partnerine fiziksel şiddet uygulamadığını belirten gruba göre daha yüksek olduğu gözlenmiştir. Tıpkı psikolojik şiddete maruz kalma ve maruz bırakma ile kaygılı bağlanma örüntüsü arasındaki korelasyon gibi fiziksel şiddete maruz kalma ve fiziksel şiddete maruz bırakmanın da kaygılı bağlanma örüntüsü ile ilişkisi gözlemlenmiştir. Şiddetin türü fark etmeksizin mağdur ve zorba rollerinde özellikle

güvensiz bağlanma örüntüsünün etkisi ortaya konmuştur. Toplumsal hatta küresel bir sorun olarak görünen şiddet olgusu ile mücadelede bağlanma örüntüsünün etkisi yadsınamayacak bir gerçek olarak ele alınmalıdır.

5.4. Flört Şiddetine Yönelik Tutumların Benlik Saygısı ve Bağlanma Modelleri AçısındanYordanması

Flört şiddetine dair tutumların yordanmasında benlik saygısının etkisini ortaya koyabilmek adına, Flörtte Şiddete Yönelik Tutum Ölçekleri'nden elde edilen dört toplam puan için ilk aşamada benlik saygısı ve bağlanma modelleri bir arada alınarak yapılan analiz ile yordama işlemleri gerçekleştirilmiştir. Daha sonra ise söz konusu toplam puan için kurulan regresyon modellerinden benlik saygısı çıkarılmış ve yalnızca bağlanma stilleri ile yordama işlemi gerçekleştirilmiştir. Böylece benlik saygısı değişkeninin varlığı halinde anlamlı çıkan sonuçların, benlik saygısı değişkeni hariç tutulduğu durumda anlamsız sonuç vermesi istatistiksel olarak benlik saygısının yordayıcı etkisini gösterecek bir bulgudur. Analiz sonuçlarına göre; benlik saygısının olduğu ve benlik saygısının hariç tutulduğu gruplandırmalara göre, benlik saygısının flört şiddetine yönelik tutumlar ile bağlanma modelleri üzerinde etkisi olabileceği yordanmıştır. Benlik saygısının flört şiddetine yönelik tutumlar ile bağlanma modelleri üzerine etkisi; özellikle oluşmuş güvensiz bağlanma modellerinde değişimin zorlayıcılığı göz önünde bulundurulduğunda optimal benlik saygısı ile birey desteklenerek romantik ilişki tutumları ve flört şiddetine yönelik tutumlarında etkileyciliği düşünülmektedir. Kaygılı veya kaçınan bağlanma örüntüsüne sahip bireylerde sağlıklı bir benlik algısı ve optimal düzeyde benlik saygısı, bireyin yakın ilişkilerinde daha olumlu bir sürece işaret edebileceği ön görülmektedir.

5.5. Flörtte Şiddete Yönelik Tutumların, Benlik Saygısı Düzeyi ve Bağlanma Modeli Açısından Karşılaştırılma Sonuçları

Çalışmanın son basamağına göre; Rosenberg Benlik Saygısı ile Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Kaygı ve Kaçınma Boyutu toplam puanları alınarak, flört şiddetine yönelik tutumun açıklanmasında benlik saygısının ve bağlanma boyutlarının etkisini ortaya koyabilmek amacıyla çoklu regresyon analizi uygulanarak karşılaştırılmıştır. Böylece; çalışma örnekleminin flörtte şiddete yönelik tutum puanları arasında farklılık olup olmadığı, yakın ilişkilerde yaşantılar kaygı ve kaçınma boyutları düzeylerine göre incelenmiştir. Erkeğin flörtte uyguladığı psikolojik ve fiziksel şiddete yönelik, kadının flörtte uyguladığı psikolojik ve fiziksel şiddete yönelik tutumun benlik saygısı ve yakın ilişkilerde yaşantılar ile yordanması şeklinde yapılan analizler sonucuna göre; kadının flörtte uyguladığı psikolojik şiddete yönelik tutumun, benlik saygısı ve yakın ilişkilerde yaşantılar ile yordanması anlamlı bulunmuştur. Böylece sahip olunan bağlanma modeli ve benlik saygısı kadının flörtte uyguladığı şiddet türlerine yönelik tutumlarda etkili olmaktadır. Kadınların uyguladığı şiddetin olumlu yordanmasında, pozitif ayrımcı düşünce sistemlerine ilaveten güvensiz bağlanma örüntülerinin de etkili olduğu yönünde çıkarımlar yapmak mümkündür. Bununla birlikte kaygılı bağlanma örüntüsünün kadının flörtte uyguladığı psikolojik şiddete dair tutumlarda daha kabul edici olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Kaygılı bağlanma örüntüsünün şiddet kabulü ve şiddet uygulayıcılığı hususunda ne yazık ki daha şiddete açık bulunmaktadır.

Oluşturulan bu modelde, değişkenleri birlikte dahil edilmesiyle beraber kadının flörtte uyguladığı psikolojik şiddete yönelik tutumunu %1,4 oranında açıklanmıştır. Bu oran ile bireylerin sahip olduğu bağlanma modeli ve benlik saygısının kadının flörtte şiddete yönelik tutumlar üzerindeki etkisinin bir kez daha sağlamasının

yapıldığını kanıtlar niteliktedir. Bir diğer anlamlı sonuç ise kadının flörtte uyguladığı fiziksel şiddete yönelik tutumun benlik saygısı ve yakın ilişkilerde yaşantılar ile yordanması modelidir. Oluşturulan bu modelde ise kadının flörtte uyguladığı fiziksel şiddete yönelik tutumun %2 oranında açıklandığı belirlenmiştir. Özellikle kadının flörtte uyguladığı fiziksel ve psikolojik şiddete yönelik tutumların bağlanma ve benlik saygısı değişkenlerinden etkilenmektedir.

Bu dört model içerisinde özellikle kadının flörtte uyguladığı fiziksel ve psikolojik şiddete yönelik tutumların oluşturduğu modellerin yordayıcılığının anlamlı ve kaygılı bağlanma örüntüsüyle ilişkili bulunması; kadının flört şiddeti uygulayabilirliği ile kaygılı bağlanma örüntüsü arasındaki ilişkiyi esas alan çalışmaların filizlenmesinde adım niteliğindedir. Söz konusu çalışmada hedeflenen, bağlanma ve benlik saygısı değişkenlerinin etkisi erkeğin flört şiddetine yönelik tutumlarının, kadının flört şiddetine yönelik tutumları kadar anlamlı bulunamaması; erkeğin flört şiddetine yönelik tutumlarında etkili olabilecek başka değişkenlerin de olduğunu düşündürmektedir. Bu vaziyette toplumsal cinsiyet rolleri veya geleneksel aile tutumlarına atıfta bulunmak literatürde sık rastlanan durumları yineleyici nitelikte olacaktır. Fakat bu araştırma pozitif ayrımcılığın, toplumsal cinsiyet rollerinin, erkeklik/kadınlık kavramlarının bir adım daha ötesine giderek bireysel farklılıklardan doğan basmakalıp tutumlara odaklanmaktadır. Bağlanma modelleri ve benlik saygısı kadının flörtte uyguladığı şiddet türlerine yönelik tutumları olduğu kadar erkeğin flörtte uyguladığı şiddet türlerine yönelik tutumlarını da etkilemektedir. Yalnızca kadının flörtte uyguladığı şiddet türlerine yönelik tutumlarda kaygılı bağlanma örüntüsünün etkisi oldukça belirgin iken; erkeğin flörtte uyguladığı şiddet türlerine yönelik tutumlarda bulanıklaşmasını etkileyen faktörler oldukça önemlidir.

6. ÖNERİLER

Bu araştırmada flört Şiddetine yönelik tutumlar, bağlanma modelleri ve benlik saygısı arasındaki ilişki; benlik saygısı ile kaygılı bağlanma modeli arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişkinin varlığı ve, flört Şiddetine yönelik tutumlarda kadının flörtte uyguladığı fiziksel/ psikolojik Şiddete yönelik tutumu ile kaygılı bağlanma modeli arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Bir bakıma kadınların flörtte uyguladığı Şiddete yönelik kabulün kaygılı bağlanma örüntüsüne sahip bireylerde daha yüksek olacağı sonucuna ulaşılmıştır. Flört Şiddetine yönelik tutumlarda, benlik saygısı ile bağlanma modelleri arasında yordayıcı etki grlmŐtir.

Bu bilgiler doğrultusunda, araştırmanın getirdiği sorular aşağıda bulunmaktadır:

Erken yetişkin bireylerin flörtte Şiddete yönelik tutumlar ile düşük benlik saygısı arasında istatistiksel bir anlamlı ilişki beklentisi; rneklemen sosyoekonomik durumu ve eğitim düzeyi orta-üst gruba daha yatkın olduğu ve Şiddet tutumuna yakın olma durumunun ifade edilmesinden kağınmalar sebepleriyle tersine bir seyir izlemiŐtir. Bir sonraki çalışmalarda ise; üst, orta ve düşük sosyoekonomik grupların eşit oranlarda seçilerek uygulanması ve böylece düşük benlik saygısı ile flört Şiddetine yönelik tutumlar arasındaki ilişki daha sağlıklı bir biçimde ortaya konması önerilmektedir.

Erkeğin flört Şiddetinde maruz kalan pozisyonu hem literatür kapsamında hem de bu araştırma nezdinde eksik kalan bir alandır, özellikle erkeğin uğradığı flört Şiddeti ve dezavantajlı konumlarını içeren saha çalışmalarının yapılması tavsiye edilmektedir.

Bu çalışmaya toplumsal cinsiyet rolleri ve bu rollere yaklaşım biçimi değişkeninin de ilave edilmesiyle, flört Şiddetine yönelik tutumlarda toplumsal

cinsiyet rolü etkisinin önemini bilimsel yöntemlerle vurgulayacak yeni bir araştırma literatüre taze bir perspektif sağlayacaktır.

Ayrıca kadının flörtte uyguladığı şiddet türlerine yönelik tutumlarda kaygılı bağlanma örüntüsünün etkisi yüksek olmasına rağmen, erkeğin flörtte uyguladığı şiddet türlerine yönelik tutumlarda kaygılı bağlanma örüntüsünün etkisinin belirsiz olmasını etkileyen faktörler oldukça önemlidir. Bir sonraki araştırmalarda bu noktalara değinmek erkeklerin flörtte uyguladığı şiddet türlerine yönelik tutumlar ve erkeklerin bağlanma örüntülerinin romantik ilişkideki izdüşümlerini belirlemekte etki olacaktır.

Bir başka önemli nokta olarak; tüm cinsel yönelimleri kapsayan romantik ilişkiler esas alınarak flört şiddetine ve flört şiddetine yönelik tutumlara ait yeni araştırmalar önerilmektedir. Özellikle heteroseksüel ve homoseksüel ilişki dinamiklerindeki değişimlerin göz önünde bulundurulması literatürü zenginleştirecek bir yaklaşım olacaktır.

Diğer çalışmalara ilham olabilecek bir husus olarak; Z kuşağı bireylerin romantik ilişkiyi yaşantılama süreçlerine yönelik çalışmalar literatürün bir eksik yanıdır. Teknolojinin varlığı ile hızlı akışların, artık bir hayat biçimi olduğu bu çağda bağlanma örüntüleri ve romantik ilişkiyi deneyimleme biçimleri üzerine yeni çalışmalar yapmak oldukça faydalı olacaktır.

7. KISITLILIKLAR

Araştırmada flört şiddetine yönelik tutumları değerlendiren ölçeklerin; gerek üslubu gerekse direkt şiddet sorularını yöneltme biçiminden mütevellit katılımcılar üzerinde şiddeti gizleme eğilimi oluşturduğu alınan geri dönüşlerce belirlenmiştir. Bu sebeple flört şiddetine yönelik tutumlar beklenenin aksine daha düşük oranda gözlemlenmiştir.

“Flört Şiddetine Yönelik Tutumlar Ölçeği”ndeki üslup cinsiyetçi bir dil olarak görülmesine rağmen bu ölçek kullanılmıştır.

Çalışmanın kartopu yöntemi ile yapılması bireylerin daha önce maruz kaldığı/ maruz bıraktığı şiddet öykülerini de açıkça ortaya koymaları önünde bir engel oluşturmuştur. Şiddetin oldukça hassas ele alınması; ifade edilmesini engellemesine rağmen uygulanmasında ne yazık ki ciddi anlamda bir önleyicilik oluşturmamaktadır.

Ayrıca erkeğin flört şiddetinde maruz kalan pozisyonu hem literatür kapsamında hem de bu araştırma nezdinde eksik kalan bir alandır. Bağlanma modelleri ve benlik saygısı gibi değişkenlerin; erkeğin flört şiddetine yönelik tutumlarının kadının flört şiddetine yönelik tutumlarına oranla etkisi daha muğlak kalmıştır.

Bu çalışmada örneklemden önemli kısıtlılıklardan biri de katılımcıların yüksek oranla orta-yüksek sosyoekonomik düzeye mensup bireyler olmasıdır. Tüm sosyoekonomik düzeylere mensup katılımcılarla yapılacak çalışma demografik yaklaşım noktasında daha aydınlatıcı olacaktır.

Orta ve ileri yaş grupları ile klinik popülasyona ait sonuçlar bulunmamaktadır. Özellikle 1960, 1970 ve 1980 kuşağı bireylerin romantik ilişkide flört şiddetine yönelik tutumlarını incelemek ve kuşakları arasında herhangi bir değişim olup olmadığına yönelik bulgular bulunmamaktadır. Ayrıca romantik ilişki süresi uzun olan (örneğin 10 yıl ve üzeri) bireylerdeki romantik ilişkide şiddet ve flört şiddetine yönelik tutumları incelemek değerli bir bulgu olacaktır.

Son olarak bu çalışmada farklı cinsel yönelimleri temsil eden bireyler ve bu yönelimlerdeki tutumlar incelenmemiştir. Bu çalışmanın bir noksanı, tüm cinsel yönelimlerden ziyade yalnızca heteroseksüel romantik ilişki ele alınmıştır.

8. KAYNAKLAR

Ackard, D. M., Eisenberg, M. E., & Neumark-Sztainer, D. (2007). Long-term impact of adolescent dating violence on the behavioral and psychological health of male and female youth. *The Journal of pediatrics*, 151(5), 476-481.

Adler, A. & (Ed.) Sipal, K. (1984). Yaşama sanatı. İstanbul: Say Yayınları.

Ainsworth, M. D. S., Blehar, M. C., Waters, E. & Wall, S. (1978) Patterns of Attachment: A Psychological study of the strange situation. *Hillsdale, lawlence erlbaum associates*.

Aizenman, M., & Kelley, G. (1988). The incidence of violence and acquaintance rape in dating relationships among college men and women. *Journal of college student development*, 29(4), 305–311.

Alan-Dikmen, H., Özaydın, T. ve Dereli-Yılmaz, S. (2018). Üniversitedeki kadın öğrencilerde yaşanan flört şiddeti ile anksiyete ve umutsuzluk düzeyleri arasındaki ilişki. *ACU Sağlık bilimleri dergisi*, 9(2): 170-176.

Arbona, C. & Power, T.G. (2003). Parental attachment and self- esteem and antisocial behaviors among african american, european american and mexican american adolescents. *Journal of counseling psychology*, 50(1), 40- 51.

Archer J. & Lloyd B. (1985). Sex and gender. *Cambridge university press*, New York.

Archer, J. (2000). Sex differences in aggression between heterosexual partners: A meta analytic review. *Psychological bulletin*, 126, 651-680.

Arıcak, O.T. (2012). Üniversite öğrencilerinde benlik saygısı. *Psikoloji çalışmaları*, 25(0): 19-30.

Armsden, G. C. & Greenberg, M. T. (1987). The inventory of parent and peer attachment: Individual differences and their relationship to psychological well-being in adolescence. *Journal of youth and adolescence*, 16(5), 427-454.

Aslan, D., Vefikuluçay, D., Zeyneloğlu, S., Erdost, T. ve Temel, F. (2008). Ankara'da iki hemşirelik yüksek okulunun birinci ve dördüncü sınıflarından okuyan öğrencilerinin flört şiddetine maruz kalma, flört ilişkilerinde şiddet uygulama durumlarının ve bu konudaki görüşlerinin saptanması araştırması. Hacettepe Üniversitesi kadın sorunları araştırma merkezi, Ankara.

Aşkın, E. Ö. ve Aşkın, U. (2017). Kadına yönelik aile içi şiddet ve yoksulluk ilişkisi: aile içi şiddet mağduru kadınlar üzerine bir araştırma. *Kapadokya Akademik Bakış*, 1 (2), 16-37.

Atkinson, R. L., Atkinson, R. C., Smith, E. E., Bem, D. J. & Hoeksema, S. N., Alogan, Y. (Çev). (1999). Psikolojiye giriş *Ankara: Arkadaş yayınları*.

Auslander, W., Tlapek, S. M., Threlfall, J., Edmond, T. & Dunn, J. (2018). Mental health pathways linking childhood maltreatment to interpersonal revictimization during adolescence for girls in the child welfare system. *Journal of interpersonal violence*, 33(7), 1169-1191.

Avşar-Baldan, G. ve Akış, N. (2017). Flört şiddeti. *Uludağ Üniversitesi tıp fakültesi dergisi*, 43(1), 41-44.

Aydın, B. (2005). Çocuk ve ergen psikolojisi. Ankara: *Atlas Yayınları*.

Akan, Y. ve Kiran, B.(2017). erkeklerin şiddete maruz kalma ve şiddet uygulama yaşantıları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *international journal of education technology and scientific researches*, 2(2), 47-71.

Ball, M. (1977). Issues of violence in family casework. *Social casework*, 58(1), 3-12.

Barber, CF. (2008). Domestic violence against men. *Nursing standard*. 22(51), 35-39.

Bartholomew, K. (1990). Avoidance of intimacy: An Attachment perspective. *Journal of social and personal relationships*, 7(2), 147-178.

Bartholomew, K. & Horowitz, L.M. (1991). Attachment styles among young adolescents. *Journal pers socpsychol*; 61, 226-244.

Başar, F. ve Demirci, N. (2015). Toplumsal cinsiyet eşitsizliği ve şiddet. *Kadın sağlığı ve hemşireliği dergisi*, 2(1), 41-52.

Baymur, F., (1994). Genel psikoloji. İstanbul: *İnkılap Kitabevi*, 11..

Beck, A. T., Steer, R. A. & Brown, G. K. (1987). Beck depression inventory. New York: Harcourt Brace Jovanovich.

Bennett, D. A. (2001). How can I deal with missing data in my study? *Australian and New Zealand Journal of Public Health*, 25(5), 464-469. doi:10.1111/j.1467-842X.2001.tb00294.x.

Bernard, M. L. & Bernard, J. L. (1983). Violent intimacy: The Family as a model for love relationships. *Family Relations*, 283-286.

Bowlby, J. (1969). Attachment and loss: Vol. I. Attachment. New York: Basic Books.
Second Edition.

Bowlby, J. (1973). Attachment and Loss, Vol. II. Separation, Anxiety and Anger. New York Basic Books.

Brown, L. S. & Wright, J. (2003). The relationship between attachment strategies and psychopathology in adolescence. *Psychology and psychotherapy: theory, research and practice*, 76(4), 351-367.

Bruck, C. S. & Allen, T. D. (2003). The relationship between big five personality traits, negative affectivity, type A behavior, and work-family conflict. *Journal of vocational behavior*, 63(3), 457-472.

Bursal, M. (2019). SPSS ile temel veri analizleri. Ankara: Anı Yayıncılık.

Bush, D. M. & Simmons, R. G. (1987). Gender and coping with the entry into early adolescence. In R. C. Barnett, L. Biener, & G. K. Baruch (Eds.), *Gender and stress* (pp. 185-217).

Bylsma, W. H., Cozzarelli, C. & Sumer, N. (1997). Relation between adult attachment styles and global self-esteem. *Basic and applied social psychology*, 19(1), 1-16.

Carver, C. S., & Scheier, M. F. (2003). Self-regulatory perspectives on personality.

Cascardi M, Jouriles EN., (2018). A Study space analysis and narrative review of trauma-informed mediators of dating violence. *trauma, violence, & abuse*, 19(3), 266-85.

- Chrzanowski, G. (1981). The genesis and nature of self-esteem. *American journal of psychotherapy*, 35(1), 38-46.
- Clark, K. (1994). Sociobiologic perspective on dating violence . Doctoral dissertation, master thesis, Hall State University, Department of Psychology, Indiana.
- Coleman, J. & Hendry, L. (1990). The nature of adolescence (Second Edition). London: Routledge.
- Cook W. L. (2000). Understanding attachment security in family context. *Journal of personality and social psychology*, 78, 285-294.
- Cooper, M.L., Collins, N.L. & Shaver, P.R., (1998). Attachment styles, emotional regulation and adjustment in adolescence. *Journal of personality and social psychology*, 74, 1380-1397.
- Coopersmith, S. (1967). Parental characteristics related to self-esteem. In, The antecedents of self-esteem. San Francisco: Freeman.
- Craig, W. M. (1998). The Relationship among bullying, victimization, depression, anxiety and aggression in elementary school children. *Personality and individual differences*, 24, 123-130.
- Cramer, D. (2003a). Facilitativeness, conflict, demand for approval, self-esteem, and satisfaction with romantic relationships. *Journal of psychology*, 137 (1), 85-98.
- Çalışır, M. (2009). Yetişkin bağlanma kuramı ve duygulanım düzenleme stratejilerinin depresyonla ilişkisi. *Psikiyatride güncel yaklaşımlar*, 1, 240-255.

- Çelik, Ş. (2004). The effects of an attachment oriented psychoeducational group training on improving the preoccupied attachment styles of university students. Master's thesis, Middle East Technical Universty
- Çetin, C., ve Karalar, S. (2016). X, Y ve Z Kuşağı öğrencilerin çok yönlü ve sınırsız kariyer algıları üzerine bir araştırma. *Yönetim bilimleri dergisi (journal of administrative sciences)* , 28(14), 157-197.
- Çuhadaroğlu, F. (1986). Adolesanlarda benlik saygısı. Uzmanlık tezi, Hacettepe Üniveritesi tıp fakültesi psikiyatri anabilim dalı, Ankara.
- Dede, F. (2015). Lise öğrencilerinin çatışma çözme yaklaşımlarının bağlanma stilleri ve bazı değişkenler açısından değerlendirilmesi. Yüksek lisans tezi, Çukurova Üniversitesi sosyal bilimler enstitüsü, Adana.
- Demir, M., (2008). Sweetheart, you really make me happy: Romantic relationship quality and personality as predictors of happiness among emerging adults. *Journal of happiness studies*, 9, 57–277.
- Diane, R., Follingstad, R. G., Bradley, C. M., Helff-James E. (2002), Violence and victims, A Model for predicting dating violence: anxious attachment, angry temperament, and need for relationship control. Laughlin University of South Carolina, *Springer publishing company*, 17(1), Columbia.
- Doğan, T. ve Eryılmaz, A. (2013). İki boyutlu benlik saygısı ve öznel iyi oluş arasındaki ilişkilerin incelenmesi. *Pamukkale üniversitesi eğitim fakültesi dergisi*, 33, 107-117.
- Ely, G., Dulmus, C. N., & Wodarski, J. S. (2002). Adolescent dating violence. *Handbook of violence*, 33-53.

- Erbek, E., Eradamlar, N., Beştepe, E., Akar, H. ve Alpkan, L. (2004). Kadına yönelik fiziksel ve cinsel şiddet; üç grup evli çiftte karşılaştırmalı bir çalışma. *Düşünen adam: psikiyatri ve nörolojik bilimler dergisi*, 17(4),196-204.
- Erbil, N., Divan, Z. ve Önder, P. (2006). Ergenlerin benlik saygısına ailelerinin tutum ve davranışlarının etkisi. *Aile ve toplum dergisi*, 8(3): 10.
- Erözkan, A. (2011). Üniversite öğrencilerinin bağlanma stilleri ve karar stratejileri. *Uluslararası avrasya sosyal bilimler dergisi*, 2(3).
- Esen, E. Soylu, Y., Siyez, D. M. ve Demirgürz, G. (2017). Üniversite öğrencilerinde toplumsal cinsiyet algısının toplumsal cinsiyet rolü ve cinsiyet değişkenlerine göre incelenmesi. *E-uluslararası eğitim araştırmaları dergisi*, 8(1), 46-63.
- Esenay, F. I. (2002). Üniversite öğrencilerinde sağlık davranışlarının sosyal destek ve benlik saygısı ile ilişkisinin incelenmesi Yüksek lisans tezi, Mersin Üniversitesi sağlık bilimleri enstitüsü.
- Fidan, F. ve Yeşil, Y. (2018). Nedenleri ve sonuçları itibariyle flört şiddeti. *Balkan ve yakın doğu sosyal bilimler dergisi*, 4(1).
- Flouri, E. (2006). Parental interest in children's education, children's self-esteem and locus of control, and later educational attainment: Twenty-six year follow-up of the 1970 British birth cohort. *British journal of Educational psychology*, 76(1), 41-55.
- Foshee, V., Bauman, K., Linder, F., Rice, J. & Wilcher, R. (2007). Typologies of adolescent dating violence identifying typologies of adolescent dating violence perpetration. *Journal of interpersonal violence*, 22(5), 498-519.

- Fraley, R.C. & Shaver, P.R. Adult romantic attachment: theoretical developments, emerging controversies, and unanswered questions. *Review of general psychology*, 4(2), 132-154.
- Gander, J. M. & Gardiner, W. H., Onur, B. (Çev). (1995). Çocuk ve ergen gelişimi. Ankara: İmge.
- Geist, C. R. & Hamrick, T. J. (1983). Social avoidance and distress: Its relationship to self-confidence, and needs for affiliation, change, dominance, and deference. *Journal of clinical psychology*, 39(5), 727-730.
- Göçener, D. (2010). Üniversite öğrencilerinin güvenli bağlanma düzeyleri ile kişilerarası ilişki tarzları arasındaki ilişkiler. Yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi sosyal bilimler enstitüsü psikoloji (sosyal psikoloji) anabilim dalı, Ankara.
- Güloğlu, B. ve Kararımk, Ö. (2010). Üniversite öğrencilerinde yalnızlığın yordayıcısı olarak benlik saygısı ve psikolojik sağlamlık. *Ege eğitim dergisi*, 11(2): 73-88.
- Güney, S. (2009). Sosyal psikoloji, 1. Baskı, Ankara, Nobel Yayın Dağıtım, s.83-84-85.
- Haktanır, G. ve Baran, G. (1998). Gençlerin benlik saygısı düzeyleri ile ana-baba tutumlarını algılamalarının incelenmesi, *Çocuk ve gençlik ruh sağlığı dergisi*, 5(3), 134-141.
- Hamarta, E., Arslan, C., Saygın, Y. ve Özyeşil, Z., (2009). Benlik saygısı ve akılcı olmayan inançlar bakımından üniversite öğrencilerinin stresle başa çıkma yaklaşımlarının analizi. *Değerler eğitim dergisi*, 7(18), 25-42.

- Harter, S. (1990b). Self and identity development. In S. S. Feldman & G. R. Elliott (Eds.), *At the threshold: The developing adolescent* (pp. 352-387). Cambridge, MA: Harvard University press.
- Hazan, C. & Shaver, P.R. (1987). Romantic love conceptualized as an attachment process. *Journal pers socpsychol*, 52, 511-524.
- Hazan, C. & Shaver, PR., (1990). Love And Work: An Attachment-Theoretical Perspective. *J Pers SocPsychol*, 59: 270-280.
- Hazan, C. & Shaver, P. R. (1994). Attachment as an organizational framework for research on close relationships. *Psychological inquiry*, 5, 1-22.
- Horney, K. (1950). The tyranny of the should. Neurosis and human growth. *The Struggle Towards Self Realisation*, 64-85.
- Howard, M. S. & Medway, F. J. (2004). Adolescents' attachment and coping with stress. *Psychology in the schools*, 41(3), 391-402.
- Irmak, Ç. ve Altıntaş, M. (2017). Aile içi şiddet mağduru kadınlarda ruhsal dayanıklılık, bağlanma biçimleri, başa çıkma tutumları ve psikopatoloji. *Anadolu psikiyatri dergisi*. 18(6), 561-570.
- İlgar, M. Z. ve Coşgun-İlgar, S. (2018). Şiddet eğiliminde bağlanmanın rolü. Biruni Üniversitesi.
- James, W., Burkhardt, F., Bowers, F. & Skrupskelis, I. K. (1890). *The principles of psychology*. 1(2), London: Macmillan.
- Joseph, R. (1992). *The Right brain and the unconscious discovering the stranger within*. Plenum press, New York.

- Kaestle, C.E. & Halpern, C.T. (2005). Sexual intercourse precedes partner violence in adolescent romantic relationships. *Journal of adolescent health*, 36, 386–392.
- Kapıcı, E.G. (2004). İlköğretim öğrencilerinin zorbalığa maruz kalma türünün ve sıklığının depresyon, kaygı ve benlik saygısıyla ilişkisi. *Ankara Üniversitesi eğitim bilimleri fakültesi dergisi*, 37(1), 1-13.
- Kapıcı, E.G. ve Küçüker, S. (2006). ana babaya bağlanma ölçeği: türk üniversite öğrencilerinde psikometrik özelliklerinin değerlendirilmesi. *Türk psikiyatri dergisi*, 17(4), 286-295.
- Kapıcıoğlu, İ. (2008). Üniversite öğrencilerinin şiddet algısı. Yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi sosyal bilimler enstitüsü psikolojik hizmetler anabilim dalı, Konya.
- Kaplan, B. ve Aksel, E.Ş. (2013). Ergenlerde bağlanma ve saldırganlık davranışları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Nesne psikoloji dergisi*, 1(1).
- Kaplan. H. I., Sadock. B.J & Grebb. J.A. (1994). Synopsis of psychiatry. Baltimore Maryland, 161-165.
- Karabacak, A. ve Kodan-Çetinkaya, S. (2015). Üniversite öğrencilerinin şiddet kabul düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Eğitim kuram ve uygulama araştırmaları dergisi*, 1(1), 13-21.
- Karahasanoğlu, G., (2016). Üniversite öğrencilerinde aşka ilişkin tutumlar, kişilik özellikleri ile bağlanma stilleri arasındaki ilişkilerin cinsiyet ve mevcut ilişki durumu bağlamında incelenmesi. Yüksek lisans tezi, İstanbul Bilim Üniversitesi sosyal bilimler enstitüsü psikoloji anabilim dalı, İstanbul.

- Karal, D. ve Aydemir, E. (2012). Türkiye’de kadına yönelik şiddet. uluslararası stratejik araştırmalar kurumu sosyal araştırmalar merkezi, *USAK yayınları*, Birinci Baskı, Ankara.
- Karataş, Z. (2012). Eğitim fakóltesi öğrencilerinin empatik becerileri ve benlik saygısı düzeylerinin incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi eğitim fakóltesi dergisi*, 12(23), 97-114.
- Kassin, S. (1998). *Psychology (Second Edition)*. New Jersey: Prentice Hall.
- Kaufman, J. & Zigler, E. (1987). Do abused children become abusive parents? *American journal of orthopsychiatry*, 57(2), 186-192.
- Kavut, S. (2018). Karen Horney ve nevrotik kişilik üzerine bir araştırma: blue jasmine örneği. *Uluslararası sosyal araştırma dergisi*, 11(55).
- Kepir-Savoly, D.D., Ulaş, Ö. ve Demirtaş-Zorbaz, S. (2014). Üniversite öğrencilerinin çiftler arası şiddet kabul düzeylerini etkileyen etmenler. *Turkish psychological counseling and guidance journal*, 5(42), 173-183.
- Kesebir, S., Kavzoğlu, S.Ö. ve Üstündağ, M.F. (2011). Bağlanma ve psikopatoloji. *Psikiyatride güncel yaklaşımlar*, 3(2): 321-342.
- Kılıç, M. (2015). Üniversite öğrencilerinin sosyal görünüş kaygıları ile benlik saygıları ve yalnızlık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi sağlık bilimleri enstitüsü, Konya.
- Kızmaz, Z. (2006). Okullardaki şiddet davranışının kaynakları üzerine kuramsal bir yaklaşım. *Cumhuriyet Üniversitesi sosyal bilimler dergisi*, 30(1).

- Kobak, R. R., Cole, H. E., Ferenz-Gillies, R., Fleming, W. S., & Gamble, W. (1993). Attachment and emotion regulation during mother-teen problem solving: A control theory analysis. *Child development*, 64(1), 231-245.
- Korkmaz, M. (1996). Yetişkin örneklem için benlik saygısı ölçeğinin güvenirlik ve geçerlik çalışması. Yüksek lisans tezi, Ege Üniversitesi sosyal bilimler enstitüsü psikoloji anabilim dalı, İzmir.
- Kulaksızoğlu, A. (2001). Ergenlik psikolojisi. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Kurtyılmaz, Y., Can, G. ve Ceyhan A.A. (2017). üniversite öğrencilerinin ilişkisel saldırganlık ile benlik saygısı, sosyal bağlılık ve sosyal kaygı düzeyleri arasındaki ilişkiler. *Türk psikolojik danışma ve rehberlik dergisi*, 7(47),33-52.
- Lee, J.A. (1977). A Typology of styles of loving. *Personality and social psychology bulletin*, 3(2), 173-182.
- Lee, J.A. (1988). Love- Styles. In: Sternberg, R.J. and Barnes, M.L., (Eds.), *The psychology of love*, Yale University press, New Haven, 38-67.
- Le Franc, E., Samms-Vaughan, M., Hambleton, I., Fox, K., & Brown, D. (2008). Violencia interpersonal en tres países del Caribe: Barbados, Jamaica y Trinidad y Tobago. *Revista panamericana de salud publica*, 24(6), 409-422.
- Lewis, M. (Ed.), (2002). *Child and adolescent psychiatry: A comprehensive textbook*. Lippincott Williams & Wilkins Publishers, 2002.
- Lochman, J. E. & Lampron, L. B. (1986). Situational social problem-solving skills and self-esteem of aggressive and nonaggressive boys. *Journal of abnormal child psychology*, 14(4), 605-617.

- Main, M., Kaplan, N. & Cassidy, J. (1985). Security in infancy, childhood and adulthood: a move to the level of representation. *Monographs of the society for research in child development*, 50(1-2), 66-104.
- Mann, M., Hosman, C.M., Schaalma, H.P. & DeVries, N.K., (2004). Self-esteem in a broad- spectrum approach for mental health promotion. *Health education research*, 19(4), 357-372.
- Martins, C., Gouveia A., Chaves, M., Lourenço R., Marques, S. & Sankos T. (2014). Dating violence and nursing student well-being. *atencion primaria*, 46 (1).
- Maslow, A. H. (1943). A Theory of human motivation. *Psychological review*, 50(4), 370- 396.
- McKay, M. & Fanning, P. (2000). *Self-esteem: A proven program of cognitive techniques for assessing, improving, and maintaining your self-esteem* (3rd ed.). Oakland, CA: New Harbinger Publications.
- McLeod, S. (2009). Attachment theory. *Consultado en www. Simply psychology.org/attachment*.
- Mecca, A., Smelser, N. J. & Vasconcellos, J. (Eds.). (1989). *The social importance of self-esteem*. University of California Press.
- Morsünbül, Ü. ve Çok, F. (2011). Bağlanma ve ilişkili değişkenler. *Psikiyatride güncel yaklaşımlar*, 3(3), 553-570.
- Noftle, E.E. & Shaver, R.P. (2006). Attachment dimensions and the big Wve personality traits: Associations and comparative ability to predict relationship quality. *Journal of research in personality*. 40, 179–208.

- O'Keeffe, N. K., Brockopp, K., & Chew, E. (1986). Teen dating violence. *Social work, 31*(6), 465-468.
- Offenhauer, P. & Buchalter, A. (2011). Teen dating violence: a literature review and annotated bibliography. *Library of congress*.
- O'Keefe, M. (1998). Factors mediating the link between witnessing interparental violence and dating violence. *Journal of family violence, 13*(1).
- Öner-Altıok, H., Ek, N. ve Koruklu, N. (2010). Üniversite öğrencilerinin benlik saygı düzeyi ile ilişkili bazı değişkenlerin incelenmesi. *Adnan Menderes Üniversitesi eğitim fakültesi eğitim bilimleri dergisi, 1*(1).
- Öztürk, İ. (1990). Anne baba tutumlarının üniversite öğrencilerinin bağımsızlık, duyguları anlama, yakınlık, başatlık, kendini suçlama ve saldırganlık düzeylerine etkisi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Hacettepe Üniversitesi, sosyal bilimler enstitüsü, Ankara.
- Öztürk, MO. (2002). Ruh Sağlığı ve bozuklukları. Nobel tıp kitabevi, 1(15), 566-570, Ankara.
- Polat, O. (2017). Şiddet. *Marmara Üniversitesi hukuk fakültesi hukuk araştırmaları dergisi, 22*(1), 15-34.
- Quatman, T. & Watson, CM. (2001). Gender differences in adolescent self-esteem: an explorations of domains. *Journal of genetic psychology, 162* (1), 93-117.
- Ramisetty-Mikler, S., Goebert, D., Nishimura, S. & Caetano, R. (2006). Dating violence victimization: associated drinking and sexual risk behaviors od asian,

native hawaiian and caucasian high school students inhawaii. *Journal of school health*, 76(8), 423- 429.

Rice, K. G., Cunningham, T. J., & Young, M. B. (1997). Attachment to parents, social competence, and emotional well-being: A comparison of black and white late adolescents. *Journal of counseling psychology*, 44(1), 89.

Rickert, V., Wiemann, C., Vaughan, R. & White, J. (2004). Rates and risk factors for sexual violence among an ethnically diverse sample of adolescents. *Archives of pediatrics & adolescent medicine*, 158(12), 1132.

Rogers, R. C., (1947). Some observations on the organization of personality. *American psychologist*, 2(9), 358-368.

Rosenberg, M. (1965). Rosenberg self-esteem scale. *Journal of religion and health*.

Rosenberg, M. (1965). Society and the adolescent self-image. *Princeton University press*, Princeton.

Sacks, J. M. (1996). Roots of self-esteem. *The international journal of humanities and peace*, 2-4.

Salmivalli, C. (2001). Feeling good about one self, being bad to others? Remarks on self-esteem, hostility, and aggressive behavior. *Aggression and violent behavior*, 6, 375-393.

Santrock, W. J., (2012). Ergenlik. (Çev. Edt. M. Siyez).14. Basım. Ankara: Nobel Yayınları.

Lewis, S.F. & Fremouw, W. (2001), Dating violence: a critical review of the literature. *Clinical psychology review* 21(1), 105-127.

Sarıçam, H., (2011). Üniversite öğrencilerinin reddedilme duyarlılıkları ile benlik saygıları ve yalnızlık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi eğitim bilimleri enstitüsü rehberlik ve psikolojik danışmanlık bilim dalı, Erzurum.

Saygın, Y. (2008). Üniversite öğrencilerinin sosyal destek, benlik saygısı ve öznel iyi oluş düzeylerinin incelenmesi. Yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi sosyal bilimler enstitüsü eğitim bilimleri anabilim dalı psikolojik danışma ve rehberlik bilim dalı, Konya.

Schafer, J. L. (1999). Multiple imputation: a primer. *Statistical methods in medical research*, 8(1), 3-15.

Schaffer, H.R. & Emerson, P.E. (1964). The development of social bonds in infancy. *Child development research association monographs* , 1-77.

Schütz, A. (1998). Coping with threats to self-esteem: The differing patterns of subjects with high versus low trait self-esteem in first-person accounts. *European journal of personality*, 12, 169-186.

Selçuk, E., Günaydın, G., Sümer, N. Ve Uysal, A. (2005). Yetişkin bağlanma boyutları için yeni bir ölçüm: yakın ilişkilerde yaşantılar envanteri- II Türk örnekleminde psikometrik açıdan değerlendirilmesi. 8(16), 1-11.

Serin, S. (2016). Eş Şiddetine maruz kalıp sığınma evinde kalan kadınlarda bağlanma, başa çıkma ve ruhsal travma arasındaki ilişki. Yüksek lisans tezi, Kocaeli Üniversitesi sağlık bilimleri enstitüsü anabilim dalı ruhsal travma programı, Kocaeli.

- Sezer, Ö. ve Sumbas, E., (2018). Üniversite öğrencilerinin çiftler arası şiddeti kabullerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Uluslararası sosyal araştırmalar dergisi*, 11(56).
- Shaver, P. R. & Mikulincer, M. (2002). Attachment-related psychodynamics. *Attachment & human development*, 4 (2), 133-161.
- Silverman, J.G., Raj, A., Mucci, L.A. & Hathaway, J.E. (2001). Dating violence against adolescent girls and associated substance use, unhealthy weight control, sexual risk behavior, pregnancy and suicidality. *JAMA* 286(5):572-579.
- Simpson, J. A. & Rholes, W. S. (1998). Attachment in adulthood. In J. A. Simpson & W. S. Rholes (Eds.), *Attachment theory and close relationships* (pp. 3-21). New York: Guilford.
- Soysal, A.Ş., Bodur, Ş., İşeri, E. ve Şenol, S., (2005). Bebeklik dönemindeki bağlanma sürecine genel bir bakış. *Klinik psikiyatri*, 8: 88-99.
- Spitz, R., (1965). *The first year of life*. New York: *International Universities press*.
- Sroufe, L. A., Carlson, E. A., Levy, A. K. & Egeland, B. (1999). Implications of attachment theory for developmental psychopathology. *Development and psychopathology*, 11, 1–13
- Stets, J. E., & Pirog-Good, M. A. (1987). Violence in dating relationships. *Social psychology quarterly*, 50(3), 237-246.
- Straus, M. A. (2004). Violence against women. *University of New Hampshire*, 10(7), 790-811.

- Subası, N, ve Akın, A. (2003). Kadına Yönelik şiddet; nedenleri ve sonuçları. toplumsal cinsiyet, sağlık ve kadın. Hacettepe Üniversitesi kadın sorunları araştırma merkezi ve uygulama merkezi, Ankara: *Hacettepe Yayınları*; 231-248.
- Sümer, N. (2006). Yetişkin bağlanma ölçeklerinin kategoriler ve boyutlar düzeyinde karşılaştırılması. *Türk psikoloji dergisi*, 21(57), 1-22.
- Sümer, N. ve Anafarta-Şendağ, M. (2009). Orta çocukluk döneminde ebeveynlere bağlanma, benlik algısı ve kaygı. *Türk psikoloji dergisi*, 24(63), 86-101.
- Sümer, S. ve Arıca, T. (2018). Romantik ilişkilerde bağlanma stilleri, romantik kıskançlık ve ilişki doyumu arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Psikoloji araştırmaları*, 3(6), 6-13.
- Sümer, N. ve Güngör, D. (1999). Yetişkin bağlanma stilleri ölçeklerinin türk örnekleme üzerinde psikometrik değerlendirmesi ve kültürlerearası bir karşılaştırma. *Türk psikoloji dergisi*, 14(43), 71-106.
- Şipit, G. (2019). Yetişkin bireylerde bağlanma stillerinin duyguları ifade etme şekilleri ve empatik eğilim yeteneklerine etkileri. Yüksek lisans tezi, İstanbul Gelişim Üniversitesi sosyal bilimler enstitüsü, İstanbul.
- Tafarodi, R. W. & Swann Jr, W. B. (1995). Self-linking and self-competence as dimensions of global self-esteem: initial validation of a measure. *Journal of personality assessment*, 65(2), 322-342.
- Tafarodi, R. W & Swann, W. B. (2001). Twodimensional self-esteem: Theory and measurement. *Personality and individual differences*, 31, 653-673.

- Tarı-Selçuk, K., Avcı, D. ve Mercan, Y. (2018). Üniversite öğrencilerinde flört şiddetine maruziyet: flört şiddetine yönelik tutumların ve toplumsal cinsiyet algısının şiddete maruziyetle ilişkisi. *ACU Sağlık bilimleri dergisi*, 9(3): 302-308.
- Terzi, Ş. (2007). Okullarda yaşanan şiddeti önleyici bir yaklaşım: kendini toparlama gücü. *Aile ve toplum dergisi*, 9(3), 12.
- Terzi, Ş. ve Cihangir-Çankaya, Z., (2009). Bağlanma stillerinin öznel iyi olmayı ve stresle başa çıkma tutumlarını yordama gücü. *Türk psikolojik danışma ve rehberlik dergisi*, 4(31),1-11.
- Toplu-Demirtaş, E. ve Hatipoğlu-Sümer, Z. (2016). Güvensiz bağlanma ile psikolojik flört şiddeti uygulama arasındaki ilişki: ilişki doyumunun aracı rolü. Ortadoğu Teknik Üniversitesi.
- Tuğrul, C.D. (2000). Stres ve depresyon. *Psikiyatri dünyası*, 4, 12-17.
- Turanlı, P. (2010). Orta yetişkinlikte evlilik uyumu ile benlik saygısı ve bağlanma stilleri arasındaki ilişkinin saptanması. Yüksek lisans tezi, Maltepe Üniversitesi sosyal bilimler enstitüsü psikoloji anabilim dalı klinik psikoloji programı, İstanbul.
- Tutarel-Kışlak, Ş. ve Çavuşoğlu, Ş. (2006). Evlilik uyumu, bağlanma biçimleri, yüklemeler ve benlik saygısı arasındaki ilişkiler. *Aile ve toplum dergisi*, 8 (3), 9.
- Türk, B. ve Tekin, A. (2018). Üniversite öğrencilerinde çocukluk çağı travmaları ile flört şiddeti arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Turaz akademi*, 12(25), 85-91.

- Türkiye'de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması, (2009). Elma Teknik Basım Matbaası. *T.C. Başbakanlık kadının statüsü genel müdürlüğü yayınları*, Ankara
- Tüzün, O. ve Sayar, K. (2006). Bağlanma kuramı ve psikopatoloji. *Düşünen adam dergisi*, 19(1), 24-39.
- Uluyol, F.M. (2014). Bağlanma örüntüleri, eşe yönelik kişilerarası şemalar ve evlilik sorunlarıyla başa çıkabilme düzeyleri arasındaki ilişkiler. Yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi sosyal bilimler enstitüsü psikoloji anabilim dalı klinik psikoloji bilim dalı, Ankara.
- Vohs, K. D., Ciarocco, N. J., & Baumeister, R. F. (2002). Interpersonal functioning uses self-regulatory resources. *Manuscript in progress*.
- Yetim, D. ve Şahin, E.M. (2009). Aile hekimliğinde kadına yönelik şiddete yaklaşım. *Aile hekimliği dergisi*, 2(2).
- Yıldırım, T. (2017). üniversite öğrencilerinde benlik saygısı ile algılanan sosyal destek ve yaşam doyumu arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yüksek lisans tezi, Haliç Üniversitesi sosyal bilimler enstitüsü psikoloji anabilim dalı klinik psikoloji, İstanbul.
- Yıldırım, S. ve Terzioğlu F. (2018). Şiddetin farklı bir yüzü: flört şiddeti, etkileri ve etkileyen faktörler. *Anadolu hemşirelik ve sağlık bilimleri dergisi*, 21(4), 285-292.
- Yumuşak, A. ve Şahin, R. (2014). Flörtte şiddete yönelik tutum ölçeklerinin güvenilirlik ve geçerlik çalışması. *Elektronik sosyal bilimler dergisi*, 13(49), 233-252.

Zeanah, C. H., Boris, N. W. & Larrieu, J. A. (1997). Infant development and developmental risk: A review of the past 10 years. *Journal of the american academy of child & adolescent psychiatry*, 36(2), 165-178.

Zimmermann, P. & Becker-Stoll, F. (2002). Stability of attachment representations during adolescence: The influence of ego-identity status. *journal of adolescence*, 25(1), 107-124.

Waters, E., Crowell, J., Elliott, M., Corcoran, D. & Treboux, D. (2002). Bowlby's secure base theory and the social/ personality psychology of attachment styles: Work (s) in progress. *attachment & human development*, 4(2), 230-242.

World Health Organization, (2002). World report on violence and health. Geneva: WHO.
http://www5.who.int/violence_injury_prevention/download.cfm?id=000000582

Ek 1.YİYE-II Kaygı Boyutunun Yaşa Göre Tukey Test Analizi

Multiple Comparisons

Dependent Variable: Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Kaygı Boyutu
Tukey HSD

(I) doğumyılı2	(J) doğumyılı2	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
					Lower Bound	Upper Bound
24-26 Yaş Aralığı	21- 23 Yaş Aralığı	-,21984*	,07816	,014	-,4035	-,0362
	18-20 Yaş Aralığı	-,28450*	,12074	,049	-,5682	-,0008
21- 23 Yaş Aralığı	24-26 Yaş Aralığı	,21984*	,07816	,014	,0362	,4035
	18-20 Yaş Aralığı	-,06466	,12664	,866	-,3623	,2329
18-20 Yaş Aralığı	24-26 Yaş Aralığı	,28450*	,12074	,049	,0008	,5682
	21- 23 Yaş Aralığı	,06466	,12664	,866	-,2329	,3623

*. The mean difference is significant at the 0.05 level.

Ek 2.YİYE-II Kaygı ve Kaçınma Boyutunun En Uzun Süren Romantik İlişki Süresine Göre Uygulanan Tukey Test Analizi

Multiple Comparisons

Tukey HSD

Dependent Variable	(I) İlişkisuresi2	(J) İlişkisuresi2	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
						Lower Bound	Upper Bound
Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Kaygı Boyutu	1-12 Ay	13-36 Ay	,11752	,08758	,537	-,1082	,3432
		37-60 Ay	,35856*	,10753	,005	,0814	,6357
		61 Ay ve Üzeri	,38925*	,14173	,032	,0240	,7545
	13-36 Ay	1-12 Ay	-,11752	,08758	,537	-,3432	,1082
		37-60 Ay	,24104	,10846	,119	-,0385	,5206
		61 Ay ve Üzeri	,27173	,14243	,226	-,0954	,6388
	37-60 Ay	1-12 Ay	-,35856*	,10753	,005	-,6357	-,0814
		13-36 Ay	-,24104	,10846	,119	-,5206	,0385
		61 Ay ve Üzeri	,03069	,15550	,997	-,3701	,4315
	61 Ay ve Üzeri	1-12 Ay	-,38925*	,14173	,032	-,7545	-,0240
		13-36 Ay	-,27173	,14243	,226	-,6388	,0954
		37-60 Ay	-,03069	,15550	,997	-,4315	,3701
Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Kaçınma Boyutu	1-12 Ay	13-36 Ay	-,15253	,06797	,113	-,3277	,0226
		37-60 Ay	-,38606*	,08345	,000	-,6011	-,1710
		61 Ay ve Üzeri	-,53729*	,10999	,000	-,8208	-,2538
	13-36 Ay	1-12 Ay	,15253	,06797	,113	-,0226	,3277
		37-60 Ay	-,23352*	,08417	,029	-,4505	-,0166
		61 Ay ve Üzeri	-,38476*	,11054	,003	-,6696	-,0999
	37-60 Ay	1-12 Ay	,38606*	,08345	,000	,1710	,6011
		13-36 Ay	,23352*	,08417	,029	,0166	,4505
		61 Ay ve Üzeri	-,15123	,12068	,593	-,4623	,1598
	61 Ay ve Üzeri	1-12 Ay	,53729*	,10999	,000	,2538	,8208
		13-36 Ay	,38476*	,11054	,003	,0999	,6696
		37-60 Ay	,15123	,12068	,593	-,1598	,4623

*. The mean difference is significant at the 0.05 level.

Ek 3.Eğitim Düzeyine Yönelik Tukey Test Analizi

Multiple Comparisons

Tukey HSD

Dependent Variable	(I) eğitim	(J) eğitim	Mean Difference (I- J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
						Lower Bound	Upper Bound
Erkeğin Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	Lise	Lisans	,22407	,10233	,074	-,0164	,4645
		Lisansüstü	,33360*	,11380	,010	,0662	,6010
	Lisans	Lise	-,22407	,10233	,074	-,4645	,0164
		Lisansüstü	,10952	,06429	,205	-,0416	,2606
	Lisansüstü	Lise	-,33360*	,11380	,010	-,6010	-,0662
		Lisans	-,10952	,06429	,205	-,2606	,0416
Erkeğin Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	Lise	Lisans	,10179	,09423	,527	-,1197	,3232
		Lisansüstü	,23214	,10480	,070	-,0141	,4784
	Lisans	Lise	-,10179	,09423	,527	-,3232	,1197
		Lisansüstü	,13036	,05920	,072	-,0088	,2695
	Lisansüstü	Lise	-,23214	,10480	,070	-,4784	,0141
		Lisans	-,13036	,05920	,072	-,2695	,0088
Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Kaygı Boyutu	Lise	Lisans	-,07138	,14823	,880	-,4197	,2770
		Lisansüstü	,16493	,16485	,577	-,2225	,5523
	Lisans	Lise	,07138	,14823	,880	-,2770	,4197
		Lisansüstü	,23631*	,09313	,031	,0175	,4552
	Lisansüstü	Lise	-,16493	,16485	,577	-,5523	,2225
		Lisans	-,23631*	,09313	,031	-,4552	-,0175

*. The mean difference is significant at the 0.05 level.

Ek 4. Aylık Gelir Düzeylerine Yönelik Tukey Test Analizi

Multiple Comparisons

Tukey HSD							
Dependent Variable	(I) gelir	(J) gelir	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
						Lower Bound	Upper Bound
Erkeğin Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	3000 TL	3001- 6000 TL	-,03305	,07140	,967	-,2170	,1509
		6001- 10000 TL	-,02814	,07640	,983	-,2250	,1687
		10001 TL	-,22133*	,08336	,041	-,4361	-,0065
	3001- 6000 TL	3000 TL	,03305	,07140	,967	-,1509	,2170
		6001- 10000 TL	,00491	,06314	1,000	-,1578	,1676
		10001 TL	-,18828*	,07140	,043	-,3723	-,0043
	6001- 10000 TL	3000 TL	,02814	,07640	,983	-,1687	,2250
		3001- 6000 TL	-,00491	,06314	1,000	-,1676	,1578
		10001 TL	-,19319	,07640	,057	-,3901	,0037
	10001 TL	3000 TL	,22133*	,08336	,041	,0065	,4361
		3001- 6000 TL	,18828*	,07140	,043	,0043	,3723
		6001- 10000 TL	,19319	,07640	,057	-,0037	,3901
Erkeğin Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	3000 TL	3001- 6000 TL	,01382	,06552	,997	-,1550	,1826
		6001- 10000 TL	,10008	,07011	,483	-,0806	,2807
		10001 TL	-,13500	,07649	,291	-,3321	,0621
	3001- 6000 TL	3000 TL	-,01382	,06552	,997	-,1826	,1550
		6001- 10000 TL	,08626	,05794	,445	-,0630	,2356
		10001 TL	-,14882	,06552	,106	-,3176	,0200
	6001- 10000 TL	3000 TL	-,10008	,07011	,483	-,2807	,0806
		3001- 6000 TL	-,08626	,05794	,445	-,2356	,0630
		10001 TL	-,23508*	,07011	,005	-,4157	-,0544
	10001 TL	3000 TL	,13500	,07649	,291	-,0621	,3321
		3001- 6000 TL	,14882	,06552	,106	-,0200	,3176
		6001- 10000 TL	,23508*	,07011	,005	,0544	,4157

Kadının Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	3000 TL	3001- 6000 TL	,02359	,07539	,989	-,1707	,2178
		6001- 10000 TL	,05502	,08067	,904	-,1529	,2629
		10001 TL	-,23636*	,08801	,037	-,4632	-,0096
	3001- 6000 TL	3000 TL	-,02359	,07539	,989	-,2178	,1707
		6001- 10000 TL	,03143	,06667	,965	-,1404	,2032
		10001 TL	-,25995*	,07539	,003	-,4542	-,0657
	6001- 10000 TL	3000 TL	-,05502	,08067	,904	-,2629	,1529
		3001- 6000 TL	-,03143	,06667	,965	-,2032	,1404
		10001 TL	-,29138*	,08067	,002	-,4993	-,0835
	10001 TL	3000 TL	,23636*	,08801	,037	,0096	,4632
		3001- 6000 TL	,25995*	,07539	,003	,0657	,4542
		6001- 10000 TL	,29138*	,08067	,002	,0835	,4993
Kadının Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	3000 TL	3001- 6000 TL	,11168	,07704	,469	-,0868	,3102
		6001- 10000 TL	,23577*	,08245	,023	,0233	,4482
		10001 TL	-,05417	,08995	,931	-,2859	,1776
	3001- 6000 TL	3000 TL	-,11168	,07704	,469	-,3102	,0868
		6001- 10000 TL	,12409	,06814	,264	-,0515	,2997
		10001 TL	-,16585	,07704	,138	-,3644	,0327
	6001- 10000 TL	3000 TL	-,23577*	,08245	,023	-,4482	-,0233
		3001- 6000 TL	-,12409	,06814	,264	-,2997	,0515
		10001 TL	-,28994*	,08245	,003	-,5024	-,0775
	10001 TL	3000 TL	,05417	,08995	,931	-,1776	,2859
		3001- 6000 TL	,16585	,07704	,138	-,0327	,3644
		6001- 10000 TL	,28994*	,08245	,003	,0775	,5024
Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Kaçınma Boyutu	3000 TL	3001- 6000 TL	-,07096	,08195	,822	-,2821	,1402
		6001- 10000 TL	-,13353	,08769	,425	-,3595	,0924
		10001 TL	-,36571*	,09567	,001	-,6122	-,1192
	3001- 6000 TL	3000 TL	,07096	,08195	,822	-,1402	,2821
		6001- 10000 TL	-,06257	,07247	,824	-,2493	,1242
		10001 TL	-,29475*	,08195	,002	-,5059	-,0836
	6001- 10000 TL	3000 TL	,13353	,08769	,425	-,0924	,3595
		3001- 6000 TL	,06257	,07247	,824	-,1242	,2493
		10001 TL	-,23219*	,08769	,041	-,4582	-,0062
	10001 TL	3000 TL	,36571*	,09567	,001	,1192	,6122
		3001- 6000 TL	,29475*	,08195	,002	,0836	,5059
		6001- 10000 TL	,23219*	,08769	,041	,0062	,4582
Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Kaygı Boyutu	3000 TL	3001- 6000 TL	-,01468	,10336	,999	-,2810	,2516
		6001- 10000 TL	,21334	,11060	,217	-,0717	,4983
		10001 TL	,15375	,12067	,580	-,1572	,4647
	3001- 6000 TL	3000 TL	,01468	,10336	,999	-,2516	,2810
		6001- 10000 TL	,22802	,09140	,062	-,0075	,4635
		10001 TL	,16843	,10336	,363	-,0979	,4348
	6001- 10000 TL	3000 TL	-,21334	,11060	,217	-,4983	,0717
		3001- 6000 TL	-,22802	,09140	,062	-,4635	,0075
		10001 TL	-,05959	,11060	,950	-,3446	,2254
	10001 TL	3000 TL	-,15375	,12067	,580	-,4647	,1572
		3001- 6000 TL	-,16843	,10336	,363	-,4348	,0979
		6001- 10000 TL	,05959	,11060	,950	-,2254	,3446

*. The mean difference is significant at the 0.05 level.

Ek 5. YİYE-II Kaygı ve Kaçınma Boyutları İle Romantik İlişki Durumuna Göre Uygulanan Tukey Test Analizi

Multiple Comparisons

Tukey HSD							
Dependent Variable	(I) iliskidurumu	(J) iliskidurumu	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
						Lower Bound	Upper Bound
Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Kaçınma Boyutu	Evli	Bekar	,38299	,20020	,136	-,0875	,8535
		Sevgilisi Var	-,04675	,20102	,971	-,5191	,4256
	Bekar	Evli	-,38299	,20020	,136	-,8535	,0875
		Sevgilisi Var	-,42974*	,05594	,000	-,5612	-,2983
	Sevgilisi Var	Evli	,04675	,20102	,971	-,4256	,5191
		Bekar	,42974*	,05594	,000	,2983	,5612
Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Kaygı Boyutu	Evli	Bekar	-,24748	,25831	,604	-,8545	,3596
		Sevgilisi Var	,09419	,25937	,930	-,5153	,7037
	Bekar	Evli	,24748	,25831	,604	-,3596	,8545
		Sevgilisi Var	,34167*	,07218	,000	,1721	,5113
	Sevgilisi Var	Evli	-,09419	,25937	,930	-,7037	,5153
		Bekar	-,34167*	,07218	,000	-,5113	-,1721

*. The mean difference is significant at the 0.05 level.

T.C.
İSTANBUL MEDİPOL ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu Başkanlığı

E-İmza: E-İmza

Sayı : E-43037191-604.01.01-15964
Konu : Etik Kurulu Kararı

03/06/2020

Sayın Ecenur BAYDAR

Üniversitemiz Sosyal Bilimler Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'ndan 13/02/2020 tarihli 02 karar no ile onay verilen "18-26 Arası Erken Yetişkin Bireylerin Sahip Oldukları Benlik Saygısı ve Bağlanma Stillerinin Flört Şiddetine Yönelik Tutumlar Üzerinde Etkisi" isimli araştırma başvurumuzun başlığını "18-26 Yaş Arası Erken Yetişkin Bireylerde Flört Şiddetine Yönelik Tutumların Benlik Saygısı ve Bağlanma Modelleri Açısından İncelenmesi" olarak değiştirilmesi isteğiniz uygun bulunmuş olup kayıt altına alınmıştır.

Bilgilerinize rica ederim.

Prof. Dr. Ali BÜYÜKASLAN
Sosyal Bilimler Bilimsel Araştırmalar
Etik Kurulu Başkanı

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Evrakınızı <https://turkiye.gov.tr/istanbul-medipol-universitesi-ebys> linkinden EF2C1770X9 kodu ile doğrulayabilirsiniz.

İstanbul Medipol Üniversitesi

Kavacık Mah. Ekinciler Cad.No:19 Kavacık Kavşağı 34810
Beykoz/İSTANBUL

Tel: 444 85 44
İnternet: www.medipol.edu.tr
Ayrıntılı Bilgi İçin : bilgi@medipol.edu.tr

İSTANBUL MEDİPOL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER BİLİMSEL ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU
ETİK KURULU KARAR FORMU

Değerlendirilen Belgeler	Belge Adı	Tarihi	Versiyon Numarası	Dil
	ARAŞTIRMA PROTOKOLÜ PLANI			Türkçe ☒ İngilizce ☐ Diğer ☐
	BELGELENDİRİLMİŞ GÖSÜLLÜ GELİR FORMU			Türkçe ☒ İngilizce ☐ Diğer ☐
Karar Bilgileri	Karar No: 02		Tarih: 13/02/2020	
	Yukarıda bilgileri verilen Sosyal Bilimler Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu başvuru dosyası ile ilgili belgeler araştırmanın gereke, amaç, yaklaşım ve yöntemleri dikkate alınarak incelenmiş ve araştırmanın etik ve bilimsel yönden uygun olduğuna "oybirliği" ile karar verilmiştir.			

İSTANBUL MEDİPOL ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER BİLİMSEL ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU

BAŞKANIN İMYANI / ADI / SOYADI Prof. Dr. Ali BÜYÜKASLAN

Unvanı/Adı/Soyadı	Çalıştığı Alan	Kurumu	Çinayet		Araştırma ile İlişkisi		Katkısı*		Yaz
Prof. Dr. Ali BÜYÜKASLAN	İktisat Fakültesi	İstanbul Medipol Üniversitesi	☒	☐	☐	☒	☒	☐	
Doç. Dr. Mevlüt TATLIYER	İşletme ve Yönetim Bilimleri Fakültesi	İstanbul Medipol Üniversitesi	☒	☐	☐	☒	☒	☐	
Doç. Dr. Nevruz GÜR	İşletme ve Yönetim Bilimleri Fakültesi	İstanbul Medipol Üniversitesi	☒	☐	☐	☒	☐	☐	
Dr. Öğr. Üyesi İnan EKEN	Medya ve Reklam Araştırmaları	İstanbul Medipol Üniversitesi	☒	☐	☐	☒	☒	☐	
Dr. Öğr. Üyesi Erat YILDIRIM	İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi	İstanbul Medipol Üniversitesi	☒	☐	☒	☐	☐	☒	

* Toplamda Bilimsel

İSTANBUL MEDİPOL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER BİLİMSEL ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU
ETİK KURULU KARAR FORMU

BAŞVURU BİLGİLERİ	ARAŞTIRMANIN AÇIK ADI	18- 26 Yaş Arası Erken Yetişkin Bireylerin Sahip Oldukları Benlik Saygısı İle Bağlanma Sülllerinin Flört Sıddetine Yönelik Tutumlar Üzerine Etkisi			
	KOORDİNATÖRSORUMLU ARAŞTIRMACI UNVANI/AD/SOYADI	Ecenur BAYDAR			
	KOORDİNATÖRSORUMLU ARAŞTIRMACININ UZMANLIK ALANI	Öğrenci			
	KOORDİNATÖRSORUMLU ARAŞTIRMACININ BULUNDUĞU MERKEZ	İstanbul			
	DESTEKLEYİCİ	-			
	ARAŞTIRMAYA KATILAN MERKEZLER	TEK MERKEZ ☒	ÇOK MERKEZLİ ☐	ULUSAL ☒	ULUSLARARASI ☐